

ARPIT SPÓŁDZIELNIA PRACY
USŁUGOWO- PROJEKTOWA
31-147 KRAKÓW UL. DŁUGA 17

KARTA TYTUŁOWA

PRZEDMIOT OPRACOWANIA:

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY I MIASTA PROSZOWICE**

FAZA OPRACOWANIA I:

DIAGNOZA STANU ISTNIEJĄCEGO

GENERALNY PROJEKTANT : DR HAB. INŻ. ARCH. ELŻBIETA KACZMARSKA
UPRAWNIENIA URBANISTYCZNE NR 1391/94
OKRĘGOWA IZBA URBANISTÓW NR KT-091

KRAKÓW 2007

SPIS TREŚCI:

1. WSTĘP	4
1.1. PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA	4
1.2. WPROWADZENIE	4
2. MATERIAŁY WEJŚCIOWE	6
3. GMINA I MIASTO NA TLE REGIONU	9
3.1. POŁOŻENIE MIASTA I GMINY	9
3.2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY	9
4. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE	11
4.1. ZASOBY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO I WARUNKI EKOFIZJOGRAFICZNE	11
4.2. OCHRONA ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH	11
4.2.1. Gleby	11
4.2.2. Lasy	12
4.2.3. Pomniki przyrody i zabytkowe parki	12
4.2.4. Złóża surowców	14
4.3. DIAGNOZA STANU I FUNKCJONOWANIA ŚRODOWISKA	14
4.4. OKREŚLENIE UWARUNKOWAŃ EKOFIZJOGRAFICZNYCH	16
5. SPOŁECZNO- GOSPODARCZE UWARUNKOWANIA ROZWOJU GMINY I MIASTA	19
CZĘŚĆ A- GMINA	19
5.1. DEMOGRAFIA	19
5.1.1. Sytuacja ludnościowa	19
5.1.2. Procesy demograficzne i struktura wiekowa ludności	21
5.2. GOSPODARKA	26
5.2.1. Podmioty gospodarcze	26
5.2.2. Struktura zatrudnienia	28
5.3. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	29
5.3.1. Oświata i wychowanie	29
5.3.2. Kultura	31
5.3.3. Ochrona zdrowia i opieka społeczna	31
5.3.4. Sport, rekreacja i turystyka	32
5.3.5. Inne placówki usługowe oraz placówki komercyjne	32
5.3.6. Podsumowanie	33
5.4. DZIAŁALNOŚĆ ROLNICZA	35
5.4.1. Struktura gruntów rolnych i uwarunkowania agrarne	35
5.4.2. Przydatność rolnicza gleb	37
5.4.3. Charakter produkcji rolniczej	38
5.4.4. Uwarunkowania rozwoju rolnictwa	39
5.5. LEŚNICTWO	40
CZĘŚĆ B- MIASTO	41
5.6. DEMOGRAFIA	41
5.6.1. Sytuacja ludnościowa	41
5.6.2. Procesy demograficzne i struktura wiekowa ludności	42
5.7. GOSPODARKA	44
5.7.1. Podmioty gospodarcze	44
5.7.2. Struktura zatrudnienia	47
5.7.3. Rolnictwo i leśnictwo	47

5.8. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	50
5.8.1. Oświata i wychowanie	50
5.8.2. Ochrona zdrowia i opieka społeczna	51
5.8.3. Kultura.....	51
5.8.4. Administracja publiczna i obiekty usługowe	52
5.8.5. Sport, rekreacja i turystyka	53
5.9. STAN WŁASNOŚCI	54
6. STRUKTURA PRZESTRZENNA	57
6.1. DZIEDZICTWO KULTUROWE I ZABYTKI	57
6.1.1. Stanowiska archeologiczne	57
6.1.2. Obiekty i zespoły zabytkowe na terenie gminy	64
6.1.3. Obiekty i zespoły zabytkowe na terenie miasta	72
6.1.4. Ochrona wartości krajobrazowych	76
6.1.5. Uwarunkowania wynikające z zapisów Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego dotyczące zasobów kulturowych i ich ochrony	79
6.2 STRUKTURA ISTNIEJĄCEJ ZABUDOWY	80
6.2.1 Struktura przestrzenna obszarów wiejskich	80
6.2.2 Struktura przestrzenna miasta	85
6.3 INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	88
6.3. CZĘŚĆ A- GMINA	88
6.3.1. Zaopatrzenie w wodę	88
6.3.2. Gospodarka ściekowa	93
6.3.3. Kanalizacja deszczowa	93
6.3.4. Składowanie odpadów	93
6.3.5. Gazownictwo	94
6.3.6. Ciepłownictwo	95
6.3.7. Elektroenergetyka	95
6.3.8. Telekomunikacja	95
6.4 CZĘŚĆ B- MIASTO	98
6.4.1. Zaopatrzenie w wodę	98
6.4.2. Gospodarka ściekowa	99
6.4.3. Kanalizacja deszczowa	100
6.4.4. Składowanie odpadów	100
6.4.5. Gazownictwo	100
6.4.6. Ciepłownictwo	101
6.4.7. Elektroenergetyka	101
6.4.8. Telekomunikacja	102
6.5 UWARUNKOWANIA ROZWOJU SYSTEMU TRANSPORTOWEGO GMINY	103
6.5.1. Uwarunkowania wynikające z aktualnego stanu systemu transportowego	
6.5.2. Uwarunkowania wynikające z przyjętych strategii i planów zagospodarowania przestrzennego	105
6.5.3. Uwarunkowania wynikające z planowanych działań inwestycyjnych	106

7. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z AKTUALNYCH PLANÓW I PROGRAMÓW	106
7.1 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO I STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO	106
7.2 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z REALIZACJI “STRATEGII ROZWOJU GMINY I MIASTA PROSZOWICE”	108
7.3 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z “PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA GMINY I MIASTA PROSZOWICE” UCHWALONYM PRZEZ RADĘ GMINY W 2004 R	110
7.4. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA PROSZOWICE 2006- 2013	114
8. UWARUNKOWANIA I PODSTAWY ROZWOJU GMINY I MIASTA PROSZOWICE – PODSUMOWANIE	118
8.1 UWARUNKOWANIA ROZWOJU GMINY	118
8.2 UWARUNKOWANIA ROZWOJU MIASTA	123

WSTĘP:

1.1 PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA:

1. Uchwała nr XXXII/186/05 Rady Miejskiej w Proszowice z dnia 27 października 2005 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmian w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Proszowice
2. Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. nr 80,poz. 717, z późn. zmianami).
3. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r., w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. Nr 118, poz.1233)

1.2. WPROWADZENIE:

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest podstawowym dokumentem określającym politykę przestrzenną gminy, w tym lokalne zasady gospodarowania przestrzenią. W dokumencie tym wyodrębniane są cele, uwarunkowania i kierunki zagospodarowania przestrzennego, które doprowadzą do wykorzystania wszystkiego, co cenne i niepowtarzalne dla rozwoju gminy i miasta. Należy wymienić tu: walory przyrodnicze i krajobrazowe, wartości kulturowe, zasoby materialne i inicjatywy lokalne, a także warunki wynikające z jej położenia w regionie, sąsiedztwa gminy, jej powiązań administracyjnych i gospodarczych oraz cech charakterystycznych.

Studium stanowi wstęp do konkretnych przeobrażeń prowadzących do rozwoju gospodarczego i poprawy warunków życia ludności. Wyznaczone w Studium optymalne kierunki działań zostaną sprecyzowane w planach zagospodarowania przestrzennego opartych o aktualne możliwości ekonomiczne i techniczne.

Proces sporządzania Studium przebiega w następujących etapach:

- rozpoznanie uwarunkowań rozwoju gminy (diagnoza obecnego stanu),
- określenie kierunków zagospodarowania przestrzennego (opracowanie programów i kierunków rozwoju)
- sformułowanie polityki przestrzennej gminy (uściślenie i skonkretyzowanie koncepcji rozwoju)

Pierwszy etap pracy „uwarunkowania”, rozumiane jako rozpoznanie zjawisk przyrodniczych, kulturowych, społecznych, ekonomicznych i przestrzennych, które sprzyjają lub ograniczają

rozwiązywanie problemów oraz zaspokajanie potrzeb i aspiracji, obejmuje studia i analizy dotyczące:

1. powiązań funkcjonalnych i przestrzennych wynikających z położenia gminy na tle regionu,
2. środowiska przyrodniczego, jego zasobów i walorów krajobrazowych, z wyodrębnieniem obszarów aktualnie chronionych prawem oraz zniszczeń i potencjalnych zagrożeń,
3. zagadnień społeczno – ludnościowych i oceny warunków życia ludności,
4. struktury przestrzennej z wyodrębnieniem:
  - zasobów środowiska kulturowego i jego ochrony,
  - aktualnego zainwestowania obszaru pod kątem zabezpieczenia terenów mieszkaniowych i usługowych,
  - istniejących funkcji produkcyjnych: rolnictwa, hodowli, przemysłu,
  - wyposażenia w zakresie komunikacji, infrastruktury technicznej, warunków sanitarnych.

Podstawą do przeprowadzonej syntezy uwarunkowań były: inwentaryzacja użytkowania obiektów i zagospodarowania terenu oraz ekofizjografia, materiały studialne w zakresie środowiska naturalnego, kulturowego i potencjału gospodarczego gminy.

Rozpatrzono postulaty i wnioski do Studium. Dokonano oceny możliwości uwzględnienia wniosków od mieszkańców w proponowanych rozwiązaniach przestrzennych w obecnych uwarunkowaniach.

Ponadto przeanalizowano materiały dotyczące zewnętrznych powiązań Gminy oraz istniejące materiały specjalistyczne.

Całość przeprowadzonych studiów i konsultacji przedstawiono w formie graficznej i tekstowej, co pozwoliło na wyciągnięcie wniosków stanowiących podstawę koncepcji programowych i przestrzennych Studium.

2. MATERIAŁY WEJŚCIOWE

Materiały wejściowe do Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Proszowice obejmują następujące opracowania:

1. Inwentaryzację użytkowania obiektów i zagospodarowania terenu gminy Proszowice (rysunek w skali 1: 10 000) i miasta Proszowice(rysunek 1: 5000)
2. Inwentaryzację stanu istniejącego infrastruktury technicznej (rysunek w skali 1: 10 000),
3. Stan własności terenu (tekst),
4. Studium ekofizjograficzne (rysunek w skali 1 : 10 000 i tekst),

5. Wartości przyrodnicze i kulturowe (tekst),
6. Powiązania zewnętrzne Miasta i Gminy (mapa topograficzno – administracyjna w skali 1: 50 000 i tekst),
7. Prognoza demograficzna i ocena jakości życia (tekst)
8. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Proszowice uchwalone uchwałą Nr III/13/02 Rady Miejskiej w Proszowicach z dnia 12 grudnia 2002 roku.
9. Aktualnie obowiązujące Plany i Programy:
  - Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta –teren przy ul. Krakowskiej zatwierdzona Uchwałą nr XVII-115/95 z dnia 30.11.1995 /Dz. Urz. WK z 1996 roku Nr 1, poz.1/
  - Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta –teren dawnego dworca kolejki wąskotorowej zatwierdzona Uchwałą nr XXIV-162/96 z dnia 30.05.1996 /Dz.Urz. WK z 1996 roku Nr 40, poz.170/
  - Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta –teren przy ul. Kosynierów zatwierdzona Uchwałą nr XXIX-192/96 z dnia 30.10.1996 /Dz. Urz. WK z 1996 roku Nr 45, poz.188/
  - Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta –ulica Grzymały Siedleckiego zatwierdzona Uchwałą nr XXXIV-235/01 z dnia 16.08.2001 /Dz.Urz. WM z 2001 roku Nr 156, poz.2325/
  - Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta –ulica 3 Maja zatwierdzona Uchwałą nr XXXIV-236/01 z dnia 16.08.2001 /Dz. Urz. WM z 2001 roku Nr 156, poz.2326/
  - Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta –przy ulicy Wiślanej zatwierdzona Uchwałą nr XXXIX-287/02 z dnia 28.02.2002 /Dz. Urz. WM z 2002 roku Nr 84, poz.1320/
  - Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Proszowice- Małopolski Instytut Samorządu Terytorialnego i Administracji- 2004
  - Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Proszowice – Eko-Efekt-LCB, Warszawa 2005
  - Plan Rewitalizacji Miasta Proszowice- Ekoconsulting Tarnów-2005
10. Przeanalizowano zapisy MPZP, które utraciły moc prawną 1 stycznia 2003 roku.
  - Miejskowy plan ogólny zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Proszowice zatwierdzony Uchwałą nr VIII-31/89 Rady Narodowej Miasta i Gminy Proszowice z dnia 29.09.1989 /Dz. Urz. Nr WK z 1990 roku Nr 5, poz. 24/
  - Aktualizacja Miejscowego ogólnego planu zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Proszowice zatwierdzona Uchwałą nr XXVIII- 183/92 z dnia 01.06.1992 /Dz. Urz. WK z 1992 roku Nr 9, poz.64 /
  - Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta –teren przy ul. Kilińskiego zatwierdzona Uchwałą nr XLX-305/94 z dnia 14.04.1994 /Dz. Urz. WK z 1994 roku Nr 11, poz.35 /
  - Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta –teren przy ul. Szpitalnej zatwierdzona Uchwałą nr V- 30/94 z dnia 30.12.1994 /Dz. Urz. WK z 1994 roku Nr 24, poz.109/
11. Wnioski instytucji i mieszkańców złożone do Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (rysunek i tekst)

12. Ponadto wykorzystano następujące materiały:

- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego
- Gospodarka Przestrzenna Gmin , Poradnik I.G.P i K O/Kraków, Llewelyn – Davies, London, Fundusz Współpracy, Brytyjski Fundusz Know – How, Wydanie II, Kraków 1995
- M. Kłodziński: Wielofunkcyjny rozwój terenów wiejskich w Polsce i w krajach Unii Europejskiej, SGGW, Warszawa 1997, Europejski Fundusz Rozwoju Wsi Polskiej,
- Planowanie przestrzenne , Poradnik, KIN – Kraków 2001
- Standardy urbanistyczne, Gospodarka przestrzenna i Komunalna IGPIK t. 22 nr 1-2, Warszawa 1998,
- Strategia rozwoju województw i gmin, Instytut Gospodarki Przestrzennej i Komunalnej t. 22, nr 3, Warszawa 1998,
- Studia zagospodarowania przestrzennego województw. Doświadczenia i Dylematy, Materiały z Konferencji I.G.P i K/TUP, Kraków, październik 1996
- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy, Poradnik metodyczny, M.G.P. i B. I.G.P. i K. O/ Kraków 1996,
- M. Wieruszewska. Wieś polska, Konteksty, kontrasty , strategie, PAN IRWiR, Warszawa 1997,
- Wieś polska. Współczesne przemiany i rozwój. ECOVAST, Polska, Kraków – PAN, Kraków 1999,
- Materiały Wojewódzkiego Oddziału Służby Ochrony Zabytków w Krakowie

Materiały źródłowe dla poszczególnych problematyk zestawiono w opracowaniach cząstkowych

Ad 1. Inwentaryzacja użytkowania i zagospodarowania terenu przedstawiona została w problematyce odpowiedniej dla skali 1 : 10 000 (dla gminy) i 1 : 5000 (dla miasta) na dostępnym podkładzie sytuacyjno -wysokościowym. W części opisowej zawarto wykaz ważniejszych usług i obiektów produkcyjnych. Zebrano informacje dotyczące zakresu ochrony wartości kulturowo – krajobrazowych i przyrodniczych (ad. 7).

Szczegółową inwentaryzację w skali 1: 2000 dla terenu Gminy i 1: 1000 dla miasta wykonano w 2005 r. na podkładzie obejmującym ewidencję gruntów przygotowywana na potrzeby planu zagospodarowania przestrzennego¹. Inwentaryzacja ta została dołączona do materiałów wejściowych wraz z wykazem oznaczeń szczegółowych użytkowania.

Ad 2. Inwentaryzacja sieci infrastruktury przedstawiona została w skali 1: 10 000 (dla gminy) i 1 : 5000 (dla miasta) w zakresie zaopatrzenia w wodę, odprowadzenia ścieków, ciepłownictwa, gazownictwa, elektroenergetyki i telekomunikacji. Badania przeprowadzone w terenie w zakresie w/w problematyki, uzupełniono o informacje uzyskane w Gminie

---

¹ Wykonana przez Krakowskie Biuro Geodezji i Terenów Rolnych na potrzebę Planu Zagospodarowania Przestrzennego w 2005 r.

Ad 3. Inwentaryzacja własności terenu przedstawia podział na własność komunalną, Skarbu Państwa, grunty wspólnot wyznaniowych i własność prywatną.

Ad 4. Studium ekofizjograficzne zostało wykonane jako oddzielne opracowanie w pełnej problematyce wymaganej dla tego typu opracowań.²

Ad 7. Ocenę życia mieszkańców Gminy i Miasta Proszowice wykonano na podstawie dostępnych materiałów statystycznych i informacji uzyskanych w Urzędzie Gminy i w Urzędzie Wojewódzkim w Krakowie oraz w oparciu o dane GUS.

Ad 11. Informacje o przystąpieniu do opracowania Studium zostały podane do wiadomości mieszkańców Gminy oraz wysłane do instytucji i urzędów administracji państwowej i samorządów sąsiednich gmin oraz rad sołeckich. Zebrane wnioski od osób prywatnych i instytucji naniesione zostały na podkład zawierający ewidencję gruntów. Uzyskane odpowiedzi od instytucji o charakterze ogólnym wykorzystano przy opracowaniu Studium.

Materiały powyższe zawierają wystarczający zestaw informacji umożliwiających przystąpienie do kolejnego etapu opracowania.

3. GMINA I MIASTO NA TLE REGIONU

3.1. POŁOŻENIE MIASTA I GMINY

Gmina Proszowice położona jest w powiecie proszowickim w województwie małopolskim. Położona jest w Niece Nidziańskiej na terenie Płaskowyżu Proszowickiego w dorzeczu rzeki Szreniawy. Graniczy z gminami należącymi do powiatu proszowickiego: od zachodu - z gminą Koniusza od północy - z gminami: Radziemice i Pałecznicza, od wschodu z gminą Koszyce. Od południa przylega do gminy Nowe Brzesko oraz Igołomia-Wawrzeńczyce należące do powiatu krakowskiego. Od strony północnej graniczy częściowo z gminą Kazimierza Wielka należącą do województwa świętokrzyskiego. Północno – wschodnia granica gminy jest równocześnie granicą województwa małopolskiego i

---

² Opracowanie ekofizjograficzne wykorzystane w określaniu uwarunkowań rozwoju Gminy i Miasta Proszowice wykonane zostało przez Stanisława Chmielowca i Zofię Musielewicz- Norek w 2005 r. przez Krakowskie Biuro Geodezji i Terenów Rolnych na potrzeby miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Proszowice

świętokrzyskiego. *Zewnętrzne powiązania komunikacyjne gminy zapewnia* droga wojewódzka Kraków- Busko Zdrój (nr 776) oraz Słomniki- Nowe Brzesko (nr 775). Miasto Proszowice w stosunku do ważniejszych miast regionu znajduje się w odległości 30 km od Krakowa (stolica województwa), 36 km od Bochni, 18 km od Słomnik, 117 km od Kielc.

3.2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY

Obszar gminy został włączony do Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego jako część powiatu proszowickiego. Powierzchnia gminy wynosi 99.87 km², w tym miasto Proszowice zajmuje 7.2 km². Gmina obejmuje miasto i 28 wsi (29 sołectw) zamieszkałych przez około 16 500 mieszkańców. Najwięcej wsi zamieszkuje 300- 400 mieszkańców (12). Powyżej 500 mieszkańców posiadają tylko 4 wsie. Największa wieś Klimontów (podzielona na 2 sołectwa: Klimontów i Szreniawa) liczy 1385 mieszkańców, najmniejsza: Wolwanowice 109 osób.

Miasto Proszowice stanowiące siedzibę władz Miasta i Gminy oraz Starostwa Powiatowego znajduje się w południowo- zachodniej części gminy. Zamieszkuje je około 6400 mieszkańców. Stanowią oni ponad 38% wszystkich osób zamieszkałych w gminie

Rodzaj użytkowania	km ²	%
użytki rolne	83,57	83,70
lasy i zadrzewienia	2,78	2,80
wody	1,14	1,10
tereny osiedlowe i komunikacyjne	4,52 + 7,56	12,10
nieużytki	0,30	0,30

Tab.1 Struktura użytkowania terenu w gminie Proszowice wg. materiałów Urzędu Gminy i Miasta Proszowice

Gmina położona jest w rejonie rolniczym. Gleby w gminie należą do chronionych (I –III klasy). Użytki rolne stanowią 83.7% terenu gminy. (tereny zurbanizowane- osiedla i komunikacja 12,1%)

Teren gminy charakteryzuje występowanie rozległych garbów o wysokości 30 – 50 m. Najwyższy punkt w gminie o wysokości 292,2 m n.p.m. znajduje się w sołectwie Szczytniki Wieś. Sieć rzeczna stanowią Szreniawa z Ścieklcem oraz zasilającymi je potokami. Szreniawa, największy ciek wodny- dopływ Wisły przepływa od zachodu w kierunku wschodnim przez centralną część gminy

WIEŚ	Powierzchnia w ha	Ilość mieszkańców
BOBIN	484,3	426

CIBOROWICE	163,8	148
CZAJĘCZYCE	243,1	333
GNIAZDOWICE	266,5	334
GÓRKA STOJNIOWSKA	187,0	362
JAKUBOWICE	383,0	353
JAZDOWICZKI	168,0	137
KADZICE	276,5	231
KLIMONTÓW+ SZRENIAWA	867,6	1385
KOCZANÓW	295,7	300
KOŚCIELEC	510,8	619
KOWAŁA	294,3	310
ŁAGANÓW	325,0	403
MAKOCICE	367,3	342
MYSŁAWCZYCE	202,7	132
OPATKOWICE	505,6	871
OSTRÓW	668,5	708
PIEKARY	340,6	269
POSIŁÓW	186,7	145
PROSZOWICE	720,0	6318
PRZEZWODY	264,4	330
STOGNIOWICE	376,3	429
SZCZYTNIKI WIEŚ	375,5	360
SZCZYTNIKI KOŁONIA	224,6	199
SZKALANA	75,6	117
TERESIN	232,6	307
WIĘCKOWICE	343,2	338
WOLWANOWICE	196,7	109
ŻĘBOCIN	347,9	382
SUMA	9987,0	16597

Tab.2 charakterystyka wielkości wsi i ich zaludnienia. Stan- wrzesień 2006

4. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

4.1. ZASOBY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO I WARUNKI EKOFIZJOGRAFICZNE.

Opracowanie ekofizjograficzne dla terenu gminy Proszowice w jej granicach administracyjnych stanowi oddzielną pracę.

Obejmuje ona charakterystykę środowiska przyrodniczego gminy wykonaną poprzez analizę jego komponentów, na które składają się: budowa geologiczna i rzeźba terenu, hydrografia, surowce mineralne, klimat, gleby, świat roślinny i zwierzęcy, ich wzajemne powiązania oraz procesy zachodzące w środowisku. Zawarte zostały również informacje o walorach krajobrazowych gminy i ich prawnej ochronie. Całość problematyki przestrzennej

podporządkowano strategii ekorozwoju, czyli zrównoważonego rozwoju gospodarczego z ochroną środowiska przyrodniczego i trwałym zabezpieczeniem jego równowagi.

Realizacja przedstawionych wniosków ma zapewnić ochronę aktualnych zasobów przyrody, utrzymać dotychczasową równowagę przyrodniczą i stworzyć warunki dla dalszego prawidłowego rozwoju procesów naturalnych.

W opracowaniu zawarto diagnozę stanu i funkcjonowania środowiska, wstępną prognozę dalszych zmian a także określono uwarunkowania ekofizjograficzne dla rozwoju gminy: ograniczenia i przydatność terenów dla rozwoju funkcji użytkowych.

Opracowanie składa się z rysunku w skali 1 : 10 000 oraz 111 stron tekstu. Zostało wykonane zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 09.09.2002 r. w sprawie opracowań ekofizjograficznych (Dz. U. z 2002 r. nr 155 poz. 1298) przez Stanisława Chmielowca i Zofię Musielewicz- Norek (Kraków 2005).

4.2. OCHRONA ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH

4.2.1. Gleby

. Urodzajność, zasobność a także wysoka kultura rolna powodują, że gleby na terenie gminy Proszowice należą do najlepszych w kraju. Gmina posiada najwyższy w województwie małopolskim wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Gleby wysokich klas bonitacyjnych (I – III b) zajmują 66,1% powierzchni użytków zielonych, co stanowi 93% powierzchni ogólnej gruntów ornych gminy.

Gleby najwyższych klas bonitacyjnych występują powszechnie na całym obszarze gminy, dominując we wszystkich wsiach jak również w mieście Proszowice i stanowią powyżej 80 % powierzchni użytków rolnych. Wyjątek stanowi wieś Ciborowice, gdzie powierzchnia gleb klas I-III wynosi około 60 % powierzchni użytków rolnych.

Konieczne do objęcia ochroną są duże zwarte kompleksy gleb o wysokich klasach bonitacyjnych. Ograniczenie możliwości ich fragmentacji poprzez lokowanie nowych zespołów zabudowy wewnątrz kompleksów rolnych; pozwoli na zachowanie tego najcenniejszego elementu przyrodniczego gminy.

4.2.2 Lasy

Lasy zajmują zaledwie 189,1 ha, co stanowi 1,89% powierzchni gminy. Las Ostrów i las Jakubowice o łącznej powierzchni 67,91 ha znajdują się w zarządzie Nadleśnictwa Miechów. Są to lasy wyżynne mieszane. Gatunkiem dominującym jest dąb, jesion. Drzewostan jest zgodny z siedliskowym typem lasu. Są to lasy ochronne I grupy w strefie oddziaływania

przemysłu. Nadleśnictwo posiada plan urządzenia lasu opracowany w 2003 roku ważny do 2013.

Las Bobin (oddz.152, 153, 154) i las Kościelec (oddz.155) o łącznej powierzchni 84,67 ha znajdują się w zarządzie Nadleśnictwa Pińczów. Są to lasy wyżynne mieszane. Gatunkiem dominującym jest brzoza z domieszką dębu. Drzewostan jest zgodny z siedliskowym typem lasu. Nadleśnictwo posiada plan urządzenia lasu opracowany w 2003 roku ważny do 2013.

4.2.3 Pomniki przyrody i zabytkowe parki.

Na terenie gminy znajdują się 33 pomniki przyrody. Wykaz sporządzono na podstawie: Rozporządzenia Wojewody Małopolskiego z dnia 13 kwietnia 2004 (Dz. Urz. Woj. Małopol. Nr 85 poz. 1086) oraz Rozporządzenia Wojewody Krakowskiego Nr 3 z dnia 30 stycznia 1997 (Dz. Urz. Woj. Krak. Nr 5 poz. 13).

Dwa pomnikowe drzewa zostały nielegalnie wycięte (poz.16 i 17). Gmina złożyła do Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody wniosek o skreślenie z listy dwóch pomników (poz.11 i 18) z powodu złamania drzew przez wichurę w listopadzie 2004 r.

lp	obiekt	położenie obiektu
1.	wiąz szypułkowy- obwód 320 cm	Bobin, park dworski, dz. nr 315/19
2.	wiąz szypułkowy- obwód 310 cm	Bobin, park dworski, dz. nr 315/19
3.	miłorząb dwuklapowy- obwód 150cm	Bobin, park dworski, dz. nr 315/19
4.	dąb szypułkowy- obwód 355 cm	Jazdowiczki, dz. nr 22/4
5.	topola x euroamerykańska- obwód 460 cm	Klimontów, dz. nr 994, 864
6.	topola x euroamerykańska- obwód 470 cm	Klimontów, dz. nr 994, 864
7.	lipa drobnolistna- obwód 330 cm	Koczanów, dz. nr 50/1
8	lipa drobnolistna- obwód 350 cm	Kościelec, park dworski, dz. nr 238
9	lipa drobnolistna- obwód 200,350,300 cm	Kościelec, park dworski, dz. nr 238
10	lipa –obwód 234 cm	Kościelec przy kościele
11	lipa –obwód 238 cm	Kościelec przy kościele (złożono wniosek o skreślenie z listy pomników z powodu złamania drzewa przez wichurę)
12	lipa –obwód 231 cm	Kościelec przy kościele

13	lipa –obwód 236 cm	Kościelec przy kościele
14	lipa –obwód 258 cm	Kościelec przy kościele
15	lipa –obwód 265 cm	Kościelec przy kościele
16	lipa –obwód 246 cm	Kościelec przy kościele (drzewo zostało ścięte)
17	lipa –obwód 410 cm	Kościelec przy kościele (drzewo zostało ścięte)
18	lipa –obwód 304 cm	Kościelec przy kościele(złożono wniosek o skreślenie z listy pomników z powodu złamania drzewa przez wichurę)
19	klon srebrzysty- obwód 335 cm	Proszowice, park miejski, dz. nr 652/3
20	klon srebrzysty- obwód 300 cm	Proszowice, park miejski, dz. nr 652/3
21	klon srebrzysty- obwód 310 cm	Proszowice, park miejski, dz. nr 652/3
22	klon srebrzysty- obwód 330 cm	Proszowice, park miejski, dz. nr 652/3
23	topola biała- obwód 370 cm	Proszowice, park miejski, dz. nr 652/3
24	topola biała- obwód 390 cm	Proszowice, park miejski, dz. nr 652/3
25	lipa drobnolistna- obwód 390 cm	Żębocin, cmentarz parafialny, dz. nr 270/5
26	lipa drobnolistna- obwód 350 cm	Żębocin, cmentarz parafialny, dz. nr 270/5
27	modrzew europejski- obwód 200	Żębocin, przy budynku plebanii 264/2
28	lipa –obwód 312 cm	Żębocin przy kościele
29	lipa –obwód 471 cm	Żębocin przy kościele
30	lipa –obwód 396 cm	Żębocin przy kościele
31	lipa –obwód 397 cm	Żębocin przy kościele
32	lipa –obwód 348 cm	Żębocin przy kościele
33	lipa –obwód 225 cm	Żębocin przy kościele

Tab.3 Pomniki przyrody na terenie miasta i gminy Proszowice

Prawnej ochronie podlegają zabytkowe parki w: Bobinie, Gniazdowicach, Górcie Stogniowskiej, Jakubowicach, Klimontowie, Kościelcu, Kowali, Makocicach, Opatkowicach, Ostrowie, Posiłowie, Proszowicach, Stogniowicach, Żębocinie.

Parki w Bobinie, Jakubowicach, Klimontowie i Opatkowicach, znajdują się w rejestrze zabytków.

Na podstawie analizy materiałów Wydziału Ochrony Środowiska MUW można uznać, że stan zachowania parków (stan z 1982 r.) poza parkiem w Stogniowicach oraz Proszowicach jest bardzo zły (zaniedbany, zdewastowany, silnie zdewastowany). W związku z brakiem podejmowania kompleksowych działań w zakresie rewaloryzacji parków ich stan nie uległ poprawie.

Lp.	miejsowość	obiekt	pow. [ha]	okres powstania	Istniejąca dokument.	nr ewid. w ZOi KZPO	nr rej. zabyt.
1.	Bobin	park dworski	2	XVIII w.- XX w.	Kat ZAK/72	5204	A-691
2	Gniazdowice	park dworski	1,5	XIX w.	Kat ZAK/70		
3	Górka Stogniowska	park dworski	1,5	1881-1930	Kat ZAK/70	5210	
4	Jakubowice	park dworski	2,0	XIX/XX w.	Kat ZAK/70	5942	A-242
5	Klimontów	park dworski	2,0	XIX	Kat ZAK/71	5211	A-619
6	Kościelec	park dworski	5	XVIII/XIX w.	Kat ZAK/70	5933	
7.	Kowala	park dworski	4,0	XVIII/XIX w.	Kat ZAK/70	5246	
8	Makocice	park dworski	1,0	XIX przebud. w	Kat ZAK/70		

				latach międzywojen.			
9	Opatkowice	park dworski	2,0	XIX/XX w.	Kat ZAK/70	5225	A-648
10.	Ostrów	park dworski	1,0		Kat ZAK/70		
11.	Posiłów	park dworski	3,0	1930	Kat ZAK/76	910	
12.	Proszowice	park miejski	3,0	XIX/XX w.			
13.	Stogniowice	park dworski	2,0	XIX w.	Kat ZAK/76		
14.	Żębocin	park plebański	4,0				

Tab.4. Wykaz zabytkowych parków w gminie Proszowice (Wg. materiałów Wydziału Ochrony Przyrody Urzędu Wojewódzkiego oraz Zarządu Ochrony i Konserwacji Zespołów Pałacowo- Ogrodowych w Warszawie

4.2.4. Złoża surowców.

Ochronie podlegają dwa złoża surowców mineralnych: złożo ropy naftowej Pławowice oraz złożo gliny Proszowice.³

4.3. DIAGNOZA STANU I FUNKCJONOWANIA ŚRODOWISKA

W oparciu o diagnozę stanu i funkcjonowania środowiska za podstawowe działania planistyczne, które powinny być realizowane na obszarze gminy należy uznać:

A. w odniesieniu do odporności środowiska na degradację oraz zdolności do regeneracji:

- zwiększenie powierzchni terenu objętej ochroną konserwatorską,
- identyfikacje i poddanie wzmożonej ochronie obszarów cennych florystycznie i faunistycznie, korytarzy i ciągów ekologicznych, wód, gleby, zasobów kulturowych, walorów krajobrazowych (od lat 90. prowadzone są przez Instytut Botaniki UJ intensywne badania terenowe nad florą Płaskowyżu Proszowickiego),
- hamowanie procesów niszczących, odnowę, wzbogacanie, przywracanie utraconych walorów, rewaloryzowanie,
- zharmonizowanie rozwoju społeczno-gospodarczego z ochroną przyrody i krajobrazu,

B. w odniesieniu do stanu ochrony i użytkowania zasobów przyrodniczych, w tym różnorodności biologicznej:

- objęcie ochroną stanowisk roślin:
  - stanowisko lilii złotogłowiu w Bobinie,
  - stanowisko barwinka pospolitego w Kościelcu,
  - stanowisko lilii złotogłowiu w Ostrowie,
  - stanowisko stulisza miotłowego w Gniazdowicach,
- poprawę stanu zespołów zabytkowej zieleni,
- opracowanie planu urządzenia lasu dla lasów nie stanowiących własności Skarbu Państwa,
- ochronę gleb przed degradacją, a zwłaszcza zainwestowaniem nie związanym bezpośrednio z produkcją rolniczą,

³ na podstawie art.72.1, 125 ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r (Dz.U.Nr 62, poz.627, z późn. zmianami), oraz art.48 ustawy Prawo geologiczne i górnicze z dnia 4 lutego 1994 (Dz.U. Nr 27, poz.96, z późn. zmianami)

- brak trwałej zabudowy na terenach występowania złoża kopalin oraz obszary perspektywiczne występowania kopalin,
- ochronę doliny rzeki Szreniawy, pełniącej złożoną ekologicznie funkcję: korytarza ekologicznego i strefy chronionego krajobrazu,

C. w odniesieniu do stanu zachowania walorów krajobrazowych oraz możliwości ich kształtowania.⁴

- ochrona oraz właściwe wyeksponowanie obiektów i zespołów powinno stać się nadrzędną zadaniem w postępowaniu projektowym przy kształtowaniu przestrzeni,
- należy tak kształtować strefy ochronne, aby zapewniały maksymalną ochronę krajobrazu.

D. w odniesieniu do zgodności dotychczasowego użytkowania i zagospodarowania obszaru z cechami i uwarunkowaniami przyrodniczymi:

- utrzymanie dotychczasowego sposobu użytkowania i zagospodarowania obszaru,
- dalsza ochrona dolin rzecznych przed zabudową.

E. w odniesieniu do stanu środowiska oraz zagrożeń i możliwości ich ograniczenia:

a) ochrona zasobów gleb:

- ochrona najcenniejszych kompleksów gleb przed rozczłonkowaniem i chaotyczną zabudową,
- ochrona gleb zagrożonych potencjalną erozją powierzchniową i wietrzną przed degradacją.

b) ochrony przed powodzią:

- uwzględnić ograniczenia dotyczące lokalizacji obiektów planowanych na terenach zagrożenia powodziowego, stosownie do ustawy Prawo wodne,
- wprowadzić ograniczenia funkcji dla kondygnacji obiektów zagrożonych zalaniem,
- sformułować przepisy regulujące sposób użytkowania i zabezpieczenia dolnych części budynków,
- wypracować zasady przygotowania budynków w okresie poprzedzającym powódź, eksploatacji w trakcie powodzi oraz postępowania po powodzi,.

c) ochrony i eksploatacji złóż:

- w celu ochrony złoża kopaliny „Proszowice” zapewnić sposób zagospodarowania terenu nie kolidujący z jego perspektywiczną eksploatacją,
- uwzględnienie wniosku Oddziału Sanockiego Zakładu Górnictwa Nafty i Gazu, prowadzącego eksploatację kopalni Pławowice o zapewnienie dostępności terenu całej gminy do dalszych prac poszukiwawczych tj. badań geofizycznych i wierceń za gazem oraz ropą naftową oraz dopuścić realizację elementów i urządzeń infrastruktury związanej z poszukiwaniem i wydobyciem ropy i gazu,.

d) ochrony zasobów wód podziemnych i powierzchniowych:

---

⁴ Uwarunkowania wynikające ze stanu zachowania obiektów i zespołów zabytkowych oraz stanu zagospodarowania ich otoczenia zostały zawarte w części 6.

- realizować przepisy dotyczące ustanowionych stref ochronnych,
- uporządkować gospodarkę wodno- ściekową, w szczególności skanalizować cały teren gminy z uwzględnieniem uwarunkowań wynikających ze stopnia zagrożenia zanieczyszczenia wód podziemnych w poszczególnych rejonach gminy,
- przyspieszyć termin wykonania kanalizacji⁵.

4.4. OKREŚLENIE UWARUNKOWAŃ EKOFIZJOGRAFICZNYCH.

- Tereny, które powinny pełnić funkcję przyrodniczą. Są to doliny: Szreniawy, Ścieklca i innych cieków wodnych, będących korytarzami ekologicznymi, które powinny pozostać nie zainwestowane.
- Tereny narażone na niebezpieczeństwo powodzi. Obejmują tereny leżące w dolinie Szreniawy i Ścieklca. Należy na nich ograniczyć zabudowę kubaturową lub w przypadku podjęcia przez kompetentne władze decyzji o możliwości budowy obiektów kubaturowych, dostosować ich rozwiązania konstrukcyjno-techniczne do zagrożeń związanych z oddziaływaniem wód powodziowych. Ponadto RZGW w Krakowie wnosi, aby na ww. terenach nie lokalizować inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz obiektów użyteczności publicznej, takich jak: szpitale, przedszkola, szkoły, domy opieki społecznej, itp.
- Tereny w promieniu 50 m od czynnych odwiertów i 5 m od nieczynnych odwiertów w obszarze górniczym „Pławowice” - powinny pozostać wolne od zabudowy.
- Tereny istotne dla zachowania wysokich walorów krajobrazowych gminy stosownie do zaproponowanych stref ochrony konserwatorskiej i krajobrazowej powinny pozostać wolne od zainwestowania.
- Ograniczenia w zainwestowaniu wynikają ponadto z ustanowionych stref ochrony sanitarnej wokół ujęcia wody, wymogów ochrony głównego zbiornika wód podziemnych GZWP409, a także z konieczności zachowania przewidzianej przepisami ustawy „Prawo wodne” odległości od wałów przeciwpowodziowych Ścieklca i utworzenia pasów ochronnych wzdłuż cieków.
- Ograniczenia w zainwestowaniu wprowadzają przepisy branżowe.
- Przydatność terenu do rozwoju funkcji mieszkaniowej oraz nieuciążliwego przemysłu i usług:
  - Głównymi czynnikami ograniczającym możliwości rozwoju budownictwa są:
    - tereny, które powinny pełnić przede wszystkim funkcję przyrodniczą, będące korytarzami ekologicznymi: dolina Szreniawy, Ścieklca i pozostałych cieków wodnych, które powinny pozostać nie zainwestowane,
    - tereny objęte ochroną konserwatorską,
    - tereny proponowanych stref ochrony konserwatorskiej i krajobrazowej, stosownie do szczegółowych wytycznych zawartych w opisach stref

---

⁵ Program wyposażenia aglomeracji w system kanalizacji zbiorczej przewiduje kanalizowanie gminy w latach 2014-2015 (p.z.p.w.m).

- obszary chronionych gleb,
  - tereny leśne i przewidziane do zalesienia,
  - tereny zagrożone powodzią,
  - tereny udokumentowanego złoża iłów „Proszowice”,
  - tereny o spadkach ponad 12%,
  - tereny płytkiego występowania zwierciadła wód gruntowych.
- W gminie dominującymi gruntami są lessy, aluwia pylaste oraz pylaste deluwia; grunty te mają ograniczoną przydatności dla budownictwa (instrukcji sporządzania mapy warunków geologiczno- inżynierskich w skali 1:10000 i większej dla potrzeb planowania przestrzennego w gminach).
W związku z możliwością wystąpienia zjawiska sufozji w gruntach lessowych wskazane jest aby możliwość zabudowy była indywidualnie poprzedzona określeniem geotechnicznych warunków posadowienia obiektu budowlanego (por. rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 września 1998 r w sprawie ustalania geotechnicznych warunków posadawiania obiektów budowlanych Dz. U. Nr 126 poz. 839).
  - Przy projektowaniu zabudowy należy zwrócić uwagę na zachowanie maksymalnie dużej powierzchni biologicznie czynnej, w celu ograniczenia rozmiaru spływu powierzchniowego wód.
Należy przeciwdziałać tworzeniu barier ekologicznych m.in. poprzez niedopuszczenie do tworzenia zamkniętych zabudową i ogrodzeniami enklaw.
  - Niekorzystne są lokalizacje w dolinach rzecznych z uwagi na uwarunkowania klimatyczne.
Dopuszcza się zabudowę zagrodową wzdłuż istniejących ciągów technicznej infrastruktury komunalnej.
- Przydatność terenu do rozwoju funkcji przemysłowej.
    - Na terenie gminy głównym przemysłem jest przemysł wydobywczy. Funkcja ta jest aktualnie ograniczona do obszaru górniczego kopalni ropy naftowej „Pławowice”. Oddział Sanocki Zakładu Górnictwa Nafty i Gazu prowadzący eksploatację złoża wnioskuje aby zamieścić klauzulę dostępności terenu całej gminy do dalszych prac oraz poszukiwawczych tj. badań geofizycznych i wierceń za gazem i ropą naftową, a także klauzulę dopuszczającą realizację inwestycji związanych z zagospodarowaniem odkrytych zasobów, na podstawie koncesji i w uzgodnieniu z odpowiednim organem administracji państwowej.
W granicach gminy znajduje się ponadto udokumentowane złożo iłów „Proszowice”, którego teren powinien pozostać nie zainwestowany, aby umożliwić w przyszłości ewentualną jego eksploatację.
    - W strefie krajobrazu chronionego oraz w korytarzach ekologicznych wprowadzono zakaz lokalizowania obiektów przemysłowych szkodliwych i uciążliwych.
  - Przydatność terenu do rozwoju funkcji rolniczej.
    - Do rozwoju rolnictwa szczególnie przydatne są zwarte kompleksy dobrych i bardzo dobrych gleb. Ograniczenia w sposobie użytkowania rolniczego

wprowadzają przepisy dotyczące strefy ochrony pośredniej wewnętrznej i zewnętrznej ujęcia wody w Proszowicach.

- Przydatność terenu do rozwoju funkcji rekreacyjnej i turystycznej.
  - Gmina posiada ograniczoną atrakcyjność turystyczną. Jej największymi atutami są specyficzny krajobraz, wyróżniony w geomorfologii kraju, jako oddzielna jednostka nazwana „Płaskowyż Proszowicki” oraz zabytkowe obiekty, często w bardzo złym stanie zachowania.
Największe predyspozycje do rozwoju rekreacji i turystyki posiada dolina Szreniawy, gdzie obecnie znajdują się obiekty sportowe i rekreacyjne, oraz proponowane jest utworzenie „Szlaku Młynów Doliny Szreniawy” prowadzącego przez Wyżynę Miechowską i Płaskowyż Proszowicki łączącego obiekty i założenia młyńskie.
- Przydatność terenu do rozwoju funkcji leśnej.
  - Tereny leśne są użytkowane zgodnie z planami urzędzenia lasu opracowanymi przez Nadleśnictwa Pińczów i Miechów. Prywatne lasy nie mają planów; z powodów finansowych starostwo nie planuje aktualnie ich wykonania. W studium (...) zostały wskazane tereny przeznaczone do zalesień w rejonie lasu Bobin i Jakubowice. Do funkcji leśnej należą tereny lasów, przewidziane do zalesienia oraz tereny o dużych spadkach wskazane do zalesienia ze względu na ochronę przeciwerozyną.
- Przydatność terenu do rozwoju funkcji komunikacyjnej.
  - Drogi powinny być prowadzone w sposób minimalizujący niekorzystne oddziaływania na przyrodę i krajobraz.
W przypadku lokalizowania parkingów i miejsc parkingowych ze względu na ochronę wód należy zwrócić szczególną uwagę na zabezpieczenie podłoża przed przesiąkaniem i spływem zanieczyszczeń, szczególnie ropopochodnych.

5. SPOŁECZNO- GOSPODARCZE UWARUNKOWANIA ROZWOJU GMINY I MIASTA.

CZĘŚĆ A- GMINA

5.1 DEMOGRAFIA

Sytuację demograficzną obszarów wiejskich gminy Proszowice przedstawiono na podstawie danych i materiałów uzyskanych w Urzędzie Gminy i Miasta Proszowice oraz danych ogólnodostępnych Głównego Urzędu Statystycznego (Bank Danych Regionalnych). Gminę ukazano w nawiązaniu do sytuacji na terenach wiejskich województwa małopolskiego oraz na tle całego powiatu proszowickiego.

5.1.1. Sytuacja ludnościowa

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na koniec 2005 r. stałe miejsce zameldowania na terenach wiejskich gminy miało 10 112 osób, co stanowiło 23,2 % ogólnej liczby ludności powiatu proszowickiego i 0,6 % województwa małopolskiego. Średnia gęstość zaludnienia wyniosła 107 osób/km² (2005 r.) i jest bardzo zbliżona jak dla całego powiatu proszowickiego (105 osób/km²), lecz jednak niższa od średniej dla obszarów wiejskich województwa małopolskiego (122 osoby/km²). Ogólną sytuację ludnościową w gminie w latach 1999-2005 przedstawia Tab. Nr 5. Należy zaznaczyć, że w analizowanym latach nie zaszły żadne zmiany terytorialne mogące wpłynąć na ogólną liczbę ludności gminy. W badanym okresie uwidacznia się niekorzystne zjawisko zmniejszania się liczby ludności gminy. Ten niekorzystny trend występuje zarówno wśród mężczyzn jak i kobiet.

Tab. nr 5. Stan zaludnienia

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Kobiety	5 250	5 162	5 164	5 140	5 121	5 103	5 079
Mężczyźni	5 342	5 111	5 109	5 100	5 081	5 063	5 033
OGÓŁEM	10 592	10 273	10 273	10 240	10 202	10 166	10 112

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Regionalnych

Współczynnik feminizacji tzn.liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn, w gminie Proszowice w 2005r. wynosił 100 i na takim samym poziomie kształtował się w całym analizowanym okresie. Średnia dla gmin wiejskich województwa wynosi 101 a dla całego powiatu proszowickiego 103.

Zaludnienie sołectw w gminie Proszowice jest dość zróżnicowane. Zdecydowanie najludniejsze jest sołectwo Klimontów, dla którego wszystkie dane są podawane łącznie z sołectwem Szreniawa. Razem w obu tych sołectwa na koniec czerwca 2006 r. zameldowanych było na pobyt stały 1385 osób, co stanowi 13,5 % ludności obszarów wiejskich gminy. Drugie sołectwo pod względem liczby ludności to Opatkowice, które zamieszkuje 871 osób. Najmniej zaludnione jest sołectwo Wolwanowice z zaledwie 109 osobami. Zestawienie ludności w poszczególnych sołectwach (zameldowania na pobyt stały) w latach 1997 i 2004 – 2006 przedstawiono w Tab. Nr 6.

Pod względem przestrzennym, gęstość zaludnienia w gminie jest bardzo zróżnicowana. Waha się ona od 55,4 osób/km² w sołectwie Wolwanowice do 193,6 osób/km² w Górcie Stogniowskiej. To zróżnicowanie w gęstości zaludnienia w poszczególnych sołectwach przedstawia Mapa Nr 1. Uwidacznia się większa gęstość zaludnienia sołectw położonych w bliskim sąsiedztwie z miastem Proszowice.

Tab. Nr 6. Stan i zmiany w zaludnieniu (stali mieszkańcy)- dane na 30.06.2006r.

Lp.	SOŁECTWO	1997	2004	2005	2006*	zmiany w % <u>2006</u> <u>1997</u>
1	Bobin	412	424	419	416	101,0
2	Ciborowice	148	151	150	148	100,0
3	Czajęczyce	235	231	237	233	99,1
4	Gniazdowice	358	335	337	334	93,3
5	Górka Stogniowska	357	363	363	362	101,4
6	Jakubowice	387	366	358	353	91,2
7	Jazdowiczki	116	133	137	137	118,1
8	Kadzice	237	237	235	231	97,5
9	Klimontów (z sołectwem Szreniawa)	1427	1394	1377	1385	97,1
10	Koczanów	324	296	298	300	92,6
11	Kościelec	643	632	619	619	96,3
12	Kowala	305	307	305	310	101,6
13	Łaganów	418	408	402	403	96,4
14	Makocice	346	344	340	342	98,8
15	Mysławczyce	130	135	132	127	97,7
16	Opatkowice	848	877	870	871	102,7
17	Ostrów	714	718	714	708	99,2
18	Piekary	281	275	268	264	94,0
19	Posiłów	149	147	147	147	98,7
20	Przewody	326	328	326	330	101,2
21	Stogniowice	439	446	434	429	97,7
22	Szczytniki	404	373	366	360	89,1
23	Szczytniki Kolonia	205	203	202	199	97,1
24	Szklana	110	120	119	117	106,4
25	Teresin	322	315	307	307	95,3
26	Więckowice	345	340	338	338	98,0
27	Wolwanowice	121	108	108	109	90,1
28	Żębocin	410	383	384	382	93,2
	Razem	10 517	10 389	10 292	10 261	97,6

Źródło: Urząd Gminy i Miasta Proszowice, Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Proszowice 1999 r.

Analizując zmiany w zaludnieniu poszczególnych sołectw w stosunku lat 1997/2006 w większości sołectw nastąpił spadek liczby ludności w analizowanym okresie, najwyraźniej jest to widoczne w miejscowościach Szczytniki, Wolwanowice i Jakubowice. Spośród sołectw, które zanotowały przyrost liczby mieszkańców najwyraźniej jest to widoczne w sołectwach Jazdowiczki i Szklana. Przestrzenne zróżnicowanie zmian ludnościowych w gminie przedstawia Mapa Nr 2.

5.1.2. Procesy demograficzne i struktura wiekowa ludności

Na wzrost lub ubytek ludności na danym obszarze wpływ mają dwa podstawowe procesy:

- przyrost naturalny, będący różnicą między liczbą zgonów i urodzeń,
- saldo migracji, będące różnicą między napływem i odpływem ludności.

Podstawowe procesy demograficzne na obszarze wiejskim gminy Proszowice w latach 1999-2005 przedstawia Tab. Nr 7. Zauważyć można malejącą liczbę zawieranych małżeństw w gminie. Niska liczba nowych małżeństw w gminie ma z pewnością odbicie w generalnie malejącej liczbie narodzin dzieci w analizowanym okresie. Liczba zgonów na obszarze gminy w badanym okresie jest dość zmienna. Pozytywnym zjawiskiem jest wzrost liczby urodzeń w 2005 r. w porównaniu do 3 poprzednich lat. W analizowanym okresie przeważają lata z ujemnym przyrostem naturalnym, ze zdecydowanie najniższą wartością (-43 osoby) w 2005 r. Saldo migracji w analizowanych latach było dość zmienne, co świadczy, o braku stałego odpływu bądź napływu ludności na teren gminy.

Tab. Nr 7. Zmiany ruchu naturalnego i migracji ludności

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Małżeństwa	65	53	56	57	68	47	47
Urodzenia	117	128	108	76	85	88	95
Zgony	133	108	122	104	93	111	138
Przyrost naturalny	-16	20	-14	-28	-8	-23	-43
Saldo migracji	39	-11	14	-5	-30	-13	b.d.

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Regionalnych

W tab. Nr 8. przedstawiono porównywalne wskaźniki procesów demograficznych w 2005 r. w gminie Proszowice oraz dla całego powiatu proszowickiego i razem dla obszarów wiejskich województwa małopolskiego. Ogólnie można stwierdzić, że procesy demograficzne w gminie Proszowice są zbliżone w stosunku do porównywanych jednostek terytorialnych. W powiecie jak i na obszarach wiejskich całego województwa, wystąpiły podobne, niekorzystne procesy demograficzne tzn. ujemny przyrost naturalny. Wyróżnia się też fakt, że w gminie Proszowice zawarto mniej małżeństw i mniej urodzeń na 1000 mieszkańców aniżeli w powiecie i obszarach wiejskich województwa.

Tab. Nr 8. Ruch naturalny w 2005 r. (na 1000 ludności)

	Małżeństwa	Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny
Gmina Proszowice (wieś)	5	9	14	-4,2

Powiat Proszowicki (miasto i wieś)	6	10	12	-2,5
województwo małopolskie (obszary wiejskie)	6	11	9	2,1

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Regionalnych

Obliczenia własne

Strukturę wiekową ludności w gminie w latach 1997 i 2002 – 2004 przedstawiono w Tab. Nr 9. Dane te przedstawiają niekorzystną tendencję zmian struktury ludności na przestrzeni ostatnich lat wyraźnie maleje udział ludności w wieku przedprodukcyjnym (0 - 17 lat) z 27,5 % w 1997 r. do 22,4 % w 2004 r. Rośnie natomiast udział ludności w wieku produkcyjnym (kobiety 18 - 59 lat, mężczyźni 18 - 64 lat), a także nieznacznie w wieku poprodukcyjnym (kobiety powyżej 59 lat, mężczyźni powyżej 64). Jest to tzw. efekt „starzenia się” społeczeństwa w gminie.

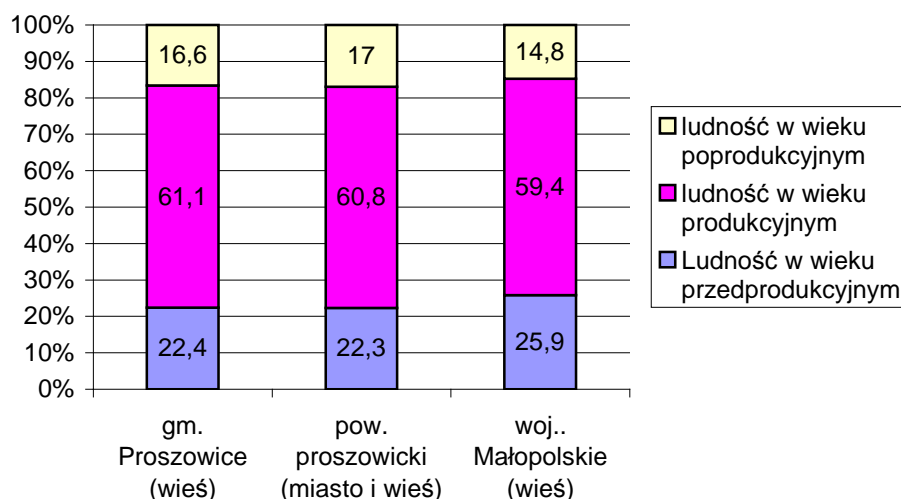
Tab. Nr 9. Struktura wiekowa ludności

Ludność w wieku:	1997	2002	2003	2004
	%			
przedprodukcyjnym 0 - 17 lat	27,5	24,2	23,1	22,4
produkcyjnym kobiety 18 - 59 lat mężczyźni 18 - 64 lat	56,3	59,5	60,4	61,1
poprodukcyjnym kobiety pow. 60 lat mężczyźni pow. 65 lat	16,2	16,3	16,5	16,6

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Regionalnych, Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Proszowice 2002 r.

Strukturę wiekową ludności w gminie Proszowice w 2004 r. oraz w powiecie proszowickim i województwie małopolskim prezentuje Wykres Nr 1. W porównaniu do danych dla powiatu i województwa, ludność wiejska gminy Proszowice charakteryzuje się gorszą strukturą wieku ludności, z niskim udziałem ludności w wieku przedprodukcyjnym oraz dużą liczbą ludzi w wieku poprodukcyjnym. Struktura ta jest odbiciem niekorzystnych procesów demograficznych zachodzących w gminie, takich jak: niski poziom zawieranych małżeństw i niski przyrost naturalny. Stosunek liczby ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2004 r. wynosił w gminie 63,8, w powiecie 64,5 zaś w województwie 68,4.

Wykres Nr 1. Struktura wiekowa ludności w 2004 r.

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Regionalnych

Podsumowując sytuację demograficzną w gminie Proszowice należy stwierdzić, że podobnie jak w całym powiecie proszowickim następuje zmniejszanie się liczby mieszkańców.

Do zjawisk korzystnych cechujących sytuację ludnościową w gminie należy zaliczyć:

- brak odpływu ludności z terenu gminy
- stały współczynnik feminizacji.

Do zjawisk niekorzystnych można zaliczyć:

- ujemny przyrost naturalny,
- niski poziom nowych małżeństw,
- malejący poziom urodzeń
- niekorzystna struktura wiekowa.

5.2. GOSPODARKA

5.2.1. Podmioty gospodarcze

Na terenie gminy Proszowice według danych w 2005 r. działało ogółem 471 podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON. Liczbę podmiotów gospodarczych według sektorów własności w latach 1999 - 2005 przedstawia Tab. Nr .10. W zdecydowanej większości (96,4 % w 2005 r.) są to podmioty należące do sektora prywatnego, co jest na zbliżonym poziomie w porównaniu z innymi terenami wiejskimi w województwie (96,2 %).

Pozytywnym zjawiskiem w gminie jest stały wzrost podmiotów gospodarczych w analizowanym 7-leciu z 381 do 471 (wzrost o 23,6 %). Podmioty prywatne zanotowały

wzrost o 23 %, z 369 w 1999 r. do 454 w 2005 r. W sektorze tym przeważają zdecydowanie osoby fizycznie prowadzące działalność gospodarczą. W 1999 było ich 84 % natomiast w 2005 r. 81,1 %.

Tab. Nr10. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wg sektorów własności

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Sektor publiczny	12	12	14	16	17	17	17
Sektor prywatny	369	415	412	421	455	458	454
OGÓŁEM	381	427	426	437	472	475	471

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Regionalnych

Wysoki wzrost liczby podmiotów gospodarczych w ostatnich latach jest być może wyrazem odrabiania zaległości pod względem przedsiębiorczości w stosunku do innych jednostek terytorialnych. Wskaźnik przedsiębiorczości mierzony liczbą zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców wynosi bowiem w gminie Proszowice tylko 46,6. Jest on niższy w porównaniu do terenów wiejskich województwa (56,6) i dla powiatu (60,5).

Liczbę podmiotów gospodarczych według sekcji PKD w latach 1999 - 2005 przedstawia Tab. Nr 11. W 2005 r. najwięcej podmiotów znajdowało się w sekcji G (głównie handel). Było to 38,8 % wszystkich podmiotów, co jest wartością wyższą w porównaniu do terenów wiejskich województwa (29,5 %) i powiatu proszowickiego (36,5 %). Najwyższy udział podmiotów gospodarczych tej sekcji jest charakterystyczny dla wszystkich w/w jednostek terytorialnych. Na drugim miejscu pod względem liczebności w gminie znajdują się podmioty zajmujące się budownictwem (14,2 % wszystkich podmiotów).

Tab. Nr 11. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wg sekcji PKD

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Sekcja A: Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	17	48	24	26	32	27	23
Sekcja B: Rybołówstwo i rybactwo	0	0	0	0	0	0	0
Sekcja C: Górnictwo i kopalnictwo	0	0	0	0	0	0	0
Sekcja D: Przetwórstwo przemysłowe	45	46	40	38	40	40	47
Sekcja E: Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	0	0	0	0	0	0	0
Sekcja F: Budownictwo	62	65	65	66	72	69	67
Sekcja G: Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów mechanicznych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego	158	151	171	174	183	186	183
Sekcja H: Hotele i restauracje	1	3	6	7	8	8	8
Sekcja I: Transport, gospodarka magazynowa i łączność	31	35	36	35	37	38	36

Sekcja J: Pośrednictwo finansowe	3	6	7	7	8	8	8
Sekcja K: Obsługa nieruchomości, wynajem, nauka i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	16	17	15	23	27	26	27
Sekcja L: Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenia zdrowotne	7	14	17	17	17	17	17
Sekcja M: Edukacja	13	14	17	17	18	18	19
Sekcja N: Ochrona zdrowia i opieka społeczna	8	10	10	11	10	11	10
Sekcja O: Pozostała działalność usługowa, komunalna, społeczna i indywidualna	19	18	18	16	20	27	26
Sekcja P: Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników	0	0	0	0	0	0	0
Sekcji Q: Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0	0	0	0	0	0

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Regionalnych

Na obszarze wiejskim gminy Proszowice brak jest dużych zakładów produkcyjnych dających zatrudnienie jej mieszkańcom. Obecnie (2006 r.) do większych firm działających na terenie gminy należy zaliczyć:

- Gniazdowice
  - Firma Handlowo-Usługowa Hurtownia napojów „Monitex”,
- Jakubowice:
  - Rejon Robót Drogowych Sp. z o.o.
  - Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna „Przyszłość”
- Klimontów:
  - Piekarnia: wyroby piekarniczo-cukiernicze
- Makocice:
  - Chemrol – sprzedaż materiałów budowlanych, nawozów itp.
- Opatkowice:
  - Hepamos Sp z o.o., Zakład produkcyjny: produkcja kontenerów, bram przemysłowych i systemów przeładunkowych
  - Rolmet Sp. J., stacja paliw, bar, motelik
  - Samar-eko Sp z o.o.- warsztaty samochodowe
  - Wiesław, Firma handlowo-usługowa, sprzedaż: maszyny rolnicze, części zamienne, ogumienie, kombajny zbożowe, sprzęt rolniczy
  - Drogop, Zakład Usług Sp. z o.o, sprzedaż mieszkań, roboty inżynierskie i drogowe, sprzedaż hurtowa i detaliczna okien
  - Firma handlowo-usługowa „Mek-bud” s.c., skład materiałów budowlanych, stal, pustaki, cegła, styropian itp.

– Zakład Pracy Chronionej, Eurookna II, Producent okien PCV i Aluminium

- Piekary:

- Chemirol Sp. J. — sprzedaż: nasiona, nawozy, środki ochrony roślin, pasze, opał

Pod względem przestrzennym spośród wszystkich sołectw wyróżniają się Opatkowice, w których znajduje się najwięcej podmiotów gospodarczych. Sołectwo to daje najwięcej miejsc prac na terenie wiejskim gminy.

5.2.2. Struktura zatrudnienia

Ogółem zatrudnienie na terenie gminy w 2005 r. miało 280 osób, z czego 51,8 % to kobiety. Zmiany liczby pracujących w latach 1999 - 2005, z podziałem na płeć oraz sektory własności przedstawia Tab. Nr 12. Ogólna liczba zatrudnionych w analizowanym 7-leciu wykazała wyraźną tendencją malejącą. Pod względem struktury zatrudnienia brak wyraźnych tendencji zmian. Udział kobiet zatrudnionych wzrósł z 46,6 % w 1999 r. do 51,8 % w 2005 r. Pracujący w sektorze prywatnym w 1999 r. stanowili 43,5 % ogółu zatrudnionych, natomiast w 2003 r. – 48,4 %.

Tab. Nr 12. Pracujący według płci i sektorów własności

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Ogółem	536	489	450	427	382	b.d.	280
Pracujący wg płci							
mężczyźni	286	278	256	233	184	b.d.	135
kobiety	250	211	194	194	198	b.d.	145
Pracujący wg sektorów własności							
sektor publiczny	303	262	222	234	197	b.d.	b.d.
sektor prywatny	233	227	228	193	185	b.d.	b.d.

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Regionalnych

5.3. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

5.3.1. Oświata i wychowanie

Wychowanie przedszkolne

Na obszarze wiejskim gminy Proszowice nie istnieje żadna samodzielna placówka przedszkolna, funkcjonuje natomiast 7 oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych. Są one prowadzone przez samorząd gminny. Znajdują się one w następujących miejscowościach:

- Klimontów
- Kościelec
- Koczanów
- Ostrów
- Szczytniki
- Stogniowice
- Żębocin

Ponadto w Opatkowicach funkcjonuje oddział zamiejscowy Samorządowego Przedszkola Nr 1 w Proszowicach. W 2005 r. opieką przedszkolną w tych oddziałach objętych było 109 dzieci, w zdecydowanej większości 6-latków.

Szkolnictwo podstawowe i gimnazjalne

W roku szkolnym 2006/2007 na terenie gminy Proszowice funkcjonowało 7 Samorządowych Szkół Podstawowych. Szkoły znajdują się w miejscowościach:

- Klimontów
- Kościelec
- Koczanów
- Ostrów
- Szczytniki
- Stogniowice
- Żębocin

W 2004 r. szkoły te dysponowały łącznie 56 pomieszczeniami szkolnymi i uczęszczało do nich 686 uczniów.

Na obszarze wiejskim gminy Proszowice funkcjonują 2 Gimnazja Publiczne, w Klimontowie i Kościelcu. Funkcjonują one w tych miejscowościach razem ze szkołami

podstawowymi jako zespoły szkół. W 2004 w gimnazjach tych uczyło się łącznie 256 uczniów. Zespół Szkół w Klimontowie dysponuje pełnowymiarową halą sportową.

Na terenie gminy funkcjonuje również Niepubliczne Gimnazjum w Ostrowie prowadzone przez „Stowarzyszenie na rzecz rozwoju wsi Ostrów”. W 2004 r. w gimnazjum tym uczyło się 18 uczniów.

W 2004 r. w szkołach podstawowych na 1 komputer przypadało 27 uczniów, a w gimnazjach 28 uczniów. Dla porównania, na obszarach wiejskich województwa małopolskiego wskaźniki te wynosiły odpowiednio 20 i 19 uczniów.

Szkolnictwo ponadgimnazjalne

Na obszarze gminy nie funkcjonuje żadna szkoła ponadgimnazjalna. Młodzież uczęszcza głównie do szkół w mieście Proszowice (Zespół Szkół w Proszowicach w skład którego wchodzi m.in. Liceum Ogólnokształcące, Liceum Profilowane, Technikum Ekonomiczne, Zasadnicza Szkoła Zawodowa) oraz w Piotrkowicach Małych w gminie Koniusza (Zespół Szkół w skład którego wchodzi m.in. Liceum Ogólnokształcące, Technikum Mechanizacji Rolnictwa, Technikum Ogrodnicze).

Podsumowując działalność instytucji oświaty i wychowania na terenie gminy Proszowice można wysunąć kilka wniosków:

- obecna sieć szkół podstawowych jest dość korzystna pod względem ich dostępności dla dzieci, ale stanowi duże obciążenie dla budżetu gminy,
- widoczna jest dbałość władz gminy o funkcjonowanie szkół poprzez podnoszenie ich wyposażenia i modernizację, usprawnienia w dowożeniu dzieci do szkół.

5.3.2. Kultura

Instytucje kultury

Na obszarze wiejskim gminy nie funkcjonuje żadna instytucja zajmująca się wyłącznie kształtowaniem kultury. Brak jest kin bądź muzeów. Funkcję zastępczą pełnią głównie strażnice Ochotniczej Straży Pożarnej, świetlice, wykorzystywane głównie do imprez okolicznościowych.

Biblioteki

Obecnie na obszarze wiejskim gminy funkcjonują 3 filie Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Proszowicach. Filie działają w miejscowościach:

- Kościelec
- Ostrów
- Bobin

Według danych Głównego Urzędu księgozbiór tych placówek liczył w 2005 r. łącznie 15 577 woluminów. Wskaźnik liczby księgozbioru na 1000 mieszkańców, wyniósł 1560 woluminów. Systematycznie wzrasta liczba czytelników i w 2005 r. 589 osób korzystało z bibliotek. Na jednego czytelnika przypadało średnio 8,17 wypożyczeń w ciągu roku.

Kościół katolicki

Na terenie gminy działają 4 parafie rzymsko - katolickie. Kościoły parafialne:

- w Klimontowie parafia NMP Królowej Polski
- w Kościelcu parafia Św. Wojciecha b. m.
- w Bobinie parafia Św. Anny – Matki NMP
- w Żębocinie parafia Św. Stanisława b.m.

swym zasięgiem obejmują całą gminę (każda parafia obejmuje też miejscowości z innych gmin). W miejscowości Ostrów znajduje się kaplica funkcjonująca w ramach parafii Kościelec. Wszystkie parafie wchodzi w skład Dekanatu Proszowickiego. W obrębie każdej parafii znajduje się czynny cmentarz.

5. 3.3. Ochrona zdrowia i opieka społeczna

W zakresie podstawowej opieki medycznej na obszarze gminy funkcjonują 3 niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej w:

- Bobinie
- Klimontowie
- Kościelcu

Nie działają publiczne ośrodki świadczące usługi z zakresu podstawowej opieki medycznej.

Mieszkańcy gminy korzystają też z publicznych i niepublicznych ośrodków działających w mieście Proszowice. Rozmieszczenie ośrodków podstawowej opieki medycznej wymaga dojazdów.

Na obszarze gminy funkcjonują punkty apteczne w Bobinie i w Klimontowie. Nie ma natomiast domów opieki społecznej. W zakresie leczenia specjalistycznego i zamkniętego mieszkańców gminy obsługuje głównie szpital i przychodnie specjalistyczne w mieście Proszowice. W Proszowicach znajduje się również Stacja Pogotowia Ratunkowego oraz większa liczba aptek.

Ośrodki świadczące podstawowe usługi medyczne w gminie dostatecznie zapewniają dostęp do tego rodzaju usług. Potrzebne jest rozwijanie i poszerzanie świadczeń, modernizacja lokali. Na obszarze gminy ograniczona jest możliwość zakupu lekarstw.

5.3.4. Sport, rekreacja i turystyka.

Baza sportowa na obszarze gminy jest uboga. Na terenie gminy funkcjonują następujące kluby sportowe:

- LZS „Pogoń” w Opatkowicach
- LKS „Agrikola” w Klimontowie
- LKS „Strumyk” w Jakubowicach
- LKS „Płomień” w Kościelcu

Kluby te prowadzą sekcje piłki nożnej korzystając głównie z własnych boisk piłkarskich bądź z boisk przyszkolnych. Ponadto w Jakubowicach działa Stowarzyszenie Kultury Fizycznej „Junosza” Jazda konna.

Baza sportowo-rekreacyjna na terenie gminy jest bardzo uboga. Stanowią ją głównie przyszkolne boiska sportowe nie mające odpowiedniego zaplecza. Brak jest ogólnodostępnych boisk sportowych. Na obszarze gminy brak jest obiektów turystycznych. Brak też gospodarstw agroturystycznych oferujących miejsca noclegowe.

5.3.5. Inne placówki usługowe oraz placówki komercyjne

Pozostałymi placówkami usługowymi na terenie gminy są:

- w Klimontowie Filia Urzędu Pocztowego Proszowice, Agencja pocztowa w Kościelcu
- składowisko odpadów w Żębocinie
- strażnice Ochotniczej Straży Pożarnej
- gabinet lekarza weterynarii w Kościelcu

Spośród handlowych placówek należy wymienić najliczniejsze sklepy spożywcze i o spożywczo-przemysłowe oraz punkty sprzedaży materiałów sypkich (opał, pasze, nawozy itp.) oraz materiałów budowlanych. Na terenie gminy znajdują się 2 stacje sprzedaży paliw, obie w: Opatkowicach, z tym, że stacja ROLMET oferuje również usługi gastronomiczne (bar) oraz noclegowe (motel). Ponadto w Kowali znajduje się stacja gazu LPG.

Należy zaznaczyć, że liczba małych, prywatnych podmiotów gospodarczych z roku na rok zmienia się. Ich sieć wciąż się kształtuje ze względu na ich krótki okres działania w gospodarce rynkowej.

5.3.6. Podsumowanie

Analizując hierarchię miejscowości pod względem skupienia obiektów usługowych oraz przedsiębiorstw, ośrodkami lokalnym z najwyższą ich koncentracją są:

- Bobin
- Klimontów
- Kościelec
- Opatkowice
- Ostrów
- Żębocin

W ośrodkach tych kumulują się ośrodki usługowe oraz firmy głównie o charakterze handlowo-usługowym, które swym zasięgiem obejmują inne sąsiednie miejscowości. Z kolei miejscowościami gdzie ośrodków usługowo-handlowych brak lub występuje ich niewiele to m.in.: Kadzice, Mysławczyce, Posiłów, Szczytniki Kolonia, Wolwanowice. Rozmieszczenie na obszarze gminy wybranych elementów infrastruktury technicznej przedstawia Mapa Nr 3.

Usługi ponadlokalne w zakresie infrastruktury społecznej świadczone są dla mieszkańców gminy w mieście Proszowice - stolicy gminy i powiatu, z którym wiejska część gmina jest dobrze skomunikowana. Ponadto blisko znajduje się miast wojewódzkie - Kraków, które jest głównym miejscem pracy dla mieszkańców gminy.

5.4. DZIAŁALNOŚĆ ROLNICZA

Rolnictwo jest podstawową formą gospodarowania i źródłem dochodów mieszkańców obszarów wiejskich gminy Proszowice. Wynika to z doskonałych warunków do rozwoju rolnictwa. Gmina posiada gleby o bardzo wysokiej jakości, łagodny klimat oraz silne tradycje rolnicze. Według danych z Powszechnego Spisu Rolnego 2002 r. ok. 42,4 % ogólnej liczby gospodarstw domowych utrzymuje się głównie lub wyłącznie z pracy w swoim gospodarstwie rolnym. Znaczna część indywidualnych gospodarstw rolnych (62,1 %) produkuje głównie lub wyłącznie na rynek. O wiodącej pozycji rolnictwa świadczy również wysoki udział (85,1 %) użytków rolnych w powierzchni ogólnej gminy w porównaniu do średniej dla terenów wiejskich województwa małopolskiego (53,7 %).

5.4.1. Struktura gruntów rolnych i uwarunkowania agrarne

Strukturę użytków rolnych w gminie przedstawia Tab. Nr 13.
Tab. Nr 13. Powierzchnia gruntów wg grup obszarowych użytków rolnych

	Powierzchnia	
	[ha]	% użytków rolnych
użytki rolne	7874,69	100
grunty orne	6754,15	85,8
w tym:		
- grunty orne pod zasiewami	6612,08	84,0
- grunty orne odłogi i ugory	142,07	1,8
sady	10,81	0,1
łąki trwałe	1076,20	13,7
pastwiska	33,53	0,4

Źródło: Powszechny Spis Rolny 2002

W porównaniu do struktury użytkowania gruntów w województwie, w gminie Proszowice zaznacza się duży udział gruntów orných (85,8 % użytków rolnych, średnio w województwie 66,7 %) kosztem trwałych użytków zielonych - 14,1 % (w województwie 31,6 %) i sadów (w gminie 0,1 %, w województwie 1,7 %).

W 2002 r. w gminie było 2193 indywidualne gospodarstwa domowe, z których 23,7 % stanowiły działki rolnicze o powierzchni do 1 ha. Na obszarze gminy funkcjonują prawie wyłącznie indywidualne gospodarstwa rolnicze. Rolnictwo uspołecznione reprezentuje Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna „Przyszłość” w Jakubowicach. Praktycznie więc 100 % gospodarstw rolnych w gminie stanowią gospodarstwa indywidualne.

Tab. Nr 14. Gospodarstwa według grup obszarowych użytków rolnych

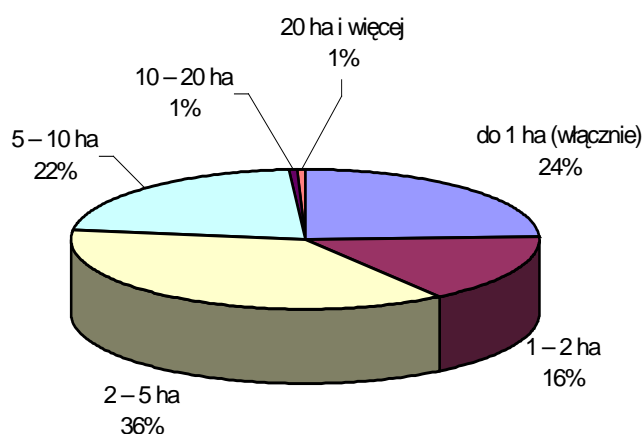
Grupy obszarowe	Liczba gospodarstw rolnych
	liczba
do 1 ha (włącznie)	520
1 – 2 ha	339
2 – 5 ha	787
5 – 10 ha	459
10 – 20 ha	10
20 ha i więcej	13
Ogółem	2194

Źródło: Powszechny spis rolny 2002

Średnia powierzchnia indywidualnego gospodarstwa rolnego wynosi w gminie nieco ponad 4 ha. Jest to jeden z najwyższych wskaźników w województwie małopolskim, gdzie przeciętna powierzchnia gospodarstwa rolnego w 2004 r. wynosiła 2,6 ha. Największy udział

pod względem obszarowym mają gospodarstwa o powierzchni użytków rolnych w przedziale 2 – 5 ha. Należy stwierdzić, że rozdrobnienie jest cechą struktury agrarnej w gminie (mimo korzystniejszej sytuacji niż w województwie). Mało jest gospodarstwa o powierzchni 10 ha i więcej. Rozdrobnienie stwarza istotne ograniczenie przy dostosowaniu się rolnictwa do warunków rynkowych. Ze względu na mało opłacalną produkcję rolą nie widać obecnie procesów polaryzacji gospodarstw rolnych, w wyniku której powstawałyby duże obszarowo rozwojowe gospodarstwa rolne. Procentowy udział poszczególnych grup obszarowych przedstawia poniższy diagram.

Wykres Nr 2. Struktura gospodarstw rolnych pod względem powierzchni użytków rolnych

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Regionalnych

5.4.2. Przydatność rolnicza gleb

Struktura kompleksów glebowo-rolniczych w całej gminie Proszowice jest następująca:

grunty orne:

- kompleksy 1 – pszenney bardzo dobry – 56,2 %
- kompleks 2 – pszenney dobry – 31,0 %
- kompleks 3 – pszenney wadliwy – 5,4 %
- kompleks 5 – żytni dobry – 0,1 %
- kompleks 8 – pastewny mocny – 7,2 %
- kompleks 14 – do zadarnienia – 0,1 %

użytki zielone:

- kompleks 1z – użytki zielone bardzo dobre i dobre – 27,7 %
- kompleks 2z – użytki zielone średnie – 65,0 %
- kompleks 3z – użytki zielone słabe i bardzo słabe – 7,3 %
-

Udział poszczególnych klas bonitacji gleb w gminie przedstawia Tab. Nr 15

Tab. Nr 15. Struktura klas bonitacji gleb na obszarze gminy Proszowice (łącznie miasto i wieś)

Lp.	klasa bonitacji	powierzchnia gruntów ornych		powierzchnia użytków zielonych	
		ha	%	ha	%
1	I	1846	24,9	35	2,7
2	II	2632	35,7	308	23,1
3	IIIa	1825	24,6	530 (klasa III)	40,3
4	IIIb	562	7,6		
5	IVa	425	5,7	327 (klasa IV)	24,8
5	IVb	99	1,3		
6	V	14	0,2	100	7,6
7	VI	-	-	20	1,5

Źródło: *Warunki przyrodnicze i ekonomiczne rozwoju rolnictwa do Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Proszowice*, „ARPIT” Spółdzielnia Pracy Usługowo-Produkcyjna, 31-147 Kraków, ul. Długa 17, Krakowskie Biuro Geodezji i Terenów Rolnych, 31-060 Kraków, ul. Gazowa 15, Główny Projektant „Studium” mgr inż. arch. Andrzej Dobrowolski, opracował: mgr inż. Lucjan Kaszycki,

Na obszarze gminy przeważają grunty orne należące do najwyższych klasy bonitacji (klasa I i II), których jest łącznie 60,6 % powierzchni ogółu gruntów ornych. Pośród trwałych użytków zielonych przeważają klasy bonitacyjne III, IV i II – łącznie stanowią one 88,2 % powierzchni wszystkich użytków zielonych gminy.

5.4.3. Charakter produkcji rolniczej

Na obszarze gminy przeważa system produkcji rolniczej, charakteryzujący się dużym udziałem upraw warzyw gruntowych oraz hodowli trzody chlewnej. Warzywa gruntowe stanowią 18,5 % gruntów ornych pod zasiewami, podczas gdy na obszarach wiejskich województwa małopolskiego stanowią zaledwie 4,3 %. Podobna sytuacja, z dużym udziałem warzyw w ogólnej produkcji rolnej, jest w całym powiecie proszowickim. Strukturę najważniejszych upraw w gminie w 2002 r. przedstawia Tab. Nr 16

Tab. Nr 16. Powierzchnia zasiewów w gminie

	Powierzchnia zasiewów	
	[ha]	% gruntów ornych pod zasiewami
pszenica ozima	1946,12	29,4
pszenica jara	116,80	1,8
żyto	81,55	1,2

jęczmień ozimy	73,28	1,1
jęczmień jary	1003,52	15,2
owies	61,16	0,9
pszenżyto ozime	59,29	0,9
pszenżyto jare	11,11	0,2
mieszanki zbożowe ozime	6,28	0,09
mieszanki zbożowe jare	100,41	1,5
gryka, proso i inne zbożowe	0,01	0,0
kukurydza na ziarno	377,38	5,7
kukurydza na zielonkę	24,38	0,4
strączkowe jadalne	21,45	0,3
ziemniaki	637,54	9,6
buraki cukrowe	68,69	1,0
rzepak ozimy	0	0,0
rzepak jary	0	0,0
okopowe pastewne	343,87	5,2
warzywa gruntowe	1221,46	18,5
truskawki	4,11	0,06
OGÓŁEM	6612,08	100

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Regionalnych

Spośród warzyw gruntowych największe obszarowo uprawy stanowią: cebula, kapusta, marchew, buraki ćwikłowe, seler, ogórki i pietruszka.

Stan pogłowia zwierząt w gminie w 2002 r. wyglądał następująco:

- bydło ogółem – 1901 szt., w tym krowy – 1223 szt.
- trzoda chlewna – 21331 szt., w tym lochy – 4384 szt.
- konie – 230 szt.
- owce – 0 szt.
- kury – 46220 szt.
- kozy – 330 szt.

Dominującą hodowlą na terenie gminy jest trzoda chlewna. Na 100 ha użytków rolnych przypada 270,9 szt. trzody chlewnej (2002 r.) podczas gdy średnio dla województwa małopolskiego wynosi on 69,8 (2004 r.). Trzoda chlewna w 2002 r. była hodowana w 1219 gospodarstwach rolnych na obszarze wiejskim gminy. Podobna intensyfikacja hodowli trzody chlewnej jest w całym powiecie proszowickim. Obecnie można zauważyć niewielki wzrost hodowli trzody chlewnej kosztem m.in. hodowli bydła. Hodowla drobiu oraz pozostałych

zwierząt gospodarskich ma mniejsze znaczenie.

Pod względem przestrzennym sołectwa położone wokół Proszowic charakteryzują się większym udziałem warzyw w uprawach aniżeli pozostałe wsie. W części wschodniej gminy większy jest udział hodowli zwierząt, tam też gospodarstwa rolne są obszarowo większe. Jednakże zachodzi powolny proces ujednociania się produkcji rolnej oraz wielkości gospodarstw w gminie.

5.4.4. Uwarunkowania rozwoju rolnictwa

Rolnictwo jako najważniejsza funkcja gospodarcza w gminie Proszowice ma słabo rozwiniętą infrastrukturę ekonomiczną oraz przetwórstwo rolno-spożywcze. Obsługę rolnictwa przetwórstwo rolno-spożywcze na terenie gminy oferują m.in.:

- Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego w Proszowicach
- Bank Spółdzielczy w Proszowicach
- Lecznice weterynaryjne w Proszowicach i w Kościelcu
- targowica w Proszowicach
- skup zboża w Proszowicach
- skup tytoniu w Proszowicach i Opatkowicach
- skup warzyw w Proszowicach, Klimontowie, Łaganowie, Piekarach (niektóre skupy prowadzą również działalność w zakresie paczkowania warzyw i tworzenia mrozonek)
- młyny w Klimontowie, Czajęczych i Gniazdowicach.

Należy jednak stwierdzić, że gospodarka lokalna nie wykorzystuje w pełni możliwości wynikających z bogatych zasobów naturalnych. Uboga i mało rozwinięta sieć infrastruktury rolniczej oraz brak większych zakładów przetwórstwa rolno-spożywczego na terenie gminy są poważnymi ograniczeniami rozwoju rolnictwa (brak praktycznie przetwórstwa mięsnego: ubojni, masarni, mleczarni). Niski poziom dochodów z produkcji rolniczej zniechęca rolników do inwestowania w swoje gospodarstwa. Niski jest także poziom wykształcenia rolników w gminie. W 2002 r. tylko 24 osoby spośród kierujących gospodarstwem rolnym miało wykształcenie wyższe rolnicze, natomiast 972 osoby nie posiadało żadnego wykształcenia rolniczego. Na terenie gminy nie działa żadna grupa producencka.

5.5. LEŚNICTWO

Lasy na terenie wiejskim gminy zajmowały w 2005 r. ogółem 191,9 ha. Taki obszar zajmowany przez lasy utrzymuje się prawie niezmiennie od kilku ostatnich lat. Z tej

powierzchni lasy Skarbu Państwa w Zarządzie Lasów Państwowych zajmowały 171,9 ha (89,6 %). Resztę (20 ha) stanowią lasy prywatne. Lesistość gminy wynosi zatem 2,07 % i jest nieco wyższa od lesistości powiatu proszowickiego (1,5 %).

Największe kompleksy leśne położone są przy granicy gminy w części północno-wschodniej (sołectwo Ostrów) i wschodniej (sołectwo Bobin). Są to głównie lasy mieszane oraz liściaste, przeważające gatunki drzew to: sosna, brzoza, akacja, występuje również: dąb, jesion, buk, grab, olch, świerk.

Lasy z terenu gminy zarządzane są przez Nadleśnictwo Miechów oraz przez Nadleśnictwo Pińczów.

CZEŚĆ B- MIASTO

5.6. DEMOGRAFIA

Sytuację demograficzną miasta Proszowice przedstawiono na podstawie danych i materiałów uzyskanych w Urzędzie Gminy i Miasta Proszowice oraz danych ogólnodostępnych Głównego Urzędu Statystycznego (głównie Bank Danych Regionalnych). Miasto ukazano w nawiązaniu do sytuacji na obszarach miejskich województwa małopolskiego oraz na tle całego powiatu proszowickiego.

5.6.1. Sytuacja ludnościowa

Proszowice należą do małych miast w województwie małopolskim pod względem liczby ludności. Jednak jako stolica powiatu jest to miasto najbardziej zaludnione w całym powiecie proszowickim. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na koniec 2005r. stałe miejsce zameldowania miało w nim 6198 osób, co stanowiło 14,2 % ludności powiatu

proszowickiego i zaledwie 0,4 % ludności miejskiej województwa małopolskiego. Średnia gęstość zaludnienia wyniosła 888 osób/km² (2005 r.) i jest niższa od średniej dla miast województwa małopolskiego (977osoby/km²). Ogólną sytuację ludnościową w gminie w latach 1999-2005 przedstawia Tab. Nr 17 . Należy zaznaczyć, że w analizowanym latach nie zaszły żadne zmiany terytorialne mogące wpłynąć na ogólną liczbę ludności miasta. W badanym okresie uwidacznia się niekorzystne zjawisko zmniejszania się liczby ludności miasta. Ten niekorzystny trend występuje zarówno wśród mężczyzn jak i kobiet.

Tab. nr 17. Ludność w mieście Proszowice

	1999	2000	201	2002	2003	2004	2005
Kobiety	3405	3322	3272	3265	3276	3253	3268
Mężczyźni	3193	2988	2980	2974	2969	2950	2930
OGÓŁEM	6598	6310	6252	6239	6245	6203	6198

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Regionalnych

Współczynnik feminizacji (liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn) w Proszowicach w 2005r. wynosił 112 i na podobnym poziomie kształtował się w całym analizowanym okresie. Średnia dla obszarów miejskich województwa wyniosła 111 a dla całego powiatu proszowickiego 103.

5.6.2. Procesy demograficzne i struktura wiekowa ludności

Na wzrost lub ubytek ludności na danym obszarze wpływ mają dwa podstawowe procesy:

- przyrost naturalny, będący różnicą między liczbą zgonów i urodzeń,
- saldo migracji, będące różnicą między napływem i odpływem ludności.

Podstawowe procesy demograficzne na mieście Proszowice w latach 1999 - 2005 przedstawia Tab. Nr 18. Zauważyć można malejącą liczbę narodzin dzieci w analizowanym okresie. Liczba zgonów również wykazuje tendencję malejącą, jednak mniej wyraźną od liczby urodzeń. W analizowanym okresie przeważają lata z ujemnym przyrostem naturalnym, z najniższą wartością (-6 osób) w 2005 r. Saldo migracji w całym analizowanym okresie wykazuje wartości ujemne, co świadczy o stałym odpływie ludności z terenu miasta.

Tab. nr 18. Zmiany ruchu naturalnego i migracji ludności w gminie Proszowice

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Małżeństwa	48	39	44	29	32	32	54

Urodzenia	70	84	66	69	66	56	54
Zgony	71	78	66	64	59	59	60
Przyrost naturalny	-1	6	0	5	7	-3	-6
Saldo migracji	-33	-45	-58	-18	-1	-39	b.d.

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Regionalnych

W Tab. Nr 19. przedstawiono porównywalne wskaźniki procesów demograficznych w 2005 r. w mieście Proszowice oraz dla całego powiatu proszowickiego i średnie dla miast województwa małopolskiego. Ogólnie można stwierdzić, że procesy demograficzne w mieście są zbliżone w stosunku do porównywanych jednostek terytorialnych. W Proszowicach wystąpił ujemny przyrost naturalny, podobnie jak w powiecie, gdzie jest to jeszcze bardziej widoczne. Poziom urodzeń i zgonów w Proszowicach jest bardzo zbliżony do wartości średniej dla miast województwa. Optymistycznym zjawiskiem może być wyższa liczba zawieranych małżeństw.

Tab. Nr 19. Ruch naturalny w 2005 r. (na 1000 ludności)

	Małżeństwa	Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny
miasto Proszowice	9	9	10	-1
Powiat Proszowicki (miasto i wieś)	6	10	12,3	-2,5
województwo małopolskie (miasto)	6	9	9	0.0

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Regionalnych

Strukturę wiekową ludności w mieście w latach 1997 i 2002 – 2004 przedstawiono w Tab. Nr 20. Dane te przedstawiają niekorzystną tendencję zmian struktury ludności na przestrzeni ostatnich lat wyraźnie maleje udział ludności w wieku przedprodukcyjnym (0 - 17 lat) z 24,5 % w 1997 r. do 20,9 % w 2004 r. Rośnie natomiast udział ludności w wieku produkcyjnym (kobiety 18 - 59 lat, mężczyźni 18 - 64 lat), a zwłaszcza w wieku poprodukcyjnym (kobiety powyżej 59 lat, mężczyźni powyżej 64). Jest to tzw. efekt „starzenia się” społeczeństwa w mieście.

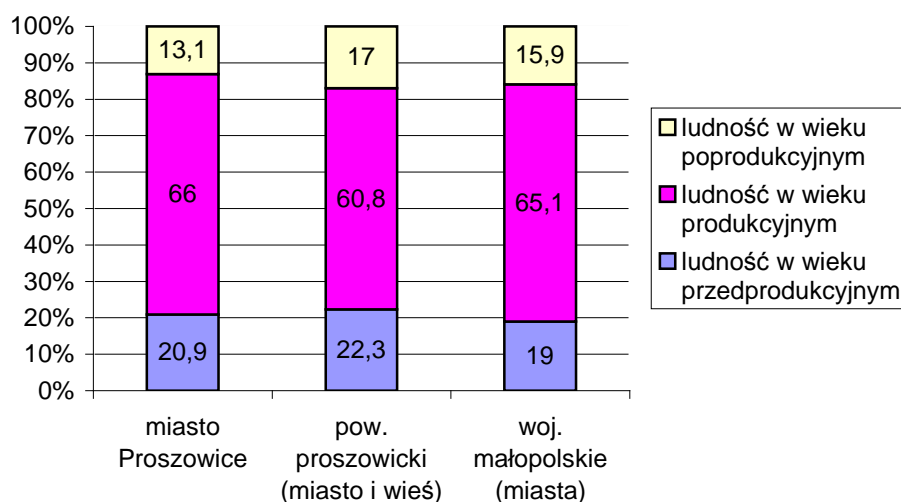
Tab.20. Struktura wiekowa ludności w mieście

Grupa wieku ludności	1997	2002	2003	2004
	%			
w wieku przedprodukcyjnym 0 - 17 lat	24,5	21,8	21,5	20,9
w wieku produkcyjnym kobiety 18 - 59 lat mężczyźni 18 - 64 lat	64,6	65,7	65,8	66,0
w wieku poprodukcyjnym kobiety pow. 60 lat mężczyźni pow. 65 lat	10,9	12,6	12,7	13,1

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Regionalnych,
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Proszowice

Strukturę wiekową ludności w mieście Proszowice w 2004 r. oraz w powiecie proszowickim i miastach województwa małopolskiego prezentuje Wykres Nr 3. W porównaniu do danych dla powiatu i województwa, ludność Proszowic charakteryzuje się nieco lepszymi proporcjami w stosunku do województwa. Wyraża się to większym udziałem ludności w wieku przedprodukcyjnym (0 - 17 lat) oraz niższą liczbą ludzi w wieku poprodukcyjnym (kobiety powyżej 59 lat, mężczyźni powyżej 64). Stosunek liczby ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym wynosi w Proszowicach 51,6, w powiecie 64,5 zaś średnio w miastach województwa 53,6.

Wykres Nr 3. Struktura wiekowa ludności w 2004 r.

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Regionalnych,

Podsumowując sytuację demograficzną w mieście Proszowice należy stwierdzić, że podobnie jak w całym powiecie proszowickim następuje zmniejszanie się liczby mieszkańców.

Do zjawisk korzystnych cechujących sytuację ludnościową w gminie należy zaliczyć:

- nie zwiększający się poziom zgonów,
- lepsza struktura wiekowa ludności aniżeli średnia dla miast województwa

Do zjawisk niekorzystnych można zaliczyć:

- ujemny przyrost naturalny,
- zmniejszająca się liczba urodzeń
- stałe ujemne saldo migracji,

5.7. GOSPODARKA

5.7.1. Podmioty gospodarcze

Na terenie miasta Proszowice według danych w 2005 r. działało ogółem 855 podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON. Liczbę podmiotów gospodarczych według sektorów własności w latach 1999 - 2005 przedstawia Tab. Nr 21. W zdecydowanej większości (95 %) są to podmioty należące do sektora prywatnego, co jest na zbliżonym poziomie w porównaniu z wartością średnią dla miast województwa (97,2 %). Pozytywnym zjawiskiem jest stały wzrost podmiotów gospodarczych. W analizowanym 7-leciu liczba podmiotów sektora publicznego wzrosła o 75,0 %, natomiast podmioty prywatne zanotowały wzrost o 8,6 %. Świadczy to o pewnej stabilizacji sektora prywatnego, który osiągnął pewien poziom nasycenia. Natomiast w przypadku sektora publicznego zanotowany wzrost może być wynikiem wdrożenia rangi i wpływu miasta, kiedy został stolicą powiatu. W sektorze prywatnym przeważają zdecydowanie osoby fizycznie prowadzące działalność gospodarczą. W 2005 r. było ich 651 czyli 80,1 % podmiotów gospodarczych sektora prywatnego, co jest wartością nieco wyższą od średniej dla miast województwa (76,0 %).

Tab. Nr 21. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wg sektorów własności

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Sektor publiczny	24	32	31	31	41	40	42
Sektor prywatny	763	748	785	790	801	817	813

OGÓŁEM	787	780	816	821	842	857	855
--------	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Regionalnych

Wskaźnik przedsiębiorczości mierzony liczbą zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców wynosi w mieście Proszowice 137,9 . Jest on wyższy w porównaniu ze średnim wskaźnikiem dla miast województwa (122,6) i dla powiatu (60,5).

Liczbę podmiotów gospodarczych według wybranych sekcji w latach 1999 - 2005 przedstawia Tab. Nr 22. W 2005 r. najczęściej podmiotów znajdowało się w sekcji G (głównie handel) – 38,9 % wszystkich podmiotów, co jest charakterystyczne także dla miast województwa (32,1 %) i powiatu proszowickiego (36,5). Należy także zaznaczyć, że liczba podmiotów tej sekcji nie analizowanym 7-leciu zmieniała się w bardzo nieznacznym zakresie, co świadczy o pewnej stabilizacji tej sfery usług. Na drugim miejscu pod względem liczebności znajdują się podmioty sekcji K (11,7 % wszystkich podmiotów).

Tab. Nr 22. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wg sekcji PKD

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Sekcja A: Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	2	2	7	9	10	12	11
Sekcja B: Rybołówstwo i rybactwo	0	0	0	0	0	0	0
Sekcja C: Górnictwo i kopalnictwo	0	0	0	0	0	0	0
Sekcja D: Przetwórstwo przemysłowe	60	56	58	59	60	59	59
Sekcja E: Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	2	2	2	3	3	3	3
Sekcja F: Budownictwo	96	94	94	95	93	90	89
Sekcja G: Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów mechanicznych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego	335	327	343	339	336	341	333
Sekcja H: Hotele i restauracje	18	13	18	17	18	17	18
Sekcja I: Transport, gospodarka magazynowa i łączność	57	56	62	61	63	65	64
Sekcja J: Pośrednictwo finansowe	19	23	27	29	28	28	32
Sekcja K: Obsługa nieruchomości,	76	74	85	91	100	106	100

wynajem, nauka i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej							
Sekcja L: Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenia zdrowotne	11	14	13	13	12	13	13
Sekcja M: Edukacja	15	15	14	13	25	24	26
Sekcja N: Ochrona zdrowia i opieka społeczna	53	64	49	46	45	48	49
Sekcja O: Pozostała działalność usługowa, komunalna, społeczna i indywidualna	43	40	44	46	49	51	58
Sekcja P: Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników	0	0	0	0	0	0	0
Sekcji Q: Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0	0	0	0	0	0

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Regionalnych

W Proszowicach brak jest dużych zakładów produkcyjnych dających zatrudnienie jej mieszkańcom. Dominują małe firmy, głównie w sektorze handlowo-usługowym, zatrudniające kilka-kilkanaście osób.

5.7.2. Struktura zatrudnienia

Ogółem zatrudnienie na terenie miasta w 2005 r. według danych GUS miało 1845 osób, z czego 62,8 % to kobiety. Świadczy to także o dominującej roli sfery usługowo-handlowej na terenie miasta, w której odsetek zatrudnionych kobiet jest wyższy niż mężczyzn. Zmiany liczby pracujących w latach 1999 - 2005, z podziałem na płeć oraz sektory własności przedstawia Tab. Nr 23. Ogólna liczba zatrudnionych w analizowanym 7-leciu zmieniała się nieznacznie.

Tab. Nr 23. Pracujący według płci i sektorów własności

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Ogółem	1854	1764	1686	1653	1832	b.d.	1845
<i>Pracujący wg płci</i>							
mężczyźni	690	665	620	580	688	b.d.	686
kobiety	1164	1099	1066	1073	1144	b.d.	1159

<i>Pracujący wg sektorów własności</i>							
sektor publiczny	1409	1361	1248	1264	1364	b.d.	b.d.
sektor prywatny	445	403	438	389	468	b.d.	b.d.

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Regionalnych

Pod względem struktury zatrudnienia, brak wyraźnych tendencji zmian. Wyraźnie dominuje w mieście zatrudnienie w sektorze publicznym (74,5 % zatrudnionych w 2003 r.). Widoczna jest tu ranga miasta jako ośrodka administracyjno-usługowego dla całej gminy i powiatu. Jest tu duże nasycenie zwłaszcza urzędów administracyjnych o zasięgu gminnym i powiatowym.

5.7.3. Rolnictwo i leśnictwo

W obrębie granic miasta znajduje się 482,6 ha użytków rolnych, co stanowiło 66,9 % ogólnej jego powierzchni. Na użytkach tych gospodaruje 330 gospodarstw rolnych, spośród których 153 to gospodarstwa mające powyżej 1 ha użytków rolnych. Wszystkie gospodarstwa na terenie miasta to gospodarstwa indywidualne. Według danych z Powszechnego Spisu Rolnego 2002 r. ok. 12,4 % gospodarstw utrzymuje się głównie lub wyłącznie z pracy w swoim gospodarstwie rolnym. Część indywidualnych gospodarstw rolnych (26,7 %) produkuje głównie lub wyłącznie na rynek.

Struktura gruntów rolnych i uwarunkowania agrarne

Strukturę użytków rolnych w mieście przedstawia Tab. Nr 24. W mieście zaznacza się duży udział gruntów ornych (85,0 % użytków rolnych) kosztem trwałych użytków zielonych i sadów. Podobna sytuacja jest w całym powiecie proszowickim.

Tab. Nr 24. Powierzchnia gruntów wg grup obszarowych użytków rolnych

	Powierzchnia	
	[ha]	% użytków rolnych
użytki rolne	482,60	100
grunty orne	409,96	85,0
w tym:		
- grunty orne pod zasiewami	343,92	71,3
- grunty orne odłogi i ugory	66,04	13,7
sady	4,02	0,8
łąki trwałe	66,47	13,8
pastwiska	2,15	0,4

Źródło: Powszechny Spis Rolny 2002

Podział gospodarstw rolnych miasta pod względem zajmowanych powierzchni użytków rolnych przedstawia Tab. Nr 25. Największy udział pod względem obszarowym mają gospodarstwa o powierzchni użytków rolnych do 1 ha włącznie, co jest charakterystyczne dla obszaru miejskiego.

Tab. Nr 25. Gospodarstwa według grup obszarowych użytków rolnych

Grupy obszarowe	Liczba gospodarstw rolnych	
	liczba	%
do 1 ha (włącznie)	177	53,6
1 – 2 ha	84	25,5
2 – 5 ha	49	14,8
5 – 10 ha	19	5,8
10 – 20 ha	0	0
20 ha i więcej	0	0
Ogółem	330	100

Źródło: Powszechny spis rolny 2002

Charakter produkcji rolniczej

Na obszarze miasta przeważa system produkcji rolniczej, charakteryzujący się dużym udziałem upraw warzyw gruntowych. Stanowią one 23,7 % gruntów ornych pod zasiewami. Podobna sytuacja, z dużym udziałem warzyw w ogólnej produkcji rolnej, jest w całym powiecie proszowickim. Strukturę najważniejszych upraw w mieście w 2002 r. przedstawia Tab. Nr 26

Tab. Nr 26. Powierzchnia zasiewów w mieście

	Powierzchnia zasiewów	
	[ha]	% gruntów ornych pod zasiewami
pszenica ozima	111,27	32,4
pszenica jara	23,19	6,7
żyto	4,91	1,4
jęczmień ozimy	9,08	2,6
jęczmień jary	36,92	10,7
owies	2,97	0,9
pszenżyto ozime	0,91	0,3
pszenżyto jare	0,06	0,0
mieszanki zbożowe ozime	0,01	0,0
mieszanki zbożowe jare	1,85	0,5
gryka, proso i inne zbożowe	0,02	0,0

kukurydza na ziarno	7,54	2,2
kukurydza na zielonkę	0,01	0,0
strączkowe jadalne	0,96	0,3
ziemniaki	41,90	12,2
buraki cukrowe	0	0
rzepak ozimy	0	0
rzepak jary	0	0
okopowe pastewne	10,17	2,9
warzywa gruntowe	81,67	23,7
truskawki	0,49	0,1
OGÓŁEM	343,92	

Podobnie jak i w całej gminie spośród warzyw gruntowych największe obszarowo uprawy stanowią: cebula, kapusta, marchew, buraki ćwikłowe, seler, ogórki i pietruszka.

Stan pogłowia zwierząt w gminie w 2002 r. wyglądał następująco:

- bydło ogółem – 45 szt., w tym krowy – 26 szt.
- trzoda chlewna – 612 szt., w tym lochy – 125 szt.
- kury – 55 504 szt.
- kozy – 26 szt.

Uwarunkowania rozwoju rolnictwa

Rolnictwo jest uzupełniającą funkcją gospodarczą w mieście Proszowice. W mieście znajdują się ośrodki obsługi rolnictwa na terenie miasta i gminy. Są to m.in.:

- Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego
- Bank Spółdzielczy
- Lecznica weterynaryjna
- targowica
- skup zboża, tytoniu i warzyw
- skup tytoniu

Leśnictwo

Lasy na terenie miasta zajmowały w 2005 r. ogółem 3 ha. W całości są to lasy Skarbu Państwa w Zarządzie Lasów Państwowych. Lesistość miasta wynosi zatem 0,4 % co znacznie odbiega od wskaźnika dla miast województwa małopolskiego (23,3 %) jest jednak zbliżone do lesistości powiatu proszowickiego (1,5 %). Jest to wynikiem bardzo dobrych gleb w całym powiecie, które są przeznaczone głównie na grunty orne.

Lasy państwowe w mieście są zarządzane przez Nadleśnictwo Miechów,

5.8. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

5.8.1. Oświata i wychowanie

Wychowanie przedszkolne

Na obszarze miasta Proszowice funkcjonują 2 samodzielne placówki przedszkolne, (Samorządowe Przedszkola Nr 1 i 2) oraz oddział przedszkolny przy Szkole Podstawowej Nr 1. Wszystkie te placówki są prowadzone przez samorząd gminny. Dysponują one łącznie 230 miejscami dla przedszkolaków. W 2005 r. opieką przedszkolną objętych było 222 dzieci.

Szkolnictwo podstawowe i gimnazjalne

Na terenie miasta Proszowice funkcjonuje Szkoła Podstawowa Nr 1. W 2005 r. szkoła ta dysponowała 28 pomieszczeniami szkolnymi i uczęszczało do niej 690 uczniów.

W Proszowicach funkcjonuje jedno gimnazjum, które dysponuje 20 pomieszczeniami szkolnymi. W 2005 r. uczyło się w nim 462 uczniów. Szkoła Podstawowa Nr 1 oraz Gimnazjum dysponują pełnowymiarowymi halami sportowymi.

Szkolnictwo ponadgimnazjalne

Na terenie miasta działa Zespół Szkół w Proszowicach w skład którego wchodzi m.in.:

- Liceum Ogólnokształcące,
- Liceum Profilowane,
- Technikum Ekonomiczne,
- Zasadnicza Szkoła Zawodowa
- Technikum Zaoczne dla Dorosłych
- Policealne Studium Zawodowe

Zespół szkół jest podporządkowany Starostwu Powiatowemu w Proszowicach. Część młodzieży uczęszcza również do Zespołu Szkół w Piotrkowicach Małych w gminie Koniusza. W ramach tego zespołu szkół działa m.in.: Liceum Ogólnokształcące, Technikum Mechanizacji Rolnictwa, Technikum Ogrodnicze.

5.8.2. Ochrona zdrowia i opieka społeczna

Lecznictwo podstawowe, specjalistyczne i stacjonarne zapewnia mieszkańcom miasta i gminy Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Proszowicach w ramach którego działają:

- Przychodnia Specjalistyczna w Proszowicach
- Stacja Pogotowia Ratunkowego w Proszowicach,
- Szpital dysponujący 274 łózkami (2003 r.).

oraz placówki niepubliczne (przychodnie, ośrodki zdrowia), których w 2005 r. było 4. Powyższe placówki są uzupełniane przez prywatne gabinety lekarskie. Ponadto w Proszowicach działają:

- Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna.
- Zespół Placówek Opiekuńczo-Lecznicznych Caritas Diecezji Kieleckiej w Kielcach, Stacja Opieki Caritas w Proszowicach

W Proszowicach działa 9 aptek. W 2005 r. przypadało 690 osób na 1 aptekę ogólnodostępną.

5.8.3. Kultura

Instytucje kultury

Działalność na rzecz upowszechniania i rozwoju życia kulturalnego w mieście i całej gminie prowadzi przede wszystkim Centrum Kultury i Wypoczynku w Proszowicach.

Centrum prowadzi różnego rodzaju zajęcia artystyczne i kursy, organizuje cykliczne i okolicznościowe imprezy o charakterze kulturalno-regionalnym. W ramach centrum działają zespoły artystyczne. Swym działaniem obejmuje często cały powiat proszowicki.

W ramach centrum działa sporadycznie kino „Syrenka”, dysponujące salą z 317 miejscami na widowni. Niestety systematycznie od kilku lat maleje liczba wyświetlanych seansów oraz liczba widzów.

Ponadto w mieście znajduje się amfiteatr mający ok. 1500 miejsc na widowni. Jest on wykorzystywany do imprez plenerowych i okolicznościowych w okresie letnim. Część imprez odbywa się również w obrębie rynku miejskiego. Na terenie miasta nie działa żadne muzeum.

Biblioteki

Obecnie na terenie miasta funkcjonuje Powiatowa i Miejska Biblioteki Publicznej w Proszowicach. Według danych GUS księgozbior tej placówki liczył w 2005 r. łącznie 26 405 woluminów. Wskaźnik liczby księgozbioru na 1000 mieszkańców, wyniósł 4249,96 woluminów. Systematycznie maleje jednak liczba czytelników i w 2005 r. 1781 osób korzystało z biblioteki. Z kolei rośnie liczba wypożyczeń księgozbioru na 1 czytelnika w ciągu roku. w 2005 r. było to 19,01. W mieście działa ponadto Filia Wojewódzkiej Biblioteki Pedagogicznej.

Kościół katolicki

Na terenie miasta działa parafia rzymsko–katolicka Wniebowzięcia NMP z kościołem parafialnym i cmentarzem. Do parafii w Proszowicach należy ponadto kilka miejscowości z terenu gminy. Na terenie parafii znajduje się dom zakonny: SS Kanoniczki Ducha Świętego.

5.8.4. Administracja publiczna i obiekty usługowe

Proszowice jako miasto gminne i powiatowe posiada wiele instytucji i urzędów, które obsługują ludność miasta i całego powiatu. Jest to ponadto najważniejszy sektor zatrudnienia mieszkańców miasta i okolicy. Najważniejsze urzędy i instytucje to:

- Urząd gminy i miasta
- Starostwo powiatowe
- Miejsko-gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Komenda Powiatowa Policji
- Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej
- Straż Miejska
- Powiatowy Inspektorat Weterynarii
- Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna
- Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego
- Sąd Rejonowy
- Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego
- Biuro terenowe Zakładu Ubezpieczeń Społecznych
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
- Zarząd Dróg Powiatowych
- Urząd Skarbowy
- Powiatowy Urząd Pracy

Ponadto w Proszowicach mieści się wiele firm o charakterze usługowym, których działalność często wykracza poza granice miasta i gminy obsługują z reguły ludność w granicach powiatu. Są to m.in.:

- Bank Spółdzielczy
- Bank PKO BP
- PKS Dworzec Autobusowy
- Gazociąg Związek Międzygminny
- Pogotowie Energetyczne
- Komunalny Zakład gospodarki Mieszkaniowej

- Zakład Wodociągów i Kanalizacji
- Telekomunikacja Polska S.A. Biuro Obsługi Klienta, Rejon Telekomunikacyjny
- Gazeta Lokalna „Kurier”
- Radio „Łan”

5.8.5. Sport, rekreacja i turystyka

Głównym obiektem sportowym w mieście jest klub „Proszowianka” dysponujący sekcją piłki nożnej. Klub dysponuje stadionem piłkarskim na 2000 miejsc, w tym ok. 900 siedzących. Ponadto w mieście jest czynna hala sportowa administrowana przez Urząd Gminy i Miasta. W mieście działa też klub „Pogoń” dysponujący sekcją piłki siatkowej kobiet. Drużyna ta biorąc udział w rozgrywkach ligowych korzysta głównie z sal sportowych przy szkołach w Proszowicach i w zespole szkół w Piotrkowicach Małych (gm. Koniusza). W mieście działa także Klub Jazdy Konnej „Aga”.

Ogólnodostępnym miejscem rekreacji mieszkańców miasta jest park miejski o powierzchni ok. 4,0 ha. Na obszarze miasta brak jest obiektów turystycznych, nie działa żadna baza turystyczno-noclegowa. Brak też gospodarstw agroturystycznych oferujących miejsca noclegowe.

Materiały źródłowe

- *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Proszowice, Uwarunkowania oraz kierunki i skala rozwoju Gminy i Miasta Proszowice w zakresie wybranych pozarolniczych elementów struktury społeczno-gospodarczej*, „ARPIT” Spółdzielnia Pracy Usługowo-Produkcyjna, 31-147 Kraków, ul. Długa 17, Krakowskie Biuro Geodezji i Terenów Rolnych, 31-060 Kraków, ul. Gazowa 15, Główny Projektant „Studium” mgr inż. arch. Andrzej Dobrowolski, opracowała: mgr Bogusława Małachowska
- *Prognoza demograficznego rozwoju ludności gminy Proszowice (w podziale na miasto i wieś)*, Główny Projektant „Studium” mgr inż. arch. Andrzej Dobrowolski, opracował: mgr Andrzej Brzozowski,
- *Warunki przyrodnicze i ekonomiczne rozwoju rolnictwa do Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Proszowice*, „ARPIT” Spółdzielnia Pracy Usługowo-Produkcyjna, 31-147 Kraków, ul. Długa 17, Krakowskie

Biuro Geodezji i Terenów Rolnych, 31-060 Kraków, ul. Gazowa 15, Główny Projektant „Studium” mgr inż. arch. Andrzej Dobrowolski, opracował: mgr inż. Lucjan Kaszycki,

- Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Regionalnych
- *Podstawowe informacje ze spisów powszechnych. Gmina miejsko-wiejska Proszowice*, Urząd Statystyczny w Krakowie, 2003
- *Program ochrony środowiska dla gminy i miasta Proszowice*, Eko-Efekt Sp. z o.o., Warszawa, 2004

5.9. STAN WŁASNOŚCI

Gmina

Zestawienie struktury własności terenów w gminie Proszowice

	Wyszczególnienie gruntów	Powierzchni ogólna [ha]	Udział w %
1	Grunty Skarbu Państwa wraz z gruntami przekazanymi w użytkowanie wieczyste	121,24	1,2
	Grunty komunalne Gminy Proszowice	77	0,8
2	Państwowe Lasy	173,4	1,7
	Państwowy Fundusz Ziemi	165,2	1,6
4	Grunty osób fizycznych:		
	indywidualne gosp.rolne /w tym miasto	7420/269	74,3/2,7
	inne grunty indywidualne/w tym miasto	1619/314	16,2/3,4
5	Grunty spółdzielni	30,7	0,3
6	Grunty kościołów i związków wyznaniowych	85,9	0,8 ?
7	Grunty innych osób prawnych	303,6	3,1

Dominującą grupą własności na terenie gminy jest własność prywatna stanowiąca 90,5 % ogólnej powierzchni.

Struktura własności gruntów w mieście Proszowice

Na podstawie poniższych tabel należy stwierdzić, że dominującą grupą właścicieli są osoby fizyczne. W ich posiadaniu znajduje się 78,02 % gruntów w mieście. Natomiast grunty należące do podmiotów sektora publicznego (łącznie grunty Skarbu Państwa oraz jednostek samorządu terytorialnego) stanowią 18% powierzchni miasta.

Struktura własności gruntów w mieście Proszowice

Lp.	Wyszczególnienie gruntów	powierzchnia ogólna [ha]	Udział w %
1	Grunty Skarbu Państwa wraz z gruntami przekazanymi w użytkowanie wieczyste	63	8,65
2	Grunty państwowych osób prawnych	1	0,14
3	Grunty gminne i związków międzygminnych wraz z gruntami przekazanymi w użytkowanie wieczyste	63	8,65

4	Grunty osób fizycznych	568	78,02
5	Grunty spółdzielni	15	2,06
6	Grunty kościołów i związków wyznaniowych	8	1,10
7	Grunty innych osób prawnych	10	1,38
		728	100%

Źródło: Dane UMiG Proszowice

6. STRUKTURA PRZESTRZENNA

6.1.DZIEDZICTWO KULTUROWE I ZABYTKI ⁶

---

⁶ Opracowano na podstawie na podstawie materiałów udostępnionych w Wojewódzkim Urzędzie Ochrony Zabytków w Krakowie: rejestr zabytków, „Zabytki Architektury i Budownictwa w Polsce – województwo krakowskie”, informacji i wytycznych konserwatorskich dotyczących problematyki ochrony stanowisk archeologicznych, kart katalogowych obiektów i zespołów wpisanych do rejestru zabytków, ewidencji obiektów zabytkowych, stref konserwatorskich; opracowaniach wykonanych przez Ośrodek Regionalny Studiów i Ochrony Środowiska Kulturowego w Krakowie w tym: „Ochrona krajobrazu kulturowego województwa małopolskiego” (1999 r.) i „Uwarunkowania kulturowe zagospodarowania przestrzennego województwa krakowskiego”; opracowanie prof. Janusza Bogdanowskiego z zespołem: „Krajobraz Kulturowy Polski – Województwo Małopolskie” (Kraków- Warszawa 2001), a także materiałów zawartych w „Opracowaniu ekofizjograficznym” opracowanym przez Stanisława Chmielowca i Zofię Musielewicz- Norek (Kraków 2005) i Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Proszowice – opracowanie Bogusława Małachowska (Kraków 2002 r.)

Na terenie gminy i miasta Proszowice znajdują się 324 stanowiska archeologiczne, 12 obiektów lub zespołów obiektów wpisanych do rejestru zabytków, oraz 380 obiektów wpisanych do ewidencji zabytków.

6.1.1. Stanowiska archeologiczne

Gmina Proszowice należy do obszarów o bogatej historii osadnictwa. Korzystne warunki osiedleńcze sprzyjały powstawaniu na tych terenach licznych osad już w epoce neolitu i wczesnym średniowieczu. Na terenie gminy Proszowice znajdują się 324 stanowiska archeologiczne, z czego 297 na terenie gminy poza granicami miasta. Koncentrują się one głównie na terasach rzek i potoków- Szreniawy i Ścieklca.⁷

Archeolodzy z WUOZ zastrzegają nietykalność obiektów nieruchomych w postaci kopców (kurhanów), natomiast stanowiska płaskie, nie wpisane do rejestru zabytków, mogą zostać zagospodarowane po uprzednim przeprowadzeniu badań archeologicznych i dokonaniu uzgodnień z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

Na terenie gminy kopce (kurhany) znajdują się na następujących stanowiskach: Jazdowiczki st.1, Jazdowiczki st.2 (nie ma już nasypu), Łaganów st.9A (aktualny obiekt badań), Ostrów st.25, Posiłków st. 9, Proszowice st.3, Proszowice st.4 i Stogniowice st.9. Stanowiska wpisane do rejestru zabytków oznaczono w wykazie wytłuszczonym drukiem. Kurhany oraz obiekty wpisane do rejestru zabytków zostały wyróżnione na mapie spośród innych stanowisk archeologicznych.

Zdaniem archeologów niemal cały teren gminy powinien być objęty ochroną ponieważ istnieje możliwość odkrycia dalszych zabytkowych obiektów, które nie zostały odkopane z powodu zalegania na większych głębokościach.

Należy zaznaczyć, że ochroną prawną objęte są nie tylko stanowiska archeologiczne lecz także obiekty archeologiczne, które mogą zostać przypadkowo odkryte poza strefa ochrony archeologicznej. Zgodnie z ustawą z dnia 23 lipca 2003 r o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. Nr 162 poz. 1568) osoby prowadzące roboty budowlane i ziemne w razie odkrycia przedmiotu, co do którego istnieje podejrzenie , że jest on zabytkiem są obowiązane

---

⁷ Zespół pracowników Muzeum Archeologicznego w Krakowie (mgr mgr Ryszard Naglik, Tomasz Rodak, Albert Zastawny) wykonał w 1998 roku na potrzeby studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego przestrzennego miasta i gminy Proszowice (opracowanie Spółdzielnia Pracy Usługowo-Produkcyjna ARPIT i Krakowskie Biuro Geodezji i terenów Rolnych ,Kraków 2002 r.) opracowanie stanowisk archeologicznych. Zostało ono uzupełnione informacją o stanowisku archeologicznym Łaganów st. 9A, (przekazaną przez mgr Ryszarda Naglika). Z informacji uzyskanych od archeologa w Wojewódzkim Urzędzie Ochrony Zabytków w Krakowie wynika, iż nie stosuje się obecnie kategoryzacji stanowisk archeologicznych, która została zastosowana przez zespół archeologów z Muzeum Archeologicznego i przedstawiona w w.w. studium.

wstrzymać wszelkie roboty mogące uszkodzić lub zniszczyć przedmiot, niezwłocznie zawiadomić konserwatora zabytków albo właściwego wójta, burmistrza, prezydenta.

Wykaz stanowisk archeologicznych w gminie Proszowice

miejsowość i nr stanowiska	Charakterystyka chronologiczna
Bobin st.- 1 nr rejestru 1324 z 1973 r.	Osada i cmentarzysko prehistoryczne
Bobin st.- 2 nr rejestru 1319 z 1973 r.	Osada prehistoryczna
Bobin st.- 3 nr rejestru 1204 z 1969 r.	Osada prehistoryczna
Bobin st.- 4 nr rejestru 1205 z 1969 r.	Osada prehistoryczna
Bobin st.- 5	Osada prehistoryczna
Bobin st.- 6	Osada prehistoryczna
Bobin st.- 7	Osada z okresu wpływów rzymskich i epoki średniowiecza
Bobin st.- 8	Osada prehistoryczna
Bobin st.- 9	Osada prehistoryczna
Bobin st.- 10	Osada z okresu wpływów rzymskich
Bobin st.- 11	Osada z okresu wpływów rzymskich
Bobin st.- 12	Osada z okresu nowożytnego (XVII-XVIII W.)
Bobin st.- 13	Osada z epoki średniowiecza
Bobin st.- 14	Osada z okresu wpływów rzymskich
Bobin st.- 15	Osada z epoki średniowiecza
Bobin st.- 16	Osada z okresu wpływów rzymskich
Bobin st.- 17	Osada z okresu nowożytnego (XVII-XVIII W.)
Bobin st.- 18	Osada z okresu wpływów rzymskich
Bobin st.- 19 nr rejestru 1204 z 1969 r.	Osada prehistoryczna
Ciborowice st.1 nr rejestru 1196 z 1969 r.	Osada prehistoryczna
Ciborowice st.2	Osada z epoki średniowiecza
Ciborowice st.3	Osada prehistoryczna
Czajęczyce st.1 nr rejestru 1206 z 1969 r. nowy 1323z 1973	Osada prehistoryczna
Czajęczyce st.2	Osada prehistoryczna
Czajęczyce st.3	Osada prehistoryczna
Czajęczyce st.4	Osada z okresu wpływów rzymskich
Czajęczyce st.5	Osada prehistoryczna
Czajęczyce st 6	Osada z epoki średniowiecza
Czajęczyce st 7	Osady prehistoryczna i z epoki średniowiecza
Czajęczyce st 8	Osady prehistoryczna i z epoki średniowiecza
Czajęczyce st 9	Osada z epoki neolitu
Czajęczyce st 10	Osada z okresu XVI- XVII W.
Czajęczyce st 11	Osady prehistoryczna i z epoki średniowiecza
Czajęczyce st 12	Osady prehistoryczna i z epoki średniowiecza
Gniazdowice st.1	Osada prehistoryczna
Gniazdowice st.2 nr rejestru 924 (1133) z 1969 r.	Osada prehistoryczna
Gniazdowice st.3	Osada z epoki neolitu
Gniazdowice st.4 nr rejestru 1212 z 1969 r.	Osada z epoki neolitu
Gniazdowice st.5	Osada z epoki neolitu
Gniazdowice st.6	Osada prehistoryczna
Gniazdowice st.7	Osada z epoki neolitu
Gniazdowice st.8	Osada prehistoryczna
Gniazdowice st.9	Osada z epoki neolitu
Gniazdowice st.10	Osada z epoki neolitu
Gniazdowice st.11	Osada z epoki neolitu
Gniazdowice st.12	Osada z epoki neolitu
Gniazdowice st. 13	Osada z okresu wpływów rzymskich
Gniazdowice st. 14	Osada z okresu wpływów rzymskich
Górka Stogniowska st.1	Osada i cmentarzysko prehistoryczne
Górka Stogniowska st 2	Cmentarzysko z okresu wpływów rzymskich

Górka Stogniowska st.3	Osada prehistoryczna
Górka Stogniowska st.4	Osada prehistoryczna
Górka Stogniowska st.5 nr rejestru 1194 z 1969 r.	Osada prehistoryczna
Górka Stogniowska st.6	Osada prehistoryczna
Górka Stogniowska st.7	Osada z epoki brązu
Górka Stogniowska st.8	Osada prehistoryczna
Górka Stogniowska st.9	Osada z okresu wpływów rzymskich
Górka Stogniowska st.10	Osady prehistoryczna i z epoki średniowiecza
Górka Stogniowska st.11	Osady prehistoryczna i z epoki średniowiecza
Górka Stogniowska st.12	Osady prehistoryczna i z epoki średniowiecza
Górka Stogniowska st.13	Osada z okresu wpływów rzymskich
Górka Stogniowska st.14	Osada z okresu wpływów rzymskich
Jakubowice st.1	Osada prehistoryczna
Jakubowice st.2	Osada prehistoryczna
Jakubowice st.3	Osada prehistoryczna
Jakubowice st.4	Osada prehistoryczna
Jakubowice st.5	Osada prehistoryczna
Jakubowice st.6	Osady prehistoryczna i z epoki średniowiecza
Jakubowice st.7	Osada z epoki neolitu
Jakubowice st.8	Osada prehistoryczna
Jakubowice st.9	Osada z okresu wpływów rzymskich
Jakubowice st.10	Osada z okresu wpływów rzymskich
Jakubowice st.11	Osada z epoki średniowiecza
Jakubowice st.12	Osada z epoki średniowiecza
Jakubowice st.13	Osada prehistoryczna
Jazdowiczki st.1	Kurhan
Jazdowiczki st.2	Osada i cmentarzysko prehistoryczne
Jazdowiczki st.3	Osada prehistoryczna
Jazdowiczki st.4	Osada prehistoryczna
Jazdowiczki st.5	Osada prehistoryczna
Jazdowiczki st.6	Osada z epoki neolitu
Jazdowiczki st.7	Osada prehistoryczna
Jazdowiczki st.8	Osada prehistoryczna
Kadzice st.1	Osada prehistoryczna
Kadzice st.2	Osada prehistoryczna
Klimontów st.1	Osada prehistoryczna
Klimontów st.2	Osada z okresu wpływów rzymskich
Klimontów st.3	Osada prehistoryczna
Klimontów st.4	Osada prehistoryczna
Klimontów st.5	Osada z okresu wpływów rzymskich
Klimontów st.6	Osada z epoki średniowiecza
Klimontów st.7	Osada prehistoryczna
Klimontów st.8	Osada z epoki średniowiecza
Klimontów st.9	Osada z epoki średniowiecza
Klimontów st.10	Osada z epoki brązu
Klimontów st.11	Osada z okresu wpływów rzymskich
Klimontów st.12	Osada z epoki średniowiecza
Klimontów st.13	Osada z okresu wpływów rzymskich
Klimontów st.14	Osada prehistoryczna
Klimontów st.15	Osada z okresu wczesnego średniowiecza
Klimontów st.16	Osada z okresu późnego średniowiecza
Klimontów st.17	Osada z okresu wpływów rzymskich
Klimontów st.18	Osada prehistoryczna
Klimontów st.19	Osada prehistoryczna
Klimontów st.20	Osada z epoki neolitu
Klimontów st.21	Osada z epoki średniowiecza
Klimontów st.22	Osada prehistoryczna
Klimontów st.23	Osada z epoki średniowiecza
Klimontów st.24	Osada z okresu wpływów rzymskich

Klimontów st.25	Osada prehistoryczna
Klimontów st.26	Osada prehistoryczna
Koczanów st.2	Osada prehistoryczna
Koczanów st.3	Osada prehistoryczna
Koczanów st.4	Osada z okresu średniowiecza
Koczanów st.5	Osada z okresu nowożytnego (XVI-XVII W.)
Koczanów st.6	Osada z epoki neolitu
Koczanów st.7	Osada prehistoryczna
Koczanów st.8	Osada prehistoryczna
Koczanów st.9	Osada z okresu nowożytnego (XVI-XVII W.)
Koczanów st.10	Osada z epoki średniowiecza
Koczanów st.11	Osada z okresu wpływów rzymskich
Koczanów st.12	Osada prehistoryczna
Kościelec st.1	Osada prehistoryczna
Kowala st.1 nr rejestru 1189 z 1969 r.	Cmentarzysko i osada prehistoryczna
Kowala st.2	Osada prehistoryczna
Kowala st.3	Osada z epoki średniowiecza
Kowala st.4	Osada prehistoryczna
Kowala st.5	Osada prehistoryczna
Kowala st.6	Osada z epoki średniowiecza
Kowala st.7 nr rejestru 1188 z 1969 r.	Osada z epoki neolitu
Kowala st.8	Osada prehistoryczna
Kowala st.9	Osada prehistoryczna
Kowala st.10	Osada prehistoryczna
Kowala st.11	Osada z epoki średniowiecza
Kowala st.12	Osada z epoki średniowiecza
Kowala st.13	Osada z okresu wpływów rzymskich
Kowala st.14	Osada prehistoryczna
Kowala st.15	Osada z epoki średniowiecza
Kowala st.16	Osada prehistoryczna
Łaganów st.1	Osada prehistoryczna
Łaganów st.2	Osada prehistoryczna
Łaganów st.3	Osada z okresu wpływów rzymskich
Łaganów st.4	Osada z okresu wpływów rzymskich
Łaganów st.5	Osada z okresu wpływów rzymskich
Łaganów st.6	Osada prehistoryczna
Łaganów st.7	Osada z epoki neolitu
Łaganów st.8	Osada z okresu wpływów rzymskich
Łaganów st.9	Osada prehistoryczna
Łaganów st.9 A	Kurhan?
Łaganów st.10	Osada prehistoryczna
Łaganów st.11	Osada prehistoryczna
Łaganów st.12	Osada z okresu wpływów rzymskich
Makocice st.1 nr rejestru 1220 z 1969 r.	Osada prehistoryczna
Makocice st.2	Osada z okresu wpływów rzymskich
Makocice st.3 nr rejestru 1219 z 1969 r.	Osada prehistoryczna
Makocice st.4	Osada prehistoryczna
Makocice st.5	Osada z okresu wpływów rzymskich
Makocice st.6	Osada prehistoryczna
Makocice st.7	Osada z okresu wpływów rzymskich
Makocice st.8	Osada z okresu wpływów rzymskich
Makocice st.9	Osada z epoki neolitu
Makocice st.10 nr rejestru 1221 i 1222 z 1969 r.	Osada prehistoryczna
Makocice st.11	Osada prehistoryczna
Makocice st.12	Osada prehistoryczna
Makocice st.13	Osada z epoki neolitu
Makocice st.14	Osada z epoki neolitu
Mysławczyce st.1 nr rejestru 1199 i 1200 z 1969 r.	Osada prehistoryczna

Mysławczyce st.2 nr rejestru 1202 z 1969 r.	Osada prehistoryczna
Mysławczyce st.3	Osada prehistoryczna
Mysławczyce st.4	Osada prehistoryczna
Mysławczyce st.5 nr rejestru 1201 z 1969 r.	Osada prehistoryczna
Mysławczyce st.6	Osada z epoki średniowiecza
Mysławczyce st.7	Osada z epoki średniowiecza
Mysławczyce st.8 na terenie sołectwa Piekary	Osada z okresu nowożytnego (XVI-XVII W.)
Opatkowice st.1 nr rejestru 926 (1135) z 1968 r.	Cmentarzysko i osada prehistoryczna
Opatkowice st.2 nr rejestru 927 (1135) z 1968 r.	Cmentarzysko i osada prehistoryczna
Opatkowice st.3 nr rejestru 1216 z 1969 r.	Osada prehistoryczna
Opatkowice st.4	Osada z epoki neolitu
Opatkowice st.5	Osada prehistoryczna
Opatkowice st.6	Osada prehistoryczna
Opatkowice st.7	Osada prehistoryczna
Opatkowice st.8	Osada prehistoryczna
Opatkowice st.9	Osada prehistoryczna
Opatkowice st.10	Osada prehistoryczna
Opatkowice st.11	Osada prehistoryczna
Ostrów st.1	Osada prehistoryczna
Ostrów st.2	Osada prehistoryczna
Ostrów st.3	Osada z epoki neolitu
Ostrów st.4	Osada z epoki neolitu
Ostrów st.5	Osada z epoki neolitu
Ostrów st.6	Osada z okresu wpływów rzymskich
Ostrów st.7	Osada z okresu wpływów rzymskich
Ostrów st.8	Osada z okresu wpływów rzymskich
Ostrów st.9	Osada prehistoryczna
Ostrów st.10	Osada prehistoryczna
Ostrów st.11	Osada z epoki średniowiecza
Ostrów st.12	Osada z epoki neolitu
Ostrów st.13	Osada prehistoryczna
Ostrów st.14	Osada z okresu wpływów rzymskich
Ostrów st.15	Osada prehistoryczna
Ostrów st.16	Osada z epoki neolitu
Ostrów st.17	Osada prehistoryczna
Ostrów st.18	Osada prehistoryczna
Ostrów st.19	Osada prehistoryczna
Ostrów st.20	Osada z okresu wpływów rzymskich
Ostrów st.21	Osada prehistoryczna
Ostrów st.22	Osada z epoki neolitu
Ostrów st.23	Osada prehistoryczna
Ostrów st.25	Kurhan
Ostrów st.26	Osada prehistoryczna
Ostrów st.27	Osada prehistoryczna
Ostrów st.28	Osada prehistoryczna
Ostrów st.29	Osada prehistoryczna
Ostrów st.30	Osada prehistoryczna
Ostrów st.31	Osada prehistoryczna
Ostrów st.32	Osada prehistoryczna
Piekary st.1 nr rejestru 1198z 1969 r.	Osada prehistoryczna
Piekary st.2 nr rejestru 1197 z 1969 r.	Osada prehistoryczna
Piotrkowice Małe st.4 stanowisko położone częściowo na terenie sołectwa Jazdowiczki	Osada prehistoryczna
Posiłków st.1	Osada z epoki neolitu
Posiłków st.2	Osada z okresu wpływów rzymskich
Posiłków st.3	Osada z okresu wpływów rzymskich
Posiłków st4	Osada prehistoryczna
Posiłków st5	Osada prehistoryczna

Posiłów st. 6	Osada prehistoryczna
Posiłów st.7	Osada z okresu wpływów rzymskich
Posiłów st.8	Osada z epoki średniowiecza
Posiłów st.9	Kurhan?
Przewody st.1	Osada z epoki średniowiecza
Stogniowice st.1	Grób popielnicowy
Stogniowice st.2	Osada prehistoryczna
Stogniowice st.3	Osada prehistoryczna
Stogniowice st.4	Osada z epoki średniowiecza
Stogniowice st.5	Osada prehistoryczna
Stogniowice st.6	Osada prehistoryczna
Stogniowice st.7	osada prehistoryczna
Stogniowice st.8	osada prehistoryczna
Stogniowice st.9	kurhan?
Szczytniki st.1	osada z okresu wpływów rzymskich
Szczytniki st.2	osada prehistoryczna
Szczytniki st.3	osada z okresu wpływów rzymskich
Szczytniki st.4	osada prehistoryczna
Szczytniki st.5	osada z epoki średniowiecza
Szczytniki st.6	osada z okresu wpływów rzymskich
Szczytniki st.7	osada z okresu wpływów rzymskich
Szczytniki st.8	osada z okresu wpływów rzymskich
Szczytniki st.9	osada z okresu wpływów rzymskich
Szczytniki st.10	osada z okresu nowożytnego (XVI w.)
Szczytniki st.11	osada prehistoryczna
Szczytniki st.12	osada prehistoryczna
Szczytniki st.13	osada z okresu nowożytnego (XVI w.)
Szczytniki st.14	osada z epoki średniowiecza
Szczytniki st.15	osada prehistoryczna
Szczytniki st.16	osada z epoki neolitu
Szczytniki st.17	osada prehistoryczna
Szczytniki st.18	osada prehistoryczna
Szczytniki st.18	skarb
Szczytniki Kolonia st.1	osada prehistoryczna
Szczytniki Kolonia st.2	osada z okresu wpływów rzymskich
Szczytniki Kolonia st.3	osada z okresu wpływów rzymskich
Szczytniki Kolonia st.4	osada z okresu wpływów rzymskich
Szczytniki Kolonia st.5	osada z okresu wpływów rzymskich
Szczytniki Kolonia st.6	osada prehistoryczna
Szczytniki Kolonia st.7	osada prehistoryczna
Szczytniki Kolonia st.8	osada prehistoryczna
Szklana st.1	osada z epoki średniowiecza
Teresin st.1	osada z epoki neolitu
Teresin st.2	osada z epoki neolitu
Teresin st.3	osada z okresu wpływów rzymskich
Teresin st.4	osada prehistoryczna
Teresin st.5	osada z okresu wpływów rzymskich
Teresin st.1	osada z epoki neolitu
Więckowice st.1	osada z epoki neolitu
Więckowice st.2	osada z epoki neolitu
Więckowice st 3	osada prehistoryczna
Więckowice st.4	osada z epoki średniowiecza
Więckowice st.5	osada prehistoryczna
Więckowice st.6	osada prehistoryczna
Więckowice st.7	osada z epoki średniowiecza
Więckowice st.8	osada z epoki średniowiecza
Więckowice st 9	osada prehistoryczna i z epoki średniowiecza
Więckowice st.10	osada z epoki brązu
Wolwanowice st.1	osada prehistoryczna
Wolwanowice st.2	osada z epoki średniowiecza

Wolwanowice st.3	osada prehistoryczna
Wolwanowice st.4	osada prehistoryczna
Wolwanowice st.5	osada z epoki średniowiecza
Wolwanowice st.6	osada z epoki średniowiecza
Żębocin st.1	osada z epoki średniowiecza
Żębocin st.2	osada prehistoryczna
Żębocin st.3	osada prehistoryczna
Żębocin st.4	osada z epoki neolitu
Żębocin st.5	osada prehistoryczna
Żębocin st.6	osada prehistoryczna
Żębocin st.7	osada z epoki średniowiecza
Żębocin st.8	osada z epoki średniowiecza
Żębocin st.9	osada z epoki średniowiecza
Żębocin st.10	osada z epoki średniowiecza

Stanowiska archeologiczne na terenie miasta Proszowice:

miejsowość i nr stanowiska	Charakterystyka chronologiczna
Proszowice st.1	Cmentarzysko i osada prehistoryczna
Proszowice st.2 nr rejestru 921 (1130) z 1968 r.	Osada prehistoryczna
Proszowice st.3	Kopiec
Proszowice st.4	Kopiec XVII w.
Proszowice st.5	Osada prehistoryczna
Proszowice st.6	Osada prehistoryczna
Proszowice st.7	Osada prehistoryczna
Proszowice st.8	Osada prehistoryczna
Proszowice st.9	Osada z epoki średniowiecza
Proszowice st.10	Cmentarzysko i osada prehistoryczna
Proszowice st.11	Osada z epoki średniowiecza
Proszowice st.12	Cmentarzysko i osada prehistoryczna
Proszowice st.13	Osada prehistoryczna
Proszowice st.14	Osada prehistoryczna
Proszowice st.15	Osada prehistoryczna
Proszowice st.16	Osada z epoki średniowiecza
Proszowice st.17	Osada z epoki średniowiecza
Proszowice st.18	Osada z epoki neolitu
Proszowice st.19	Osada z epoki średniowiecza
Proszowice st.20	Osada z epoki średniowiecza
Proszowice st.21	Osada z epoki średniowiecza
Proszowice st.22	Osada z epoki neolitu
Proszowice st.23	Osada z epoki neolitu
Proszowice st.24	Osada z epoki neolitu
Proszowice st.26	Groby szkieletowe
Proszowice st.27	Osada z epoki neolitu

Stanowiska archeologiczne zostały zaznaczone na części graficznej ekofizjografii oraz załącznikach nr 1 i 2 /Uwarunkowania rozwoju i Kierunki rozwoju/

6.1.2. Obiekty i zespoły zabytkowe na terenie gminy

Większość wsi na obszarze gminy posiada średniowieczny rodowód. Najstarsze z nich posiadają korzenie sięgające pierwszemu tysiącleciu /m.in. Klimontów, Koczanów, Łagów/. W wielu przypadkach trudno jest jednoznacznie określić okres ich założenia. Znaczna liczba

pochodzi z XIV w. Zachowany został dawny układ przestrzenny /drożny/. Są to wsie skupione, pasmowe – średniowieczne ulicówki czy XIX kolonie parcelacyjne.

Obiekty zabytkowe na terenie gminy:

1. Bobin, dz.315/19. **Park podworski w Bobinie** z XVIII w. – nr rejestru A 691
Park krajobrazowy, naturalistyczny o cechach angielskich, zdewastowany. Zespół o znacznych i czytelnych walorach kompozycyjnych i dendrologicznych. W drzewostanie występuje m in.: wiąz, jesion, lipa, akacja, z egzotycznych: miłorząb, żywotnik. Pośród drzew 3 stanowią pomniki przody (2 wiązy szypułkowe i miłorząb dwuklapowy)
2. Bobin, dz.277/7, zach. cz. dz. 277/5 w linii zabudowy nowej plebani. **Zespół Kościoła Parafialnego pw. Św. Anny w Bobinie** z XIX w.- nr rejestru A 683
Kościół parafialny wzniesiony w 1869r., orientowany, murowany, jednonawowy z prezbiterium zamkniętym trójbocznie. Po bokach nawy znajduje się para kaplica tworzących formę transeptu. Przy kaplicy południowej zakrystia i kruchta. Dzwonnica drewniana z XVIII-XIX w., konstrukcji słupowej. Budynek plebani z k. XIX w., murowany, parterowy o ścianach lekko pochyłych;
3. Górka Stogniowska, dz 59/3. **Kaplica drewniana, modrzewiowa p.w. Matki Boskiej Różańcowej w Górcie Stogniowskiej** z XVII w. – barokowa; nr rejestru A 347
4. Jakubowice, dz.231/1, 231/2 oraz pn-wsch. cz.dz. 225/41. **Zespół dworsko-parkowy w Jakubowicach** - nr rejestru A 695
oraz budynek dworu w Jakubowicach- nr rejestru A 242
Park krajobrazowo naturalistyczny z XIX w. ze śladami po ogrodzie włoskim i angielskim, zaniedbany. Drzewostan złożony głównie z wiązów, jaworów, jesionów i grabów. Budynek dworu w stylu manierystycznym z XVI/XVII w., z zachowaną kamieniarką obramień okiennych, drzwiowych i elementami wystroju wewnętrznego;
5. **Klimontów,dz.404/1, 404/2 Zespół** dworsko- parkowy w Klimontowie z XIX/XX w. - nr rejestru A 619
Dwór wzniesiony na początku XX w. na zrębie dworu wcześniejszego z 1. poł. XIX w. Zbudowany wg. projektu Stanisława Witkiewicza, w stylu zakopiańskim dla rodziny Dziedzickich. Dwór drewniany, modrzewiowy, konstrukcji mieszanej. Budynek dworu silnie zdewastowany. Park gatunkowo mało zróżnicowany, zatarty układ kompozycyjny i komunikacyjne przez samosiewy i przypadkowe nasadzenia, drzewostan w złym stanie zdrowotnym, zachowane resztki starodrzewu;
6. Kościelec, dz. 384/1, 385. **Kościół Parafialny pw. Św. Wojciecha w Kościelcu**, cmentarz przykościelny z drzewostanem, dzwonnica.- nr rejestru A 159

Kościół z XIII w. - kościół murowany, wzniesiony ok. 1230 r. przez biskupa krakowskiego Wisława z Kościelca, odnawiany 1628-34, w XVIII, XIX i XX w. Murowana neogotycka dzwonnica z poł. XIX w. Kościół murowany z ciosów wapiennych w stylu romańskim, odnawiany w charakterze wczesnobarokowym o zachowanym pierwotnym założeniu architektonicznym z bogatym wystrojem kamieniarskim obejmującym m.in. portal romański z ok. 1230 r. kolumnady empor;. W otoczeniu kościoła znajdują się lipy- pomniki przyrody (7 sztuk)

7. Opatkowice, dz.153/11. **Zespół dworsko-parkowy w Opatkowicach**- nr rejestru A 648.

Zespół dworsko-parkowy z XIX w. - budynek dworu wzniesiony w 1. poł. XIX w. pierwotnie o cechach klasycystycznych, przebudowany i zmodernizowany w końcu XIX w., konstrukcja glinobita, w części przymurowana, parterowa, na rzucie wydłużonego prostokąta. Park podworski, naturalistyczny, silnie zdewastowany, ze śladami ogrodu włoskiego, całkowite zatarcie kompozycji parku;

8. Żębocin, dz. 262/2 **Kościół parafialny pw. Św. Stanisława biskupa i Św. Małgorzaty w Żębocinie** wraz z otoczeniem w obrębie ogrodzenia i rosnącym w jego obrębie drzewostanem - nr rejestru A 287.

Kościół wzniesiony w poł. XIII w., przebudowany w XVII i XVIII w., posiada cenne wyposażenie architektoniczne, artystyczne i historyczne; W otoczeniu kościoła wśród drzew znajduje się 6 lip- pomników przyrody.

9. Żębocin, dz. 262/2 z wyłączeniem jej pn.-wsch. części, w której usytuowany jest kościół z cmentarzem przykościelnym ujętym murem ogrodzeniowym wpisany do rejestru zabytków odrębną decyzją. **Budynek plebanii przy kościele pw. Św. Stanisława biskupa i Św. Małgorzaty** wraz z otoczeniem i rosnącym w jego obrębie drzewostanem w Żębocinie – dwór poszlachecki z XIX w.- nr rejestru A 701.

Oprócz obiektów wpisanych do rejestru na terenie gminy Proszowice znajduje się 207 obiektów zamieszczonych w ewidencji zabytków.

Wykaz obiektów wpisanych do ewidencji zabytków:

lp	rodzaj obiektu	lokalizacja
Bobin		
1.	dom mur. pocz. XX w	nr 4
2.	dom drewn. pocz. XX w	nr 14
3.	dom drewn. po 1920	nr 15
4.	dom drewn. po 1930	nr 16
5.	dom mur. pocz. XX w	nr 17?
6.	dom drewn. po 1920	nr 17
7.	dom mur.l.30 XX w	nr 19

8.	dom mur.l.20 XX w	nr 20
9.	dom mur.1925 r wraz z oborą	nr 21
10.	dom mur.1959	nr 23
11.	dom drewn.ok.1901r.	nr 31
12.	dom drewn.ok.1901, przeb.l.70 XX w	nr 33
12.	obora mur.l.30 XX w	przy domu nr 37
14.	dom drewn. pocz. XX w	nr 46
15.	dom drewn.ok.1937	nr 57
16.	obora drewn.ok.1935	przy domu nr 62
17.	dom drewn. po 1920	nr 63
18.	dom drewn.ok.1937	nr 64
19.	dom drewn.ok.1936	nr 66
20.	dom drewn.l.30 XX w.	naprzeciw cmentarza
21.	kaplica cmentarna mur. Pocz XX w.	na cmentarzu
22.	dom drewn.ok.1935 r.	Nr 57
Ciborowice		
1.	dom mur.1950	nr 10
2.	dom drewn.-mur. l.40 XXw.	nr 25
3.	dom drewn.-mur. l.20 XXw. przeb.1946	nr 29
Czajęczyce		
1.	dom mur.l.50 XX w.	nr 15
2.	dom drewn.pocz.XXw. w zagrodzie	nr 15
3.	dom mur.l.50 XX w.	naprzeciw nr 15
4.	dom mur.l.50 XX w.	nr 16
5.	dom mur.1939r.	nr 39
6.	dom mur.l.30 XX w.	nr 41
7.	dom mur.-drew. k.XIXw.	nr 56
Gniazdowice		
1.	dom drewn.-mur.pocz.XXw. d.czworak dworski	nr 10
2.	dom mur. pocz. XX w	nr 11
3.	dom mur. pocz. XX w. przeb.l.60 XX w	nr 12
4.	dom drewn.-glin.XIX/XXw.	nr 21
5.	dom drewn.1898r.	nr 26
6.	obora mur.-drewn. l.40 XXw.	przy domu nr 26
7.	dom mur.1950	nr 58
Górka Stogniowska		
1.	zespół dworski b.park krajobrazowy	
2.	dom drewn.1942	nr 5
3.	mur.-drewn. l.40 XXw.	nr 46
4.	dom mur.l.30 XX w.	nr 47
Jakubowice		
1.	„Dom Pszczelarza”,mur.1953	
Jazdowiczki		
1.	dom mur. k.XIXw.przeb.XXw.	nr 5
2.	suszarńia mur.p.XXw.przeb.l.70 XXw.	przy domu nr 5
3.	dom mur.-drewn. k.XIXw.	nr 6
4.	dom drewn.. k.XIXw.przeb.1950	nr 7
5.	dom drewn. k.XIXw.przeb.1960	nr 9
6.	zagroda:dom drewn.p.XXw. budynek gosp.mur.p.XXw. suszarńia mur.-drewn. l.30 XXw.	nr 11
7.	dom drewn.poł.XIXw.	nr 12
8.	dom drewn.-mur.pocz.XXw	nr 15
Kadzice		
1.	kapliczka mur.XIX/XXw., przeb.1975	
2.	dom drewn.l.30 XX w.	nr 6
3.	zagroda:dom mur. po 1920 przeb.po 1950 suszarńia mur. po 1920	nr 14
4.	zagroda:dom mur. 1912 obora mur 1912 przeb.1947	nr 16

5.	dom mur.-drewn.1957	nr 20
6.	dom mur.1922	nr 21
7.	dom drewn.1932 stodoła drew.1932 piwniczka	nr 39
Klimontów		
1.	dom mur.1929	nr 1
2.	dom drewn.-mur.1945	nr 2
3.	zagroda:dom drewn. po 1930 suszarnia mur. po 1930	nr 6
4.	dom mur.1940	nr 9
5.	zagroda:dom mur.1938 suszarnia rozebr. obora mur.1938, wozownia drewn.-mur. 1941	nr 15
6.	zagroda: dom drewn. 1938, obora mur.1936	nr 86
7.	dom mur. 1940	nr 95
8.	dom drewn.-mur. l.30 XXw. przeb.l.50 XXw.	dom koło domu nr 153
9.	dom drewn.po 1930	nr 157
10.	dom mur.l.30 XXw. przeb.l.50 XXw.	naprzeciw domu nr 159
11.	dom mur.l.30 XXw. przeb.1990	nr 175
12.	dom ze stodołą mur.-drewn. l.20.XXw.	nr 200
13.	dom mur.1943	nr 217
Koczanów		
1.	kaplica mur. XIXw`	
2.	szkoła mur.- drewn, p.XXw.	
3.	obora mur.l.50 XXw.	przy domu nr 1
4.	dom mur.-drewn. II poł.XXw.	nr 6
5.	dom mur.l.30 XXw.	nr 7
6.	dom drewn.ok.1920	nr 8
7.	dom mur.ok.1950 przeb.1990	nr 42
8.	obora mur. 1949	przy domu nr 42
9.	dom drewn. l.30 XXw.	nr 67
10.	obora mur. l.40 XXw.	przy domu nr 75
Kościelec		
1.	dworzec kolejowy mur. po 1930	
2.	szkoła podstawowa mur.-drewn.l.30 XXw. przeb.1950, remont 1985	
3.	dom drewn.po 1930	nr 9
4.	dom drewn. l.20 XXw.	nr 16
5.	dom drewn.1938	nr 17
6.	dom	nr 18
7.	dom drewn.ok.1890	nr 23
8.	dom drewn.-mur.ok.1933	nr 26
9.	dom drewn.l.20-30 XXw	nr 30
10.	dom mur.-drewn.p.XXw.	nr 31
11.	dom drewn.1941	nr 37
12.	dom drewn.1941	nr 38
13.	dom drewn.l.30 XXw.	nr 39
14.	dom drewn.p.XXw.	nr 40
15.	dom drewn.l.30 XXw	nr 62
16.	zagroda: dom drewn.XIXw. obora mur.l.30 XXw	nr 81
17.	zagroda: dom drewn.k.XIXw obora drewn.p.XXw.	nr 82
18.	obora drewn.-mur.1950	przy domu nr 84
19.	dom drewn.p.XXw.	nr 85
20.	dom drev. L. 20 –te XX w.	nr 89
21.	dom drewn.-mur.ok.1951	nr 90
22.	dom mur.l.40 XXw	nr 91

23.	dom mur.1952	nr 92
24.	dom drewn.l.30 XXw.	nr 94
25.	dom mur.p.XXw.	nr 95
26.	dom drewn.k.XIXw.	nr 96
27.	dom drewn.k.XIXw	nr 97
28.	dom drewn.p.XXw	nr 100
29.	dom drewn.ok.1926, przeb.1940	nr 101
30.	dom mur.1954	nr 107
31.	dom mur.1946	nr 121
32.	dom drewn.l.30 XXw.	nr 123
33.	zespół parkowy – park krajobrazowy z XIX w.	
34.	d. zespół dworski- zabudowania folwarczne	
Kowala		
1.	kaplica mur.XIXw	
2.	zespół dworski: dwór mur.ok.1880, przeb.po 1960 budynek gospodarczy mur. p.XXw. park XVIIIw. i ok.1880	
3.	stodoła drewn. 1939	przy domu nr 11
4.	dom drewn. k.XIXw.	nr 12
5.	dom drewn.mur. l.40 XXw.	nr 23
6.	dom drewn.p.XXw.	nr 47
7.	zagroda: dom drewn.-mur.1928 stodoła dom drewn.-mur.1928	nr 56
8.	dom mur.1929	nr 64
9.	dom mur.1928, przeb.l.40 XXw.	nr 68
10.	poczta mur.p.XXw, przeb.l.60 XXw.	
Łaganów		
1.	kapliczka drewn.p.XXw.	przy domu nr 63
2.	dom drewn.1946	nr 9
3.	dom mur.l.40.XXw.	nr 10
4.	piwniczka ziemna mur.l.2oXXw.	przy domu nr 11
5.	dom drewn. 1931	nr 14
6.	zagroda: dom drewn.-mur.ok.1950 stodoła drewn.1947	nr 22
7.	dom drewn.po 1920	nr 27
8.	dom drewn.-mur.l.30 XXw.przeb.l.60 XXw.	nr 32
9.	dom drewn. 1940	nr 41
10.	dom drewn. 1927	nr 43
11.	dom drewn.po 1930	nr 48
12.	dom drewn. 1939 chlew mur.1930	nr 55
13.	dom mur.k.XIXw.	nr 57
14.	dom mur.-glin.l.30 XXw. stodoła drewn.l.30 XXw	nr 66
Makocice		
1.	dom mur.p.XXw	nr 39
2.	dom mur. XIX/XXw, przeb.l.50 XXw.	nr 52
3.	zespół dworski: d. dwór (ob. szkoła podstawowa) mur. L.20-te XX w. park dworski XVIII przekszt. XIX w., 2 ćw.XX w.	
Mysławczyce		
1.	dom mur.l.30 XXw.	nr 1
2.	dom mur. 1937	nr 3
3.	dom mur.-drewn.1932	nr 11
4.	dom mur. 1936 obora mur.1937	nr 14
5.	dom mur. 1939	nr 15
6.	zagroda: dom drewn.1928 obora mur.p.XXw.	nr 17

	stodoła drewn.1921	
7.	dom drewn.p.XXw.	nr 18
8.	zagroda: dom drewn.p.XXw. stodoła drewn.1925	nr 19
9.	zagroda: dom drewn. p.XXw obora mur.1939 stodoła drewn.l.30 XXw	nr 20
10.	dom drewn.1922 obora mur.1940	nr 23
11.	zagroda: dom drewn. l.20 XXw. obora mur. . l.20 XXw.	nr 24
12.	dom drewn.1922	nr 25
Opatkowice		
1.	kaplica mur.na miejscu d.kaplicy dworskiej,1983	
2.	dom mur.p.XXw	nr 2
3.	dom mur. l.20.XX w.	nr 3
4.	dom d. czworak dworski mur. XX w.	nr 4
5.	dom mur.p.XXw	nr 9
6.	dom mur.-glin.p.XXw.przeb.l.50 XXw.	nr 31
7.	dom mur.,p.XXw. przeb.l.30 XXw.	dom przy domu nr 33
8.	dom mur. l.20.XX w.	nr 34
9.	d.szkoła obecnie przedszkole, mur. . l.20.XX w.	nr 35
10.	dom drewn. p.XXw.	nr 36
11.	d.kuźnia mur. l.30.XX w., przeb.l.40 XXw.	nr 41
12.	dom glina, 1937	nr 43
13.	park 2 poł. XIX w.	
Ostrów		
1.	kapliczka mur.k.XIXw., przeb.po 1930	
2.	spichlerz folwarczny obecnie remiza OSP, mur.ok.poł.XIXw.	
3.	d.szkoła obecnie dom nauczyciela, drewn.1935, przeb.l.60 XXw.	
4.	dom drev. 1948	nr 8
5.	dom drewn.-mur. p.XXw, przeb.1946 opuszczony, stodoła mur.-drewn., l.30 XXw.	nr 9
6.	dom drewn., l.20 XXw, przeb l.50 XXw	nr 25
7.	dom mur.-drewn.1945	nr 27
8.	dom mur.l.20/30 XXw. stodoła mur. l.20/30 XXw	nr 29
9.	dom mur. l.10 XXw	nr 48
10.	dom drewn.,p.XXw, przeb. l.50 XXw	nr 53
11.	dom drev. XIX/XXw	nr 58
12.	stodoła drewn., l.20 XXw, przeb.1960	przy domu nr 60
13.	dom mur.-drewn.1950	nr 61
14.	dom drewn.1912	nr 64
15.	dom drewn.1938 opuszczony,	nr 66
16.	dom mur.,l.30 XXw.przeb.l.70 XXw	nr 115
17.	dom mur.,1949	nr 118
18.	dom drewn.,p.XXw, przeb.1936	nr 119
19.	park dworski 2 poł. XVIII w.	
Piekary		
1.	dom drewn., 1939	nr 12
2.	dom drewn., 1939	nr 19
3.	dom mur., l.40XXw	nr 20
4.	dom drewn., l.30 XXw	nr 46
5.	obora mur., l.30 XXw	przy domu nr 46
6.	dom ze stodołą drewn 1937	nr 23
Posiłków		
1.	zespół dworski: dwór mur. l.20/30 XXw. budynek gosp.mur. l.20/30 XXw. park ok.1930	
2.	dom mur., 1949	nr 16
Przewodny		

1.	dom drewn. l.40 XXw.	nr 18
2.	dom drewn.,1946	nr 19
3.	dom drewn. l.30 XXw.	nr 20
4.	dom mur., 1940	nr 33
5.	dom mur., 1940	nr 34
6.	dom mur., 1962	nr 43
7.	dom mur., 1950	nr 48
Stogniowice		
1.	szkoła mur.1922-24	
2.	zespół folwarczny Kleszczyńskich: rządówka mur. p.XXw. przeb.l.30 XXw. czworak I mur. XIXw/XX czworak II mur.k.XIXw. stajnia mur.XIXw. obora mur.XIXw. chlew mur.p.XXw. chlewik mur.XIX/XXw. stodoła I drewn p.XXw. stodoła II drewn.XIX/XXw. spichlerz mur.XIX/XXw. park krajobrazowy XIX i XXw.	
3.	dom drewn.-mur. . l.30 XXw.	nr 2
4.	dom mur., 1914	nr 13
5.	dom mur., l.30 XXw	nr 28
6.	dom drewn.-mur.1925,stodoła z oborą drewn.1935	nr 32
7.	dom mur.l.20 XXw	nr 41
8.	do mur.-glin 1918, obora mur.1922	nr 45
9.	dom mur 1919	nr 49
10.	dom mur.ok.1953	nr 93
11.	dom glin.1952, obora mur.1952	nr 94
Szczytniki		
1.	dom drewn.,p.XXw	nr 2
2.	dom mur.l.20 XXw, przeb.l.60XXw., opuszczony	dom naprzeciw domu nr 2
3.	dom z oborą drewn.-mur.l.20 XXw. opuszczony	dom naprzeciw domu nr 2
4.	dom mur.l.10 XXw.,	nr 3
5.	dom drewn.1938	nr 59
6.	dom drewn.p.XXw	przy drodze do Kowar
Szczytniki Kolonia		
1.	dom z oborą mur. l.30 XXw,stodoła drewn. l.30	nr 32
Szkłana		
	dom mur.p.XXw	nr 5
	dom mur.1960	nr 6
	dom mur. l.30 XXw	nr 9
	dom mur.l.20 XXw	nr 10
	dom mur.p.XXw	nr 12
	dom mur.p.XXw	nr 19
Teresin		
1.	dom drewn., 1946, obora mur.-drewn.1946	nr 17
2.	dom drewn.-mur.l.30 XXw	nr 36
3.	dom mur.-drewn. 1944	nr 56
4.	dom drewn. l.20 XXw ze stodołą	naprzeciw kapliczki słupowej (skrzyżowanie)
Więckowice		
1.	kapliczka mur.p.XXw.	
2.	park dworski XIXw.	
3.	dom drewn. p.XXw.	nr 3
4.	dom mur.-drewn.l.20 XXw	nr 18
5.	dom drewn.-mur. p.XXw. przeb.l.50 XXw,obora mur.l.20 XXw	nr 26
6.	dom drewn., p.XXw.	nr 74
7.	dom mur. 1935	nr 79

8.	obora mur.l.20 XXw	przy domu koło OSP
Wolwanowice		
1.	dom drewn.p.XXw.	nr 1
2.	obora mur. l.30 XXw	przy domu nr 2
3.	dom mur.1944	nr 3
4.	dom mur.-drewn., p.XX	nr 11
5.	dom drewn., p.XXw	nr 12
6.	dom mur.1918	nr 14
7.	dom mur.p.XXw	nr 15
8.	dom drewn. ok.1930	nr 19
9.	dom drewn.ok.. 1935	nr 25
10.	dom drewn.p.XXw	nr 29
11.	dom mur. ok.1939	nr 30
Żębocin		
1.	kapliczka drewn.p.XXw.	
2.	ogrodzenie cmentarza grzebalnego mur. XIX/XXw.	
3.	d.szkoła mur.p.XXw.	
4.	dom mur. l.20 XXw, stodoła drewn.-mur.l.20 XXw	naprzeciw OSP
5.	dom drewn., p.XXw., obora mur.l.30 XXw.	nr 25
6.	dom drewn., p.XXw.	nr 26
7.	dom drewn.,1945	nr 30
8.	dom mur.-drewn., k.XIXw., obora mur.p.XXw.	nr 66
9.	dom mur. l.20 XXw	nr 68
10.	dom mur., 1914, piwnica ziemna mur.1914	nr 73

Zachowane zabytki we wsiach /zamieszczone w ewidencji zabytków/ to przede wszystkim obiekty budownictwa wiejskiego : domy mieszkalne i zagrody z zachowanymi budynkami gospodarczymi. Przeważają budynki murowane, powstałe na początku XX wieku. Zauważyć można nieliczne przykłady architektury drewnianej.

Istniejące założenia parkowe stanowią istotny element krajobrazu gminy. Na obszarze gminy istnieje /wg. różnych źródeł.- por. str. 14- 15 pkt. 4.2.3./ 13 parków podworskich, w większości przypadków są bardzo zaniedbane. Często towarzyszą im obiekty zabytkowe. Parki znajdują się w Bobinie, Gniazdowicach (dworek z początku XX wieku, spichlerz z XIX/XX w.), Górcie Stogniowskiej, Jakubowicach (renesansowy dwór- wpisany do rejestru zabytków), Klimontowie (dwór XIX w. przebudowany w XX w.), Kościelcu (dawna oficyna dworska), Kowali (dwór eklektyczny z XIX w., budynek gospodarczy), Makocicach (dwór XIX/XX w.), Opatkowice (dawny dwór), Ostrowie (3 budynki, w tym stary spichlerz z XIX w.), Posiłowie (dwór murowany i budynek gospodarczy lata 20/30 XX w.), Stogniowicach (zabudowania gospodarcze XIX/XX w.), Żębocinie.

Na terenie gminy znajdują się kapliczki, figury i krzyże przydrożne będące przykładami rzemiosła ludowego. Wszystkie te symbole wiary, bez względu na okres powstania czy walory estetyczne, powinny być chronione jako wartość kulturowa i charakterystyczny element krajobrazu wsi polskiej.

Cmentarze będące miejscami pamięci i tożsamości mieszkańców powinny być otoczone ochroną, a przy tym tak włączone w zagospodarowanie terenu, aby ich refleksyjny charakter został zachowany.

6.1.3. Obiekty i zespoły zabytkowe na terenie miasta

Obiekty zabytkowe na terenie miasta Proszowice:

1. **Zespół urbanistyczny historycznego miasta Proszowic**- nr rejestru A 437

Zespół urbanistyczny obejmuje:

- w zakresie rozplanowania: relikty układu przedlokacyjnego zachowane głównie w części północno- wschodniej historycznego centrum, układ lokacyjny wytyczony po roku 1358 z ośrodkiem obejmującym kwadratowy rynek i ulice wybiegające z jego narożników układzie tzw. turbinowym, dawne przedmieścia powstałe XV w. rozciągające się przy drogach wiodących do Krakowa (z tzw. Małym Rynkiem), Słomnik i Skalbmierza;

- w zakresie obiektów architektury: kościół parafialny Kościół parafialny pod wezwaniem Wniebowzięcia Matki Boskiej i św. Jana Chrzciciela, kaplica cmentarna położona w obrębie zabytkowego cmentarza,

-w zakresie elementów małej architektury: pomnik Kościuszki w Rynku, kapliczka przydrożna z rzeźbą Chrystusa Frasobliwego, figura przydrożna, słupowa z płaskorzeźbami, krzyż przydrożny z grupą ukrzyżowania ;

2. Proszowice dz. 1460, **Zespół kaplicy p.w. Świętej Trójcy** – nr rej. A 684

Zespół obejmuje: budynek kaplicy i dzwonnicy, mur ogrodzeniowy oraz rosnącymi w jego obrębie drzewami. Kaplica wzniesiona w 1859 r., murowana, jednonawowa, w stylu neogotyckim. Elewacja frontowa zwieńczona trójkątnym szczytem, o narożnikach ujętych filarami, z portalem ostrołukowym na osi flankowanym półkolumnami zwieńczonymi sterczynami i obeliskami. W obrębie założenia dzwonnica murowana. Teren wokół kaplicy i dzwonnicy obsadzony drzewami (wśród których starodrzew lipy, kasztanowce, dąb);

3. Proszowice dz. 1074, **kościół parafialny p.w. Wniebowzięcia Matki Boskiej i św. Jana Chrzciciela** z otoczeniem wydzielonym ogrodzeniem i drzewostanem.- nr rej. A 371

Kościół parafialny pod wezwaniem Wniebowzięcia Matki Boskiej i św. Jana Chrzciciela /wzmiankowany w 1325 – 27/, obecny pochodzący kościół z XV w. przebudowany w XIX

w. orientowany. Ceglany ze szczegółami kamiennymi, trzynawowy z zakończonym wielobocznie, oszkarpowanym prezbiterium, nakryty sklepieniem krzyżowym i pozornym.

Wyposażenie kościoła barkowe;

Obiekty na terenie miasta znajdujące się w ewidencji zabytków:

Proszowice		
1.	dom drewn.-mur. l.30 XXw.	ul. Brodzińskiego 12
2.	dom mur.p.XX w	ul.Głowackiego 1
3.	dom mur.1935	ul.Głowackiego 2
4.	dom mur l.1924, przeb.	ul.Głowackiego 3
5.	dom mur.1935	ul.Głowackiego 4
6.	dom mur.l.30 XXw.	ul.Głowackiego 5
7.	dom mur.20 XXw.	ul.Głowackiego 10
8.	dom mur. 20 XXw.	ul.Głowackiego 12
9.	dom mur. 20 XXw.	ul.Głowackiego 16
10.	dom mur. ok.1930	ul.Głowackiego 18
11.	dom mur .ok.1880	ul.Głowackiego 22
12.	dom mur.1928	ul.Głowackiego 24
13.	dom mur. 1939/1940	ul.Głowackiego 32
14.	dom mur.l.20/30 XXw.	ul. Jagiełły 4
15.	dom drewn.1932	ul. Jagiełły 5
16.	dom mur.ok.1930	ul. Jagiełły 8
17.	dom mur. l.30 XXw	ul. Jagiełły 10
18.	dom drewn.- mur, ok.1930	ul. Jagiełły 13
19.	dom mur.1934	ul. Jagiełły 16
20.	dom mur.1934	ul. Jagiełły 18
21.	dom mur.l.XXw.oraz szopa drewn.-glin.l.20 XXw.	ul. Jagiełły 20
22.	dom mur.1920	ul.Kilińskiego 1
23.	dom mur.1954	ul.Kilińskiego 2
24.	dom mur.1947	ul.Kilińskiego 4
25.	dom mur.1920	ul.Kilińskiego 5
26.	dom mur.1924, remont 1990	ul.Kilińskiego 10
27.	dom mur.1941	ul. Kosynierów 1
28.	dom mur.l.20 XXw.	ul. Kosynierów 2
29.	dom mur.1925, przeb.l.70 XXw.	ul. Kosynierów 3
30.	dom mur.p.XXw.	ul. Kosynierów 5
31.	dom mur. 1957	ul. Kosynierów 13
32.	dom mur.1925	ul. Kosynierów 23
33.	dom mur.1949	ul. Kosynierów 25
34.	dom mur.1949	ul. Kosynierów 27
35.	dom mur.l.20 XXw.	ul. Kosynierów 29
36.	dom mur.1946	ul. Kosynierów 33
37.	dom mur.1955	ul. Kosynierów 34
38.	dom mur.l.30 XXw. przeb.l.50 XXw.	ul. Kosynierów 37
39.	dom mur. 1930	ul. Kosynierów 40
40.	dzwonnica przy kościele cmentarnym mur. 1859 r.	
41.	kapliczka cmentarna mur. poł. XIX w.	
42.	szkoła podstawowa mur. pocz. XX w. przeb. l. 50 XX w.	ul. Kościuszki
43.	dom mur.ok.1940	ul. Kościuszki 3
44.	dom mur.ok.1930	ul. Kościuszki 6
45.	dom mur.1955	ul. Kościuszki 7
46.	dom drewn.-mur.p.XXw.	ul. Kościuszki 8
47.	dom mur.1936	ul. Kościuszki 16
48.	dom mur.1961	ul. Kościuszki 19
49.	dom mur. 1948	ul. Kościuszki 20
50.	dom mur.1949	ul. Kościuszki 22

51.	dom mur.1927	ul. Kościuszki 28
52.	dom mur.ok.1927	ul. Kościuszki 30
53.	dom mur.1939	ul. Kościuszki 33
54.	dom mur.1927	ul. Kościuszki 36
55.	dom mur. 1927	ul. Kościuszki 38
56.	dom mur. ok.1920	ul. Kościuszki 39
57.	dom mur. l.20 XXw.	ul. Kościuszki 52
58.	dom drewn.l.20 XXw.	ul. Kościuszki 48
59.	dom mur.1929, przeb.l.50 XXw.	ul. Kościuszki 56
60.	dom mur.l.30 XXw.	ul. Kościuszki 87
61.	dom mur.l.20 XXw., przeb.l.50 i l.70 XXw.	ul. Kościuszki 105
62.	dom mur.l.20 XXw. przeb. l.50 XXw.	ul. Krakowska 2
63.	dom drewn-glin. poł. XIXw.	ul. Krakowska 4
64.	dom mur.1948	ul. Krakowska 3
65.	oficyna mur.p.XXw.	oficyna domu nr 4
66.	dom mur. 1937	ul. Krakowska 5
67.	dom drewn.- glin. poł. XIX w. oraz oficyna mur.p. XXw.	ul. Krakowska 6
68.	dom mur. l.30 XXw.	ul. Krakowska 7
69.	dom mur. 1939	ul. Krakowska 8
70.	dom mur. l.30 XXw.	ul. Krakowska9
71.	dom mur.l.30 XXw, przeb.1990	ul. Krakowska12
72.	dom mur.1953-57, przeb. l.70 XXw	ul. Krakowska13
73.	dom mur.XIX/XXw. przeb.1971	ul. Krakowska 14
74.	dom mur.1928, przeb.l.70 XXw.	ul. Krakowska 15
75.	dom mur.l.20 XXw	ul. Krakowska 16
76.	dom mur.1910	ul. Krakowska 17/19
77.	dom mur.l.30 XXw.	ul. Krakowska 18
78.	dom mur.l.20 XXw.	ul. Krakowska 20
79.	dom mur.p.XXw Dom I	ul. Krakowska 21
80.	dom mur.p.XXw Dom II	ul. Krakowska 21
81.	dom mur.p.XXw. Dom III, bud.gosp.mur. l.20 XXw.	ul. Krakowska 21
82.	dom drewn.-mur.k.XIXw. przeb. l.70 XXw.	ul. Krakowska 24
83.	dom mur.1910	ul. Krakowska 30
84.	dom mur.1925	ul. Krakowska 32
85.	dom mur.1946	ul. Krakowska 41
86.	dom mur.p.XXw.	ul. Krakowska 47
87.	dom mur.p.XXw. przeb.l.40 XXw.	ul. Krakowska 49
88.	dom drewn. 1870, przeb.p.XXw.	ul. Krakowska 53
89.	dom mur.1928, przeb. l.50 XXw	ul. Krakowska 57
90.	dom mur. l.40 XXw.	ul. Krakowska 59
91.	dom mur.1939	ul. Krakowska 61
92.	dom mur.1914	ul. Krakowska 63
93.	dom mur.1914	ul. Krakowska 67
94.	dom mur.l.20 XXw. i zabud.gosp.	ul. Krakowska 75
95.	dom mur. 1939	ul. Królewska 1
96.	dom drewn.- mur p.XXw	ul. Królewska 2
97.	dom mur. 1934	ul. Królewska 11
98.	dom mur. p.XXw.	ul. Królewska 16
99.	dom drew. XIX/XXw.	ul. Królewska 18
100.	dom drewn- glin.ok. 1880, przeb.l.60 XXw.	ul. Królewska 29
101.	dom mur.l.40 XXw.	ul. Królewska 47
102.	dom mur.l.30 XXw.	ul. Królewska 56
103.	dom drewn. 1927	ul. Królewska 57
104.	dom drewn.-mur. XIX/XXw. przeb l.70 XXw	ul. Królewska 61
105.	dom drewn.-mur. XIX/XXw.	ul. Królewska 63
106.	zespół plebański przy kościele parafialnym	ul. 3 Maja 1
107.	ogrodzenie zespołu parafialnego z 1 poł. XIX w.	
108.	dzwonnica przy kościele parafialnym l.30- te XX w.	
109.	dom mur.p.XXW.	ul.3Maja 2
110.	dom mur.k.XIXw.	3Maja 4

111.	dom mur.- drewn. l.30 XXw. przeb.150 XXw.	ul.3Maja 5
112.	dom mur.l.30 XXw.	ul.3Maja 6
113.	dom mur.1945	ul.3Maja 7
114.	dom mur.k.XIXw., przeb. l.30 XXw.	ul.3Maja 10/12
115.	dom mur.l.20 XXw.	ul.3Maja 18
116.	dom mur.p.XXw. przeb.l.60 XXw.	ul.3Maja23
117.	dom mur.p.XXw. przeb. l.60 XXw.	ul.3Maja25
118.	dom mur.p.XXw	ul.3Maja27
119.	dom mur.1959-61	ul.3Maja 28
120.	dom mur. l.30 XXw.	ul.3Maja 42
121.	dom mur.l.40/50 XXw.	ul.3Maja 66
122.	dom mur.1936	ul.3Maja 68
123.	dom mur.l.30 XXw	ul.3Maja 73/75
124.	dom mur.l.30 XXw	ul.3Maja 74
125.	dom drewn -mur.l.30 XXw., przeb.1947, suszarnia mur. l.30 XXw, zabudowania gosp.mur. l.30 XXw.	ul.3Maja 79
126.	dom mur.l.20/30 XXw.	ul.3Maja 80
127.	dom mur.l.30 XXw.	ul.3Maja 82
128.	dom mur.l.30 XXw.	ul.3Maja 83
129.	dom mur.p.XXw. przeb. l.30 XXw.	ul.3Maja 84
130.	dom mur.l.30 XXw.	ul.3Maja 86
131.	dom mur.l.30/40 XXw.	ul.3Maja87
132.	dom mur.1947	ul.3Maja 89
133.	dom mur.l.30 XXw.	ul.3Maja 91
134.	dom mur.20.XXw	ul.3Maja 93
135.	dom mur.l.20 XXw. przeb.l.70 XXw.	ul.3Maja 94
136.	dom mur.1939	ul.3Maja 98
137.	dom mur.l.20 XXw.	ul.3Maja 99
138.	dom mur.p.XXw. przeb. 1990	ul.3Maja 102
139.	dom mur.1937, przeb.l.70 XXw., oficyna mur.p.XXw., przeb. l.60 XXw.	ul.3Maja 108
140.	dom mur.l.20 XXw.	ul.3Maja 115
141.	dom mur.1958	ul.3Maja 118
142.	dom mur.1958	ul.3Maja 120
143.	dom drewn. z kuźnią k.XIXw.	ul.3Maja 122
144.	dom mur.l.30/40 XXw.	ul.3Maja 124
145.	dom mur.1942	ul.3Maja 131
146.	dom mur.1941	ul.3Maja 133
147.	dom mur.1905, przeb. l.30 XXw., 1964	ul.3Maja 134
148.	dom drewn.-mur.1947	ul.3Maja 135
149.	dom mur.1938, oficyna drewn.1942	ul.3Maja 136
150.	dom drewn-mur.1942	ul.3Maja 137 b
151.	dom drewn. 1942	ul.3Maja 137 c
152.	dom mur.1926, stodoła drewn.- mur.l.30, bud. gosp.mur. l.30 XXw.	ul.3Maja 138
153.	dom drewn.-mur. l.40 XXw.	3Maja 140
154.	dom mur.1939	3Maja 146
155.	dom mur.1939	3Maja 156
156.	dom mur. l.20/30 XX w.	ul. Mieszkowskiego 7
157.	dom mur. l.20/30 XX w.	ul. Mieszkowskiego 9
158.	dom mur.l.30 XXw.	ul. Nowa 9
159.	dom mur.1933	ul. Nowa13
160.	dom mur.l.30 XXw.	ul. Nowa15
161.	dom mur.l.20 XXw.	ul. Nowa17
162.	dom mur.l.30/40 XXw.	ul. Ojca Rafała 1
163.	dom mur.l.40/50 XXw.	ul. Ojca Rafała3
164.	dom mur.p.XX w. l.70 XXw	ul. Ojca Rafała4
165.	dom mur.p.XXw. l.40 XXw.	ul. Ojca Rafała6
166.	dom mur.1941	ul. Ojca Rafała7
167.	dom mur.l.20/30 XXw.	ul. Ojca Rafała9
168.	dom mur.l.40 XXw., rem.l.80 XXw.	ul. Ojca Rafała19
169.	dom mur.1939	ul. Parkowa 1

170.	dom mur.p.XXw.	ul. Parkowa 5
171.	dom drewn.-mur.p.XXw.	ul. Reja 1
172.	dom mur.1936	ul. Reja 4
173.	dom mur.1939	ul. Reja 9
174.	dom mur.1932	ul. Reja 10
175.	dom mur.l.20 XXw., przeb.1939	Rynek 3-4
176.	dom mur.p.XXw.	Rynek 6
177.	dom mur.k.XIXw	Rynek 7
178.	dom mur.poł.XIXw., przeb.l.60 XXw, oficyna mur.1916	Rynek 15
179.	biblioteka mur.k.XIXw.,rem.l.70 XXw.	Rynek 16
180.	dom mur.l.20 XXw.,przeb.l.70 XXw.	Rynek 17
181.	dom mur.1907	Rynek 22
182.	dom mur.l.30 XXw.	Rynek 24
183.	dom drewn. l.30 XXw.	Plac Wolności 6
184.	dom drewn.-mur.1940	Plac Wolności 61
185.	dom drewn. l.30 XXw.	ul. Zacisze 2
186.	dom drewn.-mur.p.XXw.	ul. Zacisze 7
187.	dom mur.l.40 XXw	ul. Zacisze 8
188.	dom mur.1953	ul. Zacisze5
189.	dom mur.l.30 XXw., budynek gosp. mur.l.30 XXw.	ul. Zamkowa 3
190.	dom mur.l.20 XXw.	ul. Zamkowa 27
191.	dom mur.l.30 XXw.	ul. Zamkowa 39
192.	dom mur.1931, budynek gosp. mur.1931	ul. Zamkowa 41
193.	dom mur.l.20 XXw.	ul. Źródłana 2

Pośród 380 obiektów wpisanych do ewidencji 187 znajduje się w mieście Proszowice są to głównie murowane budynki mieszkalne pochodzące z XX wieku, nieliczne budynki z końca XIX w. oraz drewniane.

6.1.4. Ochrona wartości krajobrazowych

Zestawienie zbiorcze zasobów dziedzictwa kulturowego i zabytkowego krajobrazu wraz z waloryzacją, wytycznymi i proponowanymi formami ochrony według Krajobrazu Kulturowego Polski Województwo Małopolskie pod redakcją Janusza Bogdanowskiego

NAZWA JEDNOSTKI	STOPIEŃ WALORYZACJI						WYTYCZNE		PROPONOWANE FORMY OCHRONY			
	Zabytkowe		Współczesne		Mieszane		Strefowanie	Zakresy i kierunki	REZERWAT KULTUROWY	PARK KULTUROWY	STREFA OCHRONY KONSERWAT.	STREFA INGERENCJI KONSERWAT.
Miejscowość	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Gmina PROSZOWICE		X	X	X	X		A, E, K	INTEGRACJA		X		
Bobin			X		X		B, E, K	RKOMPOZYCJA			X	
Ciborowice					X		K	KONTYNUACJA				X
Czajęczyce						X	K	KONTYNUACJA				X
Gniazdowice					X		K	KONTYNUACJA				X
Górka Stogniowska			X		X		E, K	RKOMPOZYCJA			X	

Jakubowice			X		X		B,E, K	REKONS- TRUKCJA			X	
Jazdowiczki					X		K	KONTY- NUACJA			X	X
Kadzice						X	K	KONTY- NUACJA				X
Klimontów			X		X		B,E,K	REKONS- TRUKCJA			X	
Koczanów						X	K	KONTY- NUACJA				X
Kościelec			X		X		B,E,K	RKOMPO- ZYCJA			X	
Kowala			X		X		B,E,K	RKOMPO- ZYCJA			X	
Łaganów					X		K	KONTY- NUACJA				X
Makocice			X		X		B,E,K	REKONS- TRUKCJA			X	
Mysławczyce			X		X		E,K	KONTY- NUACJA				X
Opatkowice			X		X		E,K	RKOMPO- ZYCJA			X	
Ostrów						X	K	KONTY- NUACJA				X
Piekary					X		K	KONTY- NUACJA				X
Posiłków					X		K	KONTY- NUACJA				X
Przewody						X	K	KONTY- NUACJA				X
Stogniowice			X		X		B,E,K	RKOMPO- ZYCJA			X	
Szczytniki					X		K	KONTY- NUACJA				X
Szczytniki Kolonia						X	K	KONTY- NUACJA				X
Szklana					X		K	KONTY- NUACJA				X
Szreniawa					X		K	KONTY- NUACJA				X
Teresin					X		K	KONTY- NUACJA				X
Więckowice					X		K	KONTY- NUACJA				X
Wolwanowice					X		K	KONTY- NUACJA				X
Żębocin			X		X		B,E,K	RKOMPO- ZYCJA			X	

kol.2 wartość potencjalna zabytkowa: zespół historyczny jednorodny lub nawarstwiony, o czytelnej formie i dobrym lub dość dobrym stanie zachowania,

kol.3 wartość potencjalna zabytkowa: zespół historyczny jednorodny lub nawarstwiony, o czytelnej formie i różnym stopniu zachowania,

kol.4 wartość potencjalna zabytkowa: zespół historyczny nawarstwiony o czytelnej formie i zaniedbanym lub zdegradowanym stanie zachowania,

kol.5 wartość potencjalna współczesna: zespół o jednorodnym, dobrze zachowanym wyrazie w zakresie formy i stanu zachowania, nie budzącym zastrzeżeń konserwatorskich,

kol.6 wartość potencjalna mieszana: zespół o dominującym wyrazie współczesnym, stosunkowo harmonizującym z dawnym, o czytelnym wyrazie na tle układu historycznego, dobrze lub dość dobrze zachowanej formie,

kol.7 wartość potencjalna mieszana: zespół o dominującym wyrazie współczesnym, sprzecznym z dawnym, o słabo czytelnym lub nieczytelnym wyrazie i zdegradowanym stopniu zachowania dawnej formy,

kol.8

A- **strefa ochrony rezerwatowej (ściślej)**, najczęściej w miejscowościach lub ich fragmentach o ponadregionalnym znaczeniu w zakresie ochrony dziedzictwa i krajobrazu

kulturowego, gdzie każde działanie planistyczne czy inwestycyjne powinno być podporządkowane ochronie dóbr kultury,

B- strefa ochrony częściowej (czynnej), najczęściej w miejscowościach lub ich fragmentach o cennych, regionalnej rangi zasobach dziedzictwa i krajobrazu kulturowego gdzie działania powinny obligatoryjnie uwzględniać wymogi ochrony dóbr kultury

E- strefa ochrony ekspozycji i ochrony elementów, najczęściej w miejscowościach, w których znajdują się obiekty i zespoły ewidencjonowane konserwatorsko, o znaczeniu w lokalnym krajobrazie; ich indywidualna ochrona wraz z przedpolem widokowym powinna tu stanowić zasadę działania konserwatorskiego w formie ustanowienia przedmiotowej strefy

K- strefa ochrony krajobrazowej „otuliny” zespołu czy obiektu jest proponowana dla wszystkich miejscowości lub ich części, gdzie występuje jakiś aspekt (cecha), dziedzictwa kulturowego wymagająca troski konserwatorskiej (np. kontynuacja cech budownictwa lub innej tradycji kulturowej o krajobrazowym wyrazie).

Na obszarze gminy wyróżnia się strefy ochrony konserwatorskiej (wg. materiałów WOSOZ)

- **strefa ścisłej ochrony konserwatorskiej (zabytkowych układów przestrzennych i krajobrazu)**

Strefa ścisłej ochrony konserwatorskiej (zabytkowych układów przestrzennych oraz krajobrazu) obejmuje bądź układy o wybitnej wartości zabytkowej, bądź obszary krajobrazu naturalnego lub kulturowego o dużych walorach krajobrazowych. W strefie tej obowiązuje – w zależności od stanu zachowania- utrzymanie stanu, konserwacja względnie rewaloryzacja założeń lub ich elementów, a także zakaz inwestycji kubaturowych oraz zainwestowania o charakterze degradującym. Wszelkie zamierzenia projektowe w tym obszarze – dotyczące zagospodarowania, projektowania i remontów- wymagają wyprzedzającego uzgodnienia ze stanowiska konserwatorskiego i mogą być podejmowane wyłącznie na warunkach określonych przez wojewódzkiego konserwatora zabytków. Dotyczy to również obszarów bezpośrednio przylegających do strefy ścisłej, stanowiących jej najbliższe otoczenie.

- **strefa ekspozycji krajobrazowej**

Strefa ekspozycji krajobrazowej chroni i umożliwia prawidłową ekspozycję zespołów lub terenu szczególnie cennego pod względem krajobrazu.

- **strefa częściowej ochrony konserwatorskiej**

Strefa częściowej ochrony (układów przestrzennych i krajobrazu) obejmuje historyczne układy przestrzenne lub obszary, gdzie wartości zabytkowe nie dominują bezwzględnie, jakkolwiek kulturowy ich charakter jest bezdyskusyjny. Chroniony jest tu ogólny układ

rozplanowania, skala i bryła zabudowy. Możliwe jest wprowadzenie nowych elementów przestrzennych, podporządkowanych jednak zabytkowej strukturze całości.

W zakresie częściowej ochrony krajobrazu- chronione są elementy krajobrazu naturalnego (cieki wodne, grupy zieleni, rzeźba terenu) oraz elementy krajobrazu kulturowego; w strefie tej obowiązuje utrzymanie elementów krajobrazowych lub ich konserwacja względnie rekompozycja. Istnieje możliwość nowej kompozycji krajobrazu kulturowego poprzez wprowadzenie nowej zabudowy z ograniczeniami (gabaryt, forma)

Granice poszczególnych form ochrony zostały sprecyzowane w Planie zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Proszowice uzgodnionym z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Krakowie i włączone do Studium Uwarunkowań...z 1999 r. Granice te oraz obowiązujące w nich zasady ochrony omówione zostały w Opracowaniu ekofizjograficznym” stanowiącym integralną część Studium.. str. Obszary te zostały zaznaczone na rysunku „Uwarunkowań rozwoju”. Są to granice stref konserwatorskich (ściślych i częściowych) wokół chronionego obiektu, w tym układu urbanistycznego miasta Proszowice oraz strefy ochrony archeologicznej, podano również przebieg granicy chronionego krajobrazu doliny Szreniawy.

6.1.5. Uwarunkowania wynikające z zapisów Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego dotyczące zasobów kulturowych i ich ochrony.

W planie zagospodarowania przestrzennego województwa małopolskiego znajduje się informacja, że planowane jest utworzenie szlaku dziedzictwa kulturowego nazwanego „Szlakiem Młynów Doliny Szreniawy” prowadzącego przez Wyżynę Miechowską i Płaskowyż Proszowicki łączącego obiekty i założenia młyńskie.

6.2 STRUKTURA ISTNIEJĄCEJ ZABUDOWY

Gmina Proszowice obejmuje 28 wsi i miasto Proszowice

Gmina Proszowice ma charakter rolniczy. Zespoły osiedleńcze na jej terenie to miasto Proszowice oraz 28 wsi bardzo zróżnicowanych wielkościami.

6.2.1 Struktura przestrzenna obszarów wiejskich

Część wsi posiada charakter skupiony. Są to : Bobin, Ciborowice, Klimontów, Kościelec, Kowala, Łaganów, Makocice, Opatkowice, Ostrów, Szczytniki, Żębocin. W

miejsowościach tych można wyraźnie odczytać strefę centralną powstałą na skrzyżowaniu głównych dróg. W ich sąsiedztwie zazwyczaj skupiają się usługi. Pozostałe miejscowości nie posiadają wyraźnie wyodrębnionej części centralnej. Rzeźba terenu oraz przebieg cieków wodnych wpłynęła na przebieg dróg i sytuowanie przy nich zabudowy – dawnych układów wiejskich.

Charakterystyczne dla gminy jest powstawanie przysiółków nie związanych z pierwotnymi układami wiejskimi. Zjawisko to jest wynikiem parcelacji dawnych wielkich majątków ziemskich rozpoczętych na początku XX wieku. W terenach wypłaszczonej wyrażny jest sztywny układ zabudowy związany z parcelacjami dużych majątków ziemskich w oparciu o nową sieć drożną. Dotyczą one głównie zachodniej części gminy. Powstająca wzdłuż dróg zabudowa nie ma zwartej charakteru, ciągi te nie posiadają ograniczeń terenowych. Parcelacje gruntów dzielące teren na pasy o szerokości 300- 400 m m. in. w Opatkowicach, Stogniowicach, Klimontowie, Kościelcu spowodowały tworzenie się pasów luźnych ciągów zabudowy stopniowo uzupełnianych. W gminie, a zwłaszcza jej części południowej, wschodniej i północnych krańcach przeważają równoleżnikowe układy zabudowy. W części położonej na północ i północny wschód od Proszowic, (Opatkowice, Klimontów, Makocice, Szczytniki) układ zabudowy w przewadze ma kierunek południkowy.

Zabudowa wiejska to w przeważającej części stanowi zagrody, w których oprócz budynku mieszkalnego znajdują się budynki gospodarcze, rzadziej inwentarskie. Zazwyczaj zabudowie towarzyszy ogród oraz przydomowy sad. Czasem w pobliżu znajdują się tunele foliowe. Zabudowa zagrodowa coraz częściej uzupełniana jest wolnostojącymi budynkami jednorodzinnymi. Na terenie gminy dominuje zabudowa murowana, w większości przypadków pozbawiona detalu, o dwuspadowym dachu i zwartej bryle, współczesna, bez wyraźnych cech budownictwa tradycyjnego. O współczesnym charakterze zabudowy świadczy również brak tradycyjnych układów zagród wiejskich. Na uwagę zasługuje niewielki procent budynków zruderyzowanych, oraz duża dbałość mieszkańców o najbliższe otoczenie domów: podjazdy ogrodzenia, przedogródki. Bardzo nieliczne budynki drewniane to przede wszystkim budynki stylowe umieszczone w ewidencji zabytków.

Na krajobraz gminy wpływ mają również budynki sakralne które z racji eksponowanego usytuowania stanowią dominanty w otoczeniu. Wymienić należy w szczególności zabytkowe kościoły: w Bobinie, Kościelcu, Żębocinie oraz współczesny kościół w Klimontowie.

Wykaz głównych usług na terenie gminy.

Wymienione zostały podstawowe formy użytkowania, odpowiadające wymaganej szczegółowości oraz potrzebom opracowania⁸.

BOBIN:

1. Kościół parafialny z plebanią
2. Remiza OSP
3. Apteka w budynku szkoły
4. Sklep spożywczo- przemysłowy
5. tartak
6. sklep spożywczy
7. Niepubliczny zakład opieki zdrowotnej

CIBOROWICE

1. teren górniczy SZG NiG KOP Pawłowice

GNIAZDOWICE

1. Młyn gospodarczy
2. Remiza OSP, Lokalne Centrum Biznesu, Informatyczne Centrum Edukacyjne
3. Ogrodnictwo
4. Produkcja rur betonowych „Beton- mur”
5. Skup złomu

GÓRKA STOGNIEWSKA

1. Zakład mechaniki pojazdowej
2. Remiza OSP
3. Kaplica pod wezwaniem Matki Bożej Różańcowej
4. „Wet- Rol”- weterynaria, pasze, prefiksy. Doradztwo hodowlane; Stacja uzdatniania wody

JAKUBOWICE

1. Rejon Robót Drogowych spółka z o.o.; Zarząd Dróg Powiatowych; Rejon Dróg Wojewódzkich; zarząd Dróg Wojewódzkich
2. Boisko do piłki nożnej
3. Remiza OSP
4. Stadnina koni

JAZDOWICZKI

1. Młyn
2. Plac żwirowy
3. Wyrób i sprzedaż zniczy

KADZICE

1. Remiza OSP
2. Mechanika pojazdowa
3. Sklep spożywczo- przemysłowy
4. Magazyn nawozów; „Polmar” (pustaki,cement, blacha,inne); Pasze, koncentraty „Sano”- prefiksy, preparaty mlekozastępcze

---

⁸ Szczegółowa inwentaryzacja użytkowania znajduje się w osobnym opracowaniu.

KLIMONTOW

1. Boisko do piłki nożnej
2. Szkoła Podstawowa i Gimnazjum
3. Piekarnia
4. Drink Bar
5. Remiza OSP
6. Urząd Pocztowy; Ośrodek zdrowia
7. Ferma drobiu
8. Skład opału, punkt sprzedaży węgla
9. Sklep spożywczo- przemysłowy
10. Sklep spożywczo- przemysłowy
11. Kościół parafialny
12. „Tech bud” naprawa, wynajem urządzeń rolniczych
13. Piekarnia „Szreniawa”
14. Wytwórnia Lodów
15. Sklep spożywczy
16. „Mateo” skup warzyw i owoców
17. Młyn gospodarczy

KOCZANÓW

1. Remiza OSP
2. Zespół Szkół
3. Produkcja artykułów z tworzyw sztucznych
4. Sklep spożywczo- przemysłowy, GS Samopomoc Chłopska

KOŚCIELEC

1. Ośrodek Grupowy Pławowice; Teren górniczy
2. „GRANUM” pasze, koncentraty; FU „ADMET” części i akcesoria do samochodów; „TES” producent blachy; materiały budowlane, skład opału; „LEG BUD” bramy, systemy ogrodzeń
3. „TRANSBET” sprzedaż betonów
4. Zespół Szkół; Szkoła Podstawowa, Gimnazjum
5. Remiza OSP, Biblioteka publiczna, Bank Spółdzielczy
6. Skup złomu i metali kolorowych
7. Sklep spożywczo- przemysłowy,
8. Kościół parafialny
9. Niepubliczny Zakład Opieki Medycznej
10. Szkoła Aspirantów
11. Boisko „Płomień”
12. Sprzedaż pasz grupa Rolimpex

KOWALA

1. Sprzedaż węgla- plac
2. Remiza OSP
3. Park maszynowy Spółdzielni Kółek Rolniczych
4. Sklep spożywczy

ŁAGANÓW

1. Elektromechanika chłodnicza
2. Budynek publiczny – dawna szkoła
3. Sklep spożywczo- przemysłowy

4. Wytwórnia lodów; gospodarstwo rolne
5. Przechowalnia owoców i warzyw
6. Sklep i magazyn – środki ochrony roślin

MAKOCICE

1. F.H.U. CHEM-ROL nawozy, środki ochrony roślin, nasiona, OPAŁ
2. Remiza OSP; sklep spożywczo- monopolowy
3. „ANWIK” skła opału i materiałów budowlanych
4. „Josera” prefiksy, pasze, preparaty mlekozastępcze

OPATKOWICE

1. Kaplica
2. Sklep spożywczo- przemysłowy
3. „Hepatos”
4. Stacja kontroli pojazdów- prywatny ośrodek maszynowy
5. Remiza OSP
6. Państwowe Przedszkole
7. Stacja uzdatniania wody
8. Stadion piłki nożnej
9. Auto „Andel”
10. Skład węgla – sprzedaż
11. Auto- złom
12. Sklep spożywczy
13. „Mek- Bud” materiały budowlane; artykuły produkcji rolnej
14. Stacja paliw „Orlen”
15. „Karmex” pasze, koncentraty
16. Maszyny rolnicze „Wiesław” hurt, detal, komis
17. Stacja paliw, Bar- motel, myjnia

OSTRÓW

1. Kościół
2. Sklep spożywczo- przemysłowy ; Pasze treściwe ,koncentraty, nasiona, art. metalowe
3. Remiza OSP
4. Nawozy, materiały budowlane, sprzedaż
5. Szkoła Podstawowa i Gimnazjum

PIEKARY

1. Usługi dla rolnictwa
2. Teren górniczy S.Z.G.N.i G KOP Pławowice
3. Artykuły ogrodnicze i do produkcji rolnej; HIMA –pasze i koncentraty; Plastmo-rynny i akcesoria do rynien
4. Okna z PCV, FU „Trio”; Nawozy ogrodnicze
5. Magazyn pasz treściwych
6. Sklep spożywczo- przemysłowy
7. Materiały budowlane- sprzedaż

POSIŁÓW

1. Teren Zakładu Górniczego O S.Z.G.N.i G Ośrodek Grupy Proszowice

PRZEWODY

1. Remiza OSP
2. Punkt unasienniania zwierząt

3. Sklep spożywczy

STOGNIOWICE

1. Sklep spożywczo- przemysłowy, GS Samopomoc Chłopska
2. Boisko do siatkówki
3. Handel napojami i wodą mineralną
4. Szkoła Podstawowa
5. Firma kominiarska „IMPERIAL”
6. Pasze koncentraty, tlen, acetylen
7. Małopolska Hodowla Buraka Pastewnego i Nasiennictwa Rolnego w Krakowie

SZCZYTNIKI

1. Szkoła Podstawowa
2. Remiza OSP
3. Sklep spożywczy

SZCZYTNIKI- KOLONIA

1. Sklep spożywczy

TERESIN

1. Sklep spożywczy
2. Remiza OSP

WIĘCKOWICE

1. Sklep spożywczo- przemysłowy
2. Remiza OSP

ŻĘBOCIN

1. Wysypisko odpadów komunalnych UMiG Proszowice
2. Sklep; hurtownia
3. Strefa Ochrony Wodociągów Miasta Krakowa
4. Usługi transportowe
5. Remiza OSP
6. Sklep spożywczy
7. Szkoła Podstawowa
8. Kościół parafialny
9. Mechanika pojazdowa

6.2.2 Struktura przestrzenna miasta

Miasto Proszowice wyróżnia się kształtem przestrzennym, wielkością i strukturą zabudowy od pozostałych miejscowości w gminie.

Centralną część miasta stanowi historyczny układ urbanistyczny miasta z kwadratowym rynkiem. Pierzeje rynku tworzy zwarta zabudowa w przewadze o drobnej strukturze, jedno i dwu kondygnacyjna mieszkalno- usługowa. W południowo- wschodnim narożniku znajduje się kościół zamykający widokowo ulicę Kościuszki. W zabudowie przyrynkowej tej wyróżniają się gabarytem i formą „pudełkową” budynki: Domu Kultury (stojący w północnej

pierzei) i Domu Handlowego (we wschodniej). Rynek jest to kwadrat o prawie 100 metrowym boku. Ma on charakter reprezentacyjny. Płyta rynku jest wyłożona płytami z pozostawionym w północno- wschodniej części fragmentem zieleni. Na płycie znajduje się pomnik Adama Mickiewicza i fontanna oraz szalety miejskie. Elementami małej architektury są ławki, donice z kwiatami i oświetlenie. Ulice w kwartałach przyrynkowych oraz sąsiadujące z nimi, posiadają utrzymaną w podobnych gabarytach zabudowę tworzącą wyraźne ciągi uliczne. Ulica wjazdowa do miasta od strony Krakowa, ulica Krakowska, obudowana jest zwartą zabudową, głównie jednorodziną z licznymi wbudowanymi usługami. Ważniejsze obiektu przy tej ulicy to budynek mieszczący Rejonowy Urząd Pracy, Punkt konsultacyjno – doradczy, Lokalne Centrum Biznesu, Powiatowy Ośrodek Dokumentacji Geodezyjno- Kartograficznej i Przedszkole. Przedłużeniem ul. Krakowskiej jest ul. Ulica 3 Maja to główna ulica handlowa i równocześnie główna arteria komunikacyjna. Usługi mieszczą się w ciągach budynków ustawionych po obu stronach ulicy. Zabudowa przy ul. 3 Maja budynki jedno i wielo- rodzinne z wbudowanymi usługami. Stojące szczytowo do niej budynki wielorodzinne (pomiędzy ul 3 Maja i ul.Królewską) uzupełniane są pawilonami i kioskami usytuowanymi wzdłuż ciągu ulicy. Ulica na wschód od dworca autobusowego rozluźnia się i traci swój zwarty charakter. Przy ulicy 3 Maja znajdują się przy również najważniejsze budynki administracji m.in.: siedziba Urzędu Miasta, Starostwo Powiatowe, koncentrujący ruch pieszy dworzec autobusowy, przedszkole, Zespół Szkół, Państwowa Straż Pożarna. Rejon Rynku oraz ul. 3 Maja to główne przestrzenie publiczne w mieście.

Istotnym dla funkcji, architektury i krajobrazu miasta jest zespół szpitala powiatowego. Znajduje się on na wyniesieniu w południowej części miasta. Główny budynek szpitalny jest jednym z najwyższych budynków miejscowości, a eksponowana lokalizacja powoduje, że stanowi bryłę dominującą w jego strukturze.

Zabudowa wielorodzinna blokowa to głównie 4 i 5 kondygnacyjne bloki postawione w zespołach: na południe od ulicy Partyzantów (równoległa do 3 Maja), na południe od ulicy Zamkowej (trzy zespoły) i przy ul. Kopernika wybiegającej w stronę szpitala. Obecnie powstająca zabudowa wielorodzinna we wschodniej części miasta odbiega formą od typowych bloków powstałych w 70-tych latach.

Dominującą w obszarze miasta jest zabudowa jednorodzinna. Wypełnia ona w części pierzeje uliczne, uzupełnia kwartały. Osiedle domków jednorodzinnych usytuowane w północnej części trójkąta ograniczonego ulicami: Partyzantów, Wiślaną i Wolności tworzy czytelne ciągi uliczne o zachowanej linii zabudowy. O jednorodnym charakterze tego zespołu decyduje między innymi podobna wielkość działek. Rzędy w południowej części osiedla są stopniowo uzupełniane budynkami. Rozwój budownictwa jednorodzinnego koncentruje się

głównie w południowych rejonach oraz na obrzeżach miasta. Współcześnie powstająca zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna w wielu wypadkach charakteryzuje się bogatą formą brył, która jednak często jest obca miejscowej tradycji budowlanej np. budynki o bardzo spadzistych „góralskich” dachach, baszty i wykusze itp.. Występuje również zróżnicowanie wielkości domów i sposobu zagospodarowania jego otoczenia. Nasilenie tego zjawiska występuje szczególnie w pobliżu szpitala. Tutaj dodatkowo na brak uporządkowania przestrzeni wpływa fakt prowadzenia ulicy skośnie do układu działek, powodujące sytuowanie budynków skośnie względem drogi bez możliwości prowadzenia linii zabudowy.

Obszary przemysłowe i składowe mieszczą się w północnej części miasta oraz centralnej związanej z dawnymi terenami kolejowymi, na południe od dworca autobusowego. Charakteryzuje je duża różnorodność w wielkości oraz wyglądzie budynków, stopniu tymczasowości a także stanu urządzenia ich najbliższego otoczenia. Ważnym elementem dla tego rodzaju użytkowania są place targowe położone po północnej stronie miasta przy drodze prowadzącej w kierunku Buska Zdroju.

Stan utrzymania zabudowy w jest różny. Szereg budynków, o cechach zabytków, znajduje się w złym stanie. W historycznej części miasta znajdują się obiekty zruderyzowane wymagające remontów lub wyburzeń. Niekorzystnie na obraz miasta wpływają tereny o funkcji magazynowej i część przemysłowych. Teren dworca jest szczególnie zaniedbany, podobnie jak tereny położone na południe od niego oraz na północ. Równocześnie istnieją tereny, których zagospodarowanie i towarzyszącą im zabudowę należy ocenić pozytywnie.

Warunki do kształtowania zabudowy w mieście są zróżnicowane. Północna granica miasta to dolina Szreniawy. W sąsiedztwie historycznego układu miasta w kierunku rzeki opada skarpa, częściowo wykorzystywana jako amfiteatr. Na przeciwległym brzegu rzeki znajduje się park miejski z cennym starodrzewiem i zachowanym w części układem urbanistycznym założenia ogrodowego oraz zespół sportowy i ogródki działkowe. Południowa strona miasta wznosi się łagodnie. Ze wzniesień, zarówno od strony południowej jak i zachodniej, jest widoczna sylweta miasta z wieżą kościelną.

Główne usługi w mieście.

W mieście Proszowice zinventaryzowano 280 różnych terenów i obiektów usługowych oraz produkcyjnych.⁹ Poniżej wymienione zostały najważniejsze obiekty usługowe.

---

⁹ z racji dużego nagromadzenia oraz częstej zmiany w zakresie usług handlu i rzemiosła, zwłaszcza w odniesieniu do usług wbudowanych w domy mieszkalne wymienione zostały najważniejsze sposoby użytkowania odpowiadające wymaganej szczegółowości oraz potrzebom opracowania. Szczegółowa inwentaryzacja użytkowania znajduje się w osobnym opracowaniu.

1. Centrum Kultury i Wypoczynku, Redakcja i biuro ogłoszeń Dziennika Polskiego, Radio „Łan”, Biuro poselskie, Muzeum Ziemi Proszowickiej, Kawiarnia z ogródkiem
2. Biblioteka
3. Centrum Handlowe, Supermarket, Sklep Komputerowy, Szkoła Wyższa im. Bogusława Kilińskiego
4. Kościół parafialny
5. Szkoła Podstawowa nr 1 im. T. Kościuszki, Prywatne Liceum Ogólnokształcące dla dorosłych
6. Sąd Rejonowy dla Nowej Huty- oddział w Proszowicach, Miejscowy wydział ksiąg wieczystych
7. Piekarnia
8. Magazyny FHU Best Meble, Hurtowia Lodów „Sopel”
9. Biura TBS, Przedsiębiorstwo produkcyjno usługowe KZGM, Elektronika samochodowa, Agencja usługowo-reklamowa, Towarzystwo Muzyczne Ziemi Proszowickiej, Związek Kombatantów, Zakład wod- kan Proszowice
10. Koło Łowieckie „Hubert”, Klub sportowy „Proszowiczanka” -sekcja młodzieżowa
11. Przychodnia dla zwierząt, inspektorat weterynaryjny
12. Stadion wraz z zapleczem
13. Plac manewrowy do nauki jazdy
14. Kompleks sportowo- widowiskowy: amfiteatr, plac zabaw, boiska do siatkówki i koszykówki
15. Budynek przykościelny: biblioteka parafialna, poradnictwo rodzinne, katolickie stowarzyszenie, biuro radia Maryja, kawiarnia Venite
16. Caritas Kielecka
17. Rejonowy Urząd Pracy, Punkt konsultacyjno – doradczy, Lokalne Centrum Biznesu, Powiatowy Ośrodek Dokumentacji Geodezyjno- Kartograficznej
18. Przedszkole gminne
19. Bank spółdzielczy
20. Szkoła kierowców PIK
21. Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego
22. Centrum Ogrodnicze
23. Zespół Szkół w Proszowicach: Zasadnicza Szkoła Zawodowa, Liceum Ogólnokształcące, Liceum Ekonomiczne, Policealne Studium Zawodowe
24. Urząd Gminy i Miasta, Starostwo Powiatowe, Rada Miejska, Rada Powiatu, PKO, ZUS, Biuro rachunkowe ABAK, NFZ Niepubliczny Zakład Opieki Medycznej
25. Pawilon handlowy, kawiarnia przedstawicielstwo PZU
26. Dworzec autobusowy
27. Przedszkole
28. Jednostka ratowniczo – gaśnicza Państwowej Straży Pożarnej
29. Kaplica
30. Artykuły elektryczne, wytwórnia wyrobów mącznych
31. Powiatowa Komenda Policji
32. Zakład energetyczny- Kraków, rozdzielnia 110-15 kV
33. Biura Telekomunikacji Polskiej S.A.
34. Kompleks hurtowni: sklep „Ogrodnik”; Chemia gospodacza, maszyny rolnicze; Wykładowcy: Napoje – hurt, sklep przemysłowy, artykuły AGD; Nasiona, środki ochrony roślin, artykuły rolnicze
35. Plac targowy
36. Dyskont spożywczy
37. Plac targowy
38. Punkt sprzedaży detalicznej, art. budowlane, ogrodnicze

39. Sprzedaż, skup artykułów rolniczych i spożywczych
40. Gaz Prim, Autogaz sklep
41. Skład materiałów budowlanych
42. Skup złomu – makulatury
43. Salon mablowy; Hurtownia AGD; Hurtownia materiałów budowlanych; Autoczęści
44. Centrum dociepleń;
45. Salon łazienek; Kleje Atlas
46. Wojewódzki Inspektorat Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Tarnowie oddział w Proszowicach; Sklep z nasionami
47. Stacja benzynowa, stacja kontroli pojazdów, sklep, warsztat
48. Spółdzielnia Kółek Rolniczych
49. Agencja Rozwoju i Restrukturyzacji Rolnictwa
50. Kompleks budynków Szkolnych: Gimnazjum , Szkoła podstawowa, Prywatne Policealne Studium, Prywatne Liceum Ogólnokształcące
51. Zespół Opieki Zdrowotnej: Szpital Powiatowy
52. Rolnicza Spółdzielnia produkcyjna „Przyszłość”
53. Oczyszczalnia ścieków w Proszowicach
54. Orlen – Stacja benzynowa
55. Cementarz
56. Park miejski

6.3 INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

6.3. CZĘŚĆ A- GMINA

6.3.1. Zaopatrzenie w wodę

Teren gminy obsługują trzy systemy wodociągowe, w tym dwa duże „Proszowice” i „Radziemice” oraz jeden mały „Koniusza”. W chwili obecnej z wodociągów zbiorczych korzysta około 80% mieszkańców gminy. Lokalizację i parametry większych istniejących studni na terenie gminy Proszowice zestawiono w Tabeli 30 oraz pokazano na załączniku graficznym.

Wodociąg „Proszowice”

Wodociąg oddano do użytku w 1967 r. i dotychczas nie było gruntownej modernizacji ujęcia i Stacji Uzdatniania Wody. Wodociąg zaopatrywany jest w wodę z ujęcia powierzchniowego zlokalizowanego na potoku Ścieklec w km 2+036 w sołectwie Opatkowice. W skład ujęcia wchodzi jaz zastawkowy, studnia zbiorcza i osadnik wstępny. Z osadnika woda kierowana jest grawitacyjnie rurociągiem przesyłowym PCV ϕ 400 mm, długości około 1200 m do stacji uzdatniania wody w Opatkowicach. Woda uzdatniana jest roztworem koagulantu (siarczanu glinu). Warstwę filtracyjną w filtrach pospiesznych stanowi piasek kwarcowy. Woda czysta odprowadzana jest grawitacyjnie do rurociągu zbiorczego

φ 300 mm. W rurociągu tym woda łączy się z chlorem gazowym. Z przepompowni wody czystej rurociągiem głównym o średnicy φ 150 mm woda tłoczona jest do sieci.

Woda ze Ścieklca zasila bezpośrednio sołectwa: Opatkowice, Jazdowiczki, Łaganów, miasto Proszowice oraz zbiorniki wyrównawcze w Żębocinie – o pojemnościach: 2500 m³ + 2x300 m³. Wodą ze zbiorników wyrównawczych zasilane są: Żębocin, Więckowice, Jakubowice i Kowala.

Wydajność rzeczywista istniejących urządzeń do ujmowania i uzdatniania wody wynosi 1500 m³/d, a wydajność potencjalna wynosi 2000 m³/d.

Obiekt posiada pozwolenie wodnoprawne znak: RDP/6223/8/2001 z dnia 01.02.2001, wydane przez Starostę Proszowickiego, ważne do 31 grudnia 2010r. Decyzja zezwala na:

- pobór wody w ilości $Q = 24 \text{ l/s} = 2073,60 \text{ m}^3/\text{d}$,
- odprowadzenie ścieków popłucznych z filtrów ze stacji uzdatniania wody w ilości 81 m³/d pod warunkiem nie przekroczenia w odprowadzanych wodach: pH = 6,5–8,5, BZT₅ = 10 mgO₂/dm³, zawiesina = 50 mg/dm³, żelazo = 1,0 mg/dm³,

Decyzja ustanawia wokół ujęcia w Opatkowicach następujące strefy ochronne:

- strefa ochrony bezpośredniej – o wymiarach 50 x 71 m (teren na obu brzegach i fragment potoku Ścieklec),
- strefa ochrony pośredniej wewnętrznej – po obu stronach Ścieklca na długości około 8200 m, powyżej ujęcia Kniejówki na długości 1800 m i Strugi Kowarskiej na długości około 1300 m, o powierzchni około 6 km²,
- strefa ochrony pośredniej zewnętrznej – obszar zlewni morfologicznej dorzecza Ścieklca o powierzchni około 149,4 km².

Zasady użytkowania stref są następujące:

Strefa ochrony bezpośredniej:

W tej strefie zabronione jest użytkowanie gruntów do celów nie związanych z eksploatacją ujęcia i w jej granicach należy zapewnić:

- zagospodarowanie terenów zielenią,
- ograniczenie do niezbędnych potrzeb przebywania osób niezatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody,
- odprowadzenie ścieków opadowych z terenu ujęcia i strefy w taki sposób, aby nie dostały się do urządzeń służących do poboru wody,

Strefy ochrony pośredniej:

strefy ochrony pośredniej wewnętrznej i zewnętrznej:

- zakaz wprowadzania nieoczyszczonych ścieków bezpośrednio do wód powierzchniowych,
- zakaz lokalizowania inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska,
- zakaz lokalizacji nowych inwestycji mogących pogorszyć stan środowiska bez koniecznych zabezpieczeń,
- zakaz lokalizowania wysypisk i wylewisk komunalnych i przemysłowych,
- zakaz składowania i przechowywania materiałów promieniotwórczych,
- zakaz intensywnego nawożenia pól z samolotów.

dodatkowo w strefie ochrony pośredniej wewnętrznej:

- zakaz wprowadzania nieoczyszczonych ścieków do wód powierzchniowych i do ziemi,
- zakaz lokalizacji cmentarzy i grzebania zwierząt,
- zakaz urządzania przydomowych kompostowników bez izolacji od podłoża,
- zakaz intensywnego chowu ryb i ich dokarmiania,
- zakaz rolniczego wykorzystania ścieków na łąkach w obrębie dolin potoków,
- zakaz stosowania upraw wymagających intensywnego nawożenia i używania środków ochrony roślin,
- nakaz utrzymania wysokiego stopnia oczyszczania ścieków z istniejącej oczyszczalni
- postuluje się aby miejscowości położone w obrębie tej strefy były objęte w pierwszej kolejności systemem kanalizacji sanitarnej,

Wodociąg „Radziemice”

Wodociąg ten zasila północno-wschodnią część gminy. Zasilany jest z ujęcia w Smoniowicach, zlokalizowanego na źródłisku, posiadającego zatwierdzone zasoby w kat „B” w ilości $Q = 360,37 \text{ m}^3/\text{h}$ tj. $8648,80 \text{ m}^3/\text{d}$.

Woda z wywierzysk sprowadzana jest do basenu będącego ujęciem dennym wykonanym z trzech koryt betonowych w których umieszczone są w żwirowej warstwie filtracyjnej rury $\phi 250 \text{ mm}$. Następnie woda doprowadzana jest do studni zbiorczej w której jest chlorowana. Uzdatnioną wodę przetłacza się do zbiorników wyrównawczych w Przemęczanach ($V = 5 \times 150 \text{ m}^3$).

Bezpośrednio ze zbiorników w Przemęczanach zasilana jest gm. Radziemice oraz część terenu gm. Proszowice: Gniazdowice, Makocice, Szczytniki, Szczytniki Kolonia, Klimontów, Kadzice, Ostrów, Teresin i Posiłów oraz zbiorniki wyrównawcze w Makocicach ($V = 150 \text{ m}^3$) i Teresinie ($V = 500 \text{ m}^3$).

Ze zbiorników w Teresinie zasilane są: Stogniowice, Górka Stogniowska, Przewody, Ciborowice, Kościelec, Piekary. W trakcie realizacji jest sieć wodociągowa w Mysławczycach oraz przewidziane są do dołączenia kolejne miejscowości.

Na pobór wody z ujęcia w Smoniowicach Starosta Proszowicki wydał pozwolenie wodnoprawne znak: RDP/6224/4/04 z dnia 03.02.2004 r., ważne do 31.12.2014 r. Decyzja zezwala na pobór wody dla potrzeb odbiorców w gminach Radziemice i Proszowice w ilości: $Q_{\max h} = 270,0 \text{ m}^3/\text{h}$, $Q_{\max d} = 3000,0 \text{ m}^3/\text{d}$.

Dla ujęcia zatwierdzono zasoby w kat „B” w ilości $Q = 360 \text{ m}^3/\text{h} = 8640 \text{ m}^3/\text{d}$

Wodociąg „Koniusza”

Wodociąg ten zaopatrywany jest w wodę z ujęcia głębinowego w Polekarcicach. Ujęcie to składa się z dwóch studni wierconych. Starosta Proszowicki wydał pozwolenie wodnoprawne na pobór wody decyzją znak: RDP/6210a/3/2001 z 08.01.2001 r. Decyzja ważna jest do 31.12.2008 r. i zezwala na pobór w ilości : $Q_{\max h} = 20,4 \text{ m}^3/\text{h}$, $Q_{\max d} = 490,0 \text{ m}^3/\text{d}$.

Wodociąg „Koniusza” zasila miejscowości: Polekarcice, Gnatowice, Łosonkowice, Łyżkowice, Koniusza, Posąda, Górka Jaklińska, Siedliska, Wierzbno, Piotrkowice Małe oraz Szklaną z gm. Proszowice.

6.3.2. Gospodarka ściekowa

Teren gminy Proszowice nie posiada zbiorczych systemów kanalizacyjnych. Powstające ścieki gromadzone są w różnego rodzaju zbiornikach. Na terenie gminy jest ich około 1950, brak jest jednak ich szczegółowej ewidencji. Około 40 m³/d ścieków tj. 14 500 m³/rok (co stanowi 15 % ścieków ogółem), wywożona jest wozami asenizacyjnymi do punktu zlewnego w miejskiej oczyszczalni ścieków w Proszowicach. Reszta jest odprowadzana bez oczyszczenia w przypadkowe miejsca lub wprost do wód powierzchniowych lub podziemnych (np. nieczynne studnie).

Na terenie gminy jest jedna czynna oczyszczalnia ścieków „Klimontów-Szreniawa”. Oczyszczalnia ta została oddana do użytku w 1975 r., a zmodernizowano ją w 1998 r. Obiekt ma przepustowość średnią dobową w ilości $Q = 30 \text{ m}^3/\text{d}$, a potencjalną w ilości $Q = 300 \text{ m}^3/\text{d}$. Oczyszczalnię wybudowano dla potrzeb Zakładu Przetwórstwa Owocowo-Warzywnego. Korzysta z niej około 50 mieszkańców. Oczyszczalnia ma aktualne pozwolenie wodnoprawne z dnia 22.08.2002, ważne do 01.09.2012r. Obecnie zakład zaprzestał produkcji i rozważana jest możliwość likwidacji oczyszczalni, ze względu na duże koszty utrzymania obiektu i brak odpowiedniej ilości ścieków.

6.3.3. Kanalizacja deszczowa

Na terenie gminy Proszowice nie ma zbiorczego systemu kanalizacji deszczowej ani podczyszczalni ścieków opadowych. Wody deszczowe z terenu gminy odprowadzane są powierzchniowo oraz systemem rowów przydrożnych.

6.3.4. Składowanie odpadów

Z terenu gminy odpady odbierane są raz w miesiącu, bezpośrednio z poszczególnych gospodarstw. Mieszkańcy gromadzą odpady do worków.

Na terenie gminy Proszowice w miejscowości Żębocin znajduje się międzygminne składowisko odpadów. Użytkownikiem obiektu jest 7 gmin: Proszowice, Igołomia-Wawrzeńczyce, Koniusza, Koszyce, Nowe Brzesko, Pałecznicza, Radziemice, które początkowo zrzeszone były w Porozumieniu Komunalnym, przekształconym w 2002 r. w Związek Gmin – Składowisko Żębocin.

Składowisko odpadów komunalnych zostało oddane do eksploatacji w roku 2000. Stan formalno-prawny składowiska odpadów jest uregulowany. Właścicielem składowiska jest Gmina Proszowice, natomiast zarządcą jest firma „KOMBUD” Przewiduje się zakończenie eksploatacji obiektu w 2015–2020 r.

Obiekt ma powierzchnię 4,0 ha w tym komór składowych 1,8 ha, powierzchnia wykorzystana wynosi 1,3 ha. Projektowana pojemność całkowita wynosi $123\,297 \text{ m}^3$, z możliwością powiększenia o $90\,000 \text{ m}^3$ po wybudowaniu niecki III sektora na składowisku. Pojemność pozostała do eksploatacji pozwala przyjąć ok. $80\,000 \text{ m}^3$ odpadów zagęszczonych, tj. ok. $110\,000 \text{ m}^3$ odpadów dowiezionych. Objętość ta zostanie wykorzystana do końca 2008/09 r.

Na terenie składowiska prowadzona jest segregacja odpadów z których odzyskuje się średnio w roku: makulaturę – 33,4 t, szkło – 3,6 t, tworzywa sztuczne – 1,7 t, złom – 68,1 t,

akumulatory, baterie – 2,4 t, metale kolorowe – 8,3 t. W ciągu roku na składowisko przyjmowane jest ok. 20 300 m³ odpadów.

Składowisko posiada: uszczelnienie dna 2 warstwami geowłókniny i 1 warstwą bentonatu, warstwę drenażu oraz zbiornik odcieków, instalację odgazowującą, rowy opaskowe. Obiekt wyposażony jest w: ogrodzenie, zieleń ochronną, rowy opaskowe, budynek socjalno-biurowy, wagę samochodową, brodzik dezyfekcyjny, utwardzony plac manewrowy, kontenery KP-7 na surowce wtórne, piezometry oraz posiada odpowiednie oznakowanie. Obok składowiska prowadzone są badania monitoringowe wód podziemnych.

W miejscowości Bobin znajduje się „dzikie” wysypisko odpadów, o powierzchni około 0,5 ha.

6.3.5. Gazownictwo

Przez teren gminy Proszowice, z zachodu do części centralnej biegnie gazociąg wysokoprężny ϕ 250 CN 6,4 MPa relacji Kraków–Proszowice oraz odgałęzienie wysokoprężne ϕ 125 CN 6,4 MPa do stacji redukcyjnej gazu I stopnia zlokalizowanej w sąsiedztwie północnej granicy miasta w miejscowości Opatkowice – o przepustowości nominalnej 6 000 Nm³/h. Od stacji redukcyjnej w kierunku miasta biegnie gazociąg średnioprężny ϕ 225 PE. Stacja ta nie zasilą żadnego sołectwa, tylko dostarcza gaz do część miasta.

Przy lokalizacji obiektów kubaturowych w pobliżu gazociągu wysokoprężnego należy zachować bezpieczny odstęp, który wynosi 15,0 m od zewnętrznej krawędzi rury. Strefa zagrożenia wybuchem od stacji redukcyjno–pomiarowej gazu I stopnia mieści się w granicach ogrodzenia stacji. Gazociągi średnioprężne nie stwarzają ograniczeń lokalizacyjnych.

Gaz na terenie gminy posiadają jedynie dwie miejscowości: Więckowice i Jazdowiczki. Więckowice zasilane są w gaz ze stacji redukcyjno–pomiarowej w Niepołomicach, za pośrednictwem sieci średnioprężnej gminy Igołomia–Wawrzeńczyce. Jazdowiczki zasilane są w gaz ze stacji redukcyjno–pomiarowej gazu w Muniaczkowicach, za pośrednictwem sieci średnioprężnej gminy Koniusza. Sieci gazowe średnioprężne zasilane ze stacji w Niepołomicach i Muniaczkowicach są połączone. Na terenie gminy jest ok. 99 odbiorców gazu. Sieć gazowa na terenie gminy Proszowice ma długość 17,21 km.

Gazyfikacja gminy odbywa się zgodnie z Program gazyfikacji miasta i gminy Proszowice z 1990 r. wraz z aneksem z 1995 r. Obecnie gazyfikacja została wstrzymana ze względu na brak zainteresowania u potencjalnych odbiorców gazu.

6.3.6. Ciepłownictwo

Na terenie gminy Proszowice nie ma większych ciepłowni i sieci ciepłowniczych. Wszystkie budynki zlokalizowane na terenach wiejskich, zarówno użyteczności publicznej jak i mieszkalne, zasilane są ze źródeł indywidualnych. Większość kotłowni pracuje w oparciu o paliwa stałe, tylko nieliczne budynki ogrzewane są gazem ziemnym lub olejem opałowym.

6.3.7. Elektroenergetyka

Podstawowym źródłem zaopatrzenia w energię elektryczną całego terenu gminy Proszowice oraz gmin przyległych, jest stacja transformatorowo-rozdzielcza GPZ 110/15 kV „Proszowice”, zlokalizowana w południowej części miasta. Zasilanie GPZ-tu „Proszowice” następuje za pomocą linii elektroenergetycznej wysokiego napięcia 110 kV relacji Lubocza – Proszowice – Kazimierza Wielka. Lubocza jest stacją systemową redukującą najwyższe napięcia 220 kV do 110 kV.

Przy lokalizowaniu budynków na stały pobyt należy zachować bezpieczny odstęp od linii 110 kV. Odległość ta wynosi 14,5 m od zewnętrznych obrysów linii, czyli ok. 20,0 m od osi linii.

Z GPZ-tu „Proszowice” wyprowadzone są następujące linie 15 kV:

- napowietrzne linie 15 kV: „Kowary”, „Pałecznicza”, „Jakubowice”, „Nowe Brzesko”, „Wawrzeńczyce”, „Wierzбно”, „Słomniki” i jedna linia zasilająca miasto,
- trzy kablowe linie 15 kV zasilające miasto.

Przy lokalizowaniu budynków przeznaczonych na stały pobyt należy zachować bezpieczny odstęp od linii 15 kV. Odległość ta wynosi 7,5 m od osi linii.

Na terenie gminy Proszowice znajdują się 93 stacje transformatorowe 15/0,4 kV o łącznej mocy 9373 kVA. Szczegółowe zestawienie poszczególnych stacji transformatorowych i ich mocy znajduje się w Tabeli... Stacje trafo i linie średniego napięcia obsługiwane są przez Rejon Energetyczny Kraków Nowa Huta.

Transformatory mają za zadanie zredukowanie napięcia ze średniego (15 kV) do niskiego (0,4 kV) bezpośrednio wykorzystywanego przez odbiorców. Energia do poszczególnych domów przesyłana jest siecią niskich napięć.

6.3.8. Telekomunikacja

Na terenie gminy Proszowice znajdują się dwie centrale telefoniczne TP S.A.: w Klimontowie i Kościelcu. Trzecia centrala znajduje się na terenie miasta Proszowice przy ul. Wolności. Centrale te obsługują abonentów z terenu całej gminy.

Obszar całej gminy znajduje się w zasięgu trzech operatorów telefonii cyfrowej: ERA GSM, Plus GSM i ORANGE. Na terenie gminy jest obecnie jedna bazowa stacja telefonii cyfrowej w Makolicach – ERA GSM. Projektowana jest kolejna stacja bazowa w Ostrowie.

Na terenie miasta znajdują się dwie stacje bazowe telefonii cyfrowej: na ul. Wolności – Centertel i na budynku szpitala – Plus GSM.

6.4 CZĘŚĆ B- MIASTO

6.4.1. Zaopatrzenie w wodę

Obszar miasta zaopatrywany jest w wodę z wodociągu „Proszowice”, czerpiącego wodę z ujęcia wód powierzchniowych zlokalizowanego na potoku Ścieklec, w sołectwie

Opatkowice. Woda jest uzdatniana w Stacji Uzdatniania Wody wykonanej na terenie Opatkowic, tuż przy północnej granicy miasta.

Obiekt posiada pozwolenie wodnoprawne znak: RDP/6223/8/2001 z dnia 01.02.2001, wydane przez Starostę Proszowickiego, ważne do 31 grudnia 2010r. Decyzja zezwala na:

- pobór wody w ilości $Q = 24 \text{ l/s} = 2073,60 \text{ m}^3/\text{d}$,
- odprowadzenie ścieków popłucznych z filtrów ze stacji uzdatniania wody w ilości $81 \text{ m}^3/\text{d}$ pod warunkiem nie przekroczenia w odprowadzanych wodach: $\text{pH} = 6,5\text{--}8,5$, $\text{BZT}_5 = 10 \text{ mgO}_2/\text{dm}^3$, zawiesina = $50 \text{ mg}/\text{dm}^3$, żelazo = $1,0 \text{ mg}/\text{dm}^3$,
- decyzja ustanawia wokół ujęcia w Opatkowicach strefy ochronne: bezpośrednią, pośrednią wewnętrzną i pośrednią zewnętrzną; strefy te w całości mieszczą się na obszarze gminy Proszowice i na terenach przyległych do gminy.

Teren miasta zwodociągowany jest w około 95 %. Sieć wodociągowa na terenie miasta ma długość 38,5 km. Część miejskiej sieci wodociągowej (około 6,0 km) wykonana jest z azbestu, są to: magistrala $\phi 225 \text{ mm}$ długości około 4,0 km, sieć rozdzielcza $\phi 90\text{--}110 \text{ mm}$ długości 2,0 km w ulicach O. Rafała, Królewskiej, Zamkowej, Brodzińskiego, Raławickiej, Krakowskiej i wokół Rynku. Eksploatacją systemów wodociągowych zajmuje się Zakład Wodociągów i Kanalizacji s.c. w Proszowicach, ul. Jagiełły 25.

Na terenie miasta znajdują się dwie studnie wiercone będące własnością Urzędu Miasta, o następujących parametrach:

- studnia A: głębokość 17,2 m, rok wykonania 1960 r., wydajność $Q = 4,2 \text{ m}^3/\text{h}$,
- studnia B: głębokość 17,0 m, rok wykonania 1960 r., wydajność $Q = 2,2 \text{ m}^3/\text{h}$.

Lokalizację studni pokazano na załączniku graficznym.

6.4.2. Gospodarka ściekowa

Miasto jest skanalizowane w około 85 %. Kanalizacja wykonana jest w systemie mieszanym. Kanalizacja ogólnospławna bez przykanalików ma długość 1,20 km, kanalizacja sanitarna bez przykanalików ma długość 22,44 km. Jest też niewielki odcinek kanalizacji tłocznej. Przyłącza do sieci kanalizacyjne mają długość 6,85 km. Obecnie wykonane jest 844

przyłączy kanalizacyjnych. Stan techniczny sieci dla kolektorów wybudowanych w ostatnich 10-ciu latach jest dobry, natomiast znacznie gorszy jest w przypadku sieci wybudowanych około 20 lat temu, które stanowią około 70% całości.

Ścieki odprowadzane są do miejskiej oczyszczalni ścieków zlokalizowanej w północno-wschodniej części miasta. Oczyszczalnię oddano do użytku w 1995 r. Przepustowość rzeczywista oczyszczalni średnia dobową wynosi: $Q_{\text{sr.d.}} = 1200 \text{ m}^3/\text{d}$, przepustowość potencjalna oczyszczalni średnia dobową wynosi: $Q_p = 2400 \text{ m}^3/\text{d}$, z możliwością rozbudowy do $3600 \text{ m}^3/\text{d}$. Oczyszczalni wyposażona jest w punkt zlewny, który może przyjąć 70 m^3 ścieków/dobę. Ścieki są oczyszczane mechanicznie i biologicznie.

Technologia oczyszczania ścieków oparta jest na zastosowaniu niskoobciążonego osadu czynnego z równoległym biologicznym usuwaniem związków węgla, azotu, (denitryfikacja i nityfikacja) oraz fosforu (defosfatacja). Proces biologicznej przemiany ścieków przebiega trójstopniowo (według tzw. układu A2O).

Rocznie powstaje około 560 ton osadu, z czego około 40% wykorzystuje się do rekultywacji i niwelacji terenu wokół oczyszczalni, a pozostałe 60% wywozi się na składowisko odpadów w Żębocinie i wykorzystuje się do uzupełnienia obwałowań i do przesypywania działek roboczych

Eksploatacją systemów kanalizacyjnych zajmuje się Zakład Wodociągów i Kanalizacji s.c. w Proszowicach, ul. Jagiełły 25

Obecnie na oczyszczalnię dopływa średnio na dobę około $687,50 \text{ m}^3$ ścieków, co stanowi zaledwie połowę rzeczywistej przepustowości oczyszczalni. Wozy asenizacyjne dowożą ścieki w ilości około $40 \text{ m}^3/\text{d}$.

Obiekt posiada pozwolenie wodnoprawne wydane przez Starostę Proszowickiego znak: RDP/6210a/3/99 z dnia 12.07.1999, ważne do 31 grudnia 2009r, ze zmianą wydaną decyzją znak: ROŚ/6223/8/06 z dnia 27.06.2006 r., na odprowadzenie oczyszczonych ścieków do rzeki Szreniawy w km 24+155 pod następującymi warunkami:

- ilość odprowadzonych ścieków nie przekroczy: $Q_{\text{sr.d.}}=2400 \text{ m}^3/\text{d}$, $Q_{\text{max.d.}}=2400 \text{ m}^3/\text{d}$,
- jakość odprowadzanych ścieków nie przekroczy następujących wskaźników zanieczyszczeń: $\text{BZT}_5 = 25 \text{ g O}_2/\text{m}^3$, $\text{ChZT} = 125 \text{ g O}_2/\text{m}^3$, zawiesina ogólna = $35 \text{ g}/\text{m}^3$, ropopochodnych $15 \text{ mg}/\text{l}$.

6.4.3. Kanalizacja deszczowa

Na terenie miasta Proszowice nie ma zbiorczego systemu kanalizacji deszczowej. Kanalizacja opadowa na terenie miasta składa się z pojedynczych odcinków, z których wody odprowadzane są bez podczyszczenia wprost do rzeki Szreniawy, za wyjątkiem wylotu na ul.

Podgórze, zaopatrzonego w osadnik. Kanały deszczowe wykonane są na większości ulic w mieście.

6.4.4. Składowanie odpadów

Proszowice posiadają zorganizowany system odbioru odpadów, oparty na składowisku w sołectwie Żębocin. Oprócz miasta i gminy Proszowice ze składowiska korzystają gminy zrzeszone w Porozumieniu Komunalnym z 1995 r., przekształconego w 2002 r. w Związek Gmin – Składowisko Żębocin, są to gminy: Igołomia-Wawrzeńczyce, Koniusza, Koszyce, Nowe Brzesko, Pałecznicza i Radziemice. Składowisko w Żębocinie oddano do użytku w 2000 r., jest ono bezpieczne dla środowiska. Przewiduje się jego eksploatację go do około 2015–2020 r.

Na terenie Proszowic prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów, w mieście istnieje punkt skupu surowców wtórnych :makulatury, szkła, złomu, tworzyw sztucznych.

6.4.5. Gazownictwo

Gazyfikacja miasta oparta jest o stację redukcyjno–pomiarową gazu pierwszego stopnia, wykonaną tuż ponad północną granicą miasta w sołectwie Opatkowice, o przepustowości nominalnej 6000 Nm³/h. Ze stacji redukcyjnej do miasta prowadzi gazociąg średnioprężny ϕ 225 PE, a następnie jest doprowadzony do odbiorców siecią rozdzielcza.

Gazyfikacja została wykonana jedynie na części obszaru miasta, w ul.: Brodzińskiego, Królewskiej, 3 Maja, O. Rafała, części Rynku, części ul. Raławickiej, Parkowej, Grzymały–Siedleckiego, Kosynierów, Kilińskiego, Biechońskiego, Kościuszki, Leśnej, Kleszczyńskiego, Szpitalnej i Kopernika.

W mieście z gazu sieciowego korzysta 307 odbiorców. Przebiegające przez teren miasta sieci gazowe osiągają długość 15,2 km.

Gazyfikacja miasta odbywa się zgodnie z Program gazyfikacji miasta i gminy Proszowice z 1990 r. wraz z aneksem z 1995 r.

6.4.6. Ciepłownictwo

Proszowice nie posiada zbiorczej ciepłowni obsługującej całe miasto. Jest kilka sieci ciepłowniczych, obsługujących osiedla mieszkaniowe i urzędy. Pozostałe budynki korzystają z indywidualnych źródeł ciepła.

Największa jest ciepłownia miejska zlokalizowana przy ul. Wolności, posiadająca moc 5,23 MW. Ciepłownia ogrzewa budynki: administracyjny Telekomunikacji Polskiej S.A.,

Policji, Banku PKO BP, Urzędu Skarbowego, Urzędu Miasta, Przychodni Rejonowej, restauracji, wielorodzinne budynki mieszkalne przy ul. Partyzantów, 3-go Maja, Królewskiej oraz budynki byłego Zespołu Szkół Doskonalenia Zawodowego. Źródłem energii dla ciepłowni miejskiej jest gaz sieciowy. Sieć ciepłownicza ma długość 2173 m i jest wykonana z rur stalowych tradycyjnych (od ϕ 50 mm do ϕ 150 mm) i preizolowanych (od ϕ 100 mm do ϕ 200 mm). Sieć posiada 47 przyłączy.

Do większych kotłowni funkcjonujących na obszarze miasta zaliczyć można:

- gazową kotłownię osiedlową przy ul. Królewskiej 24, o mocy 0,7 MW,
- gazową kotłownię osiedlową przy ul. Królewskiej 72, o mocy 1,2 MW,
- gazową kotłownię osiedlową przy ul. Kopernika 5, o mocy 2,0 MW,
- kotłownię Zakładu Opieki Zdrowotnej przy ul. Kopernika.

6.4.7. Elektroenergetyka

Podstawowym źródłem zaopatrzenia w energię elektryczną miasta i gminy Proszowice oraz gmin przyległych, jest stacja transformatorowo-rozdzielcza GPZ 110/15 kV „Proszowice”, zlokalizowana w południowej części miasta. Zasilanie GPZ-tu „Proszowice” następuje za pomocą linii elektroenergetycznej wysokiego napięcia 110 kV relacji Lubocza – Proszowice – Kazimierza Wielka. Lubocza jest stacją systemową redukującą napięcia 220 kV do 110 kV.

Przy lokalizowaniu budynków na pobyt stały należy zachować bezpieczny odstęp od linii 110 kV. Odległość ta wynosi 14,5 m od zewnętrznych obrysów linii, czyli ok. 20,0 m od osi linii.

Główny punkt zasilania „Proszowice” ma za zadanie zredukowanie napięcia w sieci z wysokiego (110 kV) do średniego (15 kV). Po redukcji napięć ze stacji transformatorowo-rozdzielczej wyprowadzone są następujące linie 15 kV:

- napowietrzne linie 15 kV: „Kowary”, „Pałecznicza”, „Jakubowice”, „Nowe Brzesko”, „Wawrzeńczyce”, „Wierzbno”, „Słomniki” i jedna linia zasilająca miasto,
- trzy linie kablowe 15 kV zasilające miasto.

Przy lokalizowaniu budynków przeznaczonych na stały pobyt należy zachować bezpieczny odstęp od linii 15 kV. Odległość ta wynosi 7,5 m od osi linii.

Na terenie miasta układ sieci rozdzielczej średniego napięcia funkcjonuje jako kablów w tzw. pętli otwartej zasilanej dwustronnie z niższych sekcji rozdzielni sieciowej GPZ „Proszowice”. Na obrzeżach miasta sieć średniego napięcia funkcjonuje w wykonaniu napowietrzonym.

Na terenie miasta Proszowice znajdują się 23 stacje transformatorowe 15/0,4 kV o łącznej mocy: 6 007 kVA. Szczegółowe zestawienie poszczególnych stacji transformatorowych i ich mocy znajduje się poniżej. Stacje trafo i linie średniego napięcia obsługiwane są przez Rejon Energetyczny Kraków Nowa Huta.

Nr na mapie	Nr energetyczny	Moc transformatora kVA	Nr na mapie	Nr energetyczny	Moc transformatora kVA
1.	22005	100	13.	2692	100
2.	2819	160	14.	2858	400
3.	2851	400	15.	2963	63
4.	22267	250	16.	22260	160
5.	2850	630	17.	22046	160
6.	2852	400	18.	2857	315
7.	22631	400	19.	2829	63
8.	2859	250	20.	2856	250
9.	22036	400	21.	22625	63
10.	2855	630	22.	2839	63
11.	2821	400	23.	2961	100
12.	2854	250			6007

Transformatory mają za zadanie zredukowanie napięcia ze średniego (15 kV) do niskiego (0,4 kV) bezpośrednio wykorzystywanego przez odbiorców. Energia do poszczególnych domów przesyłana jest siecią niskich napięć.

6.4.8. Telekomunikacja

Na terenie miasta Proszowice przy ul. Wolności znajduje się jedna centrale telefoniczne TP S.A. obsługująca miasto i tereny przyległe.

Miasto i gmina Proszowice znajduje się w zasięgu trzech operatorów telefonii cyfrowej: ERA GSM, Plus GSM i ORANGE. W mieście znajdują się dwie stacje bazowe telefonii cyfrowej: na terenie TP S.A. przy ul. Wolności – Centertel i na szpitalu – Plus GSM.

Na terenie gminy jest obecnie jedna bazowa stacja telefonii cyfrowej w Makolicach – ERA GSM). Projektuje się budowę kolejnej stacji bazowej w Ostrowie.

6.5 UWARUNKOWANIA ROZWOJU SYSTEMU TRANSPORTOWEGO GMINY

6.5.1. Uwarunkowania wynikające z aktualnego stanu systemu transportowego

Układ drogowy

Podstawowy układ drogowy gminy, w rozumieniu Ustawy o drogach publicznych, tworzą drogi wojewódzkie i powiatowe.

Przez teren gminy Proszowice przebiegają dwie drogi wojewódzkie:

- Droga nr 775 Słomniki – Proszowice – Nowe Brzesko - Ispina
- Droga nr 776 Kraków – Proszowice – Kazimierza Wielka – Busko Zdrój

Łączna długość dróg wojewódzkich na terenie gminy wynosi 16.2 km, z czego na odcinek miejski przypada 6.1 km.

Pozostałe elementy układu podstawowego to drogi powiatowe:

- droga nr 18167 Proszowice - Szczytniki ,
- droga nr 18168 Klimontów – Czusów – granica województwa,
- droga nr 18169 Ostrów - granica województwa,
- droga nr 18170 Klimontów – Teresin – Kościele – granica województwa,
- droga nr 18171 Proszowice – Koszyce,
- droga nr 18172 Hebdów - Bobin ,
- droga nr 18173, Kowala – Mniszów,
- droga nr 18177 Kowala – Żębocin – Łaganów,
- droga nr 18178 Więckowice – Grębocin,
- droga nr 18176 Proszowice – Wawrzeńczyce,
- droga nr 18165 Błogocice – Szczytniki – Klimontów,

Łączna długość sieci dróg powiatowych na terenie gminy wynosi ok. 60.8 km. Wszystkie drogi powiatowe posiadają nawierzchnie utwardzone.

Układ uzupełniający tworzy sieć dróg gminnych oraz ulic lokalnych (na terenie Proszowic) o długości łącznej ok. 138.4 km. Długość dróg o nawierzchni utwardzonej wynosi ok. 59,8 km (43% ogólnej długości dróg gminnych), natomiast długość dróg o nawierzchni ulepszonej- ok. 66,5 km (48% sieci).

Pod względem funkcjonalnym trzon istniejącego układu drogowego gminy tworzą ciągi dróg wojewódzkich:

- Droga wojewódzka nr 776 - główna, realizująca połączenia o charakterze regionalnym i międzyregionalnym (pomiędzy województwami małopolskim i świętokrzyskim);
- Droga wojewódzka nr 775, która przez zarządcę – Zarząd Dróg Wojewódzkich w Krakowie – klasyfikowana jest obecnie jako droga zbiorcza, realizuje połączenia pomiędzy ośrodkami powiatowymi (Słomniki - Proszowice) oraz zapewnia powiązania gminy z układem dróg krajowych: drogą krajową nr 7 i drogą krajową nr 79.

Do kategorii dróg zbiorczych zaliczyć należy sieć dróg powiatowych. Sieć dróg lokalnych i dojazdowych tworzą drogi gminne.

Generalnie można stwierdzić, że układ drogowy jest dostosowany do struktury przestrzennej gminy. Do mankamentów zaliczyć należy niskie parametry funkcjonalno - techniczne wielu odcinków dróg zarówno układu podstawowego jak i lokalnego, w szczególności wąskie jezdnie i pasy drogowe oraz nienormatywne łuki poziome i pionowe. Znaczny odsetek (blisko 50%) dróg gminnych nie posiada nawierzchni ulepszonej.

Transport pasażerski

Podstawowymi środkami komunikacji zbiorowej w gminie są autobus i mikrobus. Połączenia lokalne obsługiwane są przede wszystkim przez oddziały Przedsiębiorstwa PKS oraz przewoźników prywatnych.

W ostatnich latach szczególnie dynamicznie rozwijała się komunikacja mikrobusowa realizowana przez prywatnych przewoźników. Obsługują oni wszystkie ważniejsze połączenia wewnątrz powiatu proszowickiego, jak również połączenia zewnętrzne z Krakowem i ośrodkami powiatowymi (Słomniki, Szczurowa, Miechów, Przemków).

Gmina Proszowice leży poza zasięgiem sieci kolejowej. Najbliższe stacje znajdują się w Krakowie i w Słomnikach.

Zaplecze parkingowe

Większość miejsc parkingowych o charakterze ogólnodostępnym zlokalizowana jest w Proszowicach. Większe koncentracje miejsc postojowych występują:

- przy ul. Królewskiej – ok. 150 m.p.,
- przy ul. Kolejowej – ok. 80 m.p.,
- wokół Rynku - ok. 60 m.p. ,
- przy Urzędzie Miasta i Gminy - 40 m.p.,
- przy ul. Jagiełły w rejonie obiektów handlowych – 50 m.p.,
- przy ul. Reya – 42 m.p.,
- przy klubie Proszowianka – 50 m.p.,

Pojemność sieci parkigowej (łącznie z parkingami osiedlowymi) na terenie miasta Proszowice szacuje się na ok. 790 m.p. Ilość ta nie zaspakaja bieżących potrzeb mieszkańców i przyjezdnych.

6.5.2. Uwarunkowania wynikające z przyjętych strategii i planów zagospodarowania przestrzennego

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego (przyjętym Uchwałą NrXV/174/03 z dnia 22 grudnia 2003 roku) znalazły się zapisy dotyczące zasad przekształceń układu drogowego na terenie gminy Proszowice.

W tekście planu stwierdza się konieczność modernizacji całej sieci dróg wojewódzkich do parametrów drogi klasy G.

W odniesieniu do drogi wojewódzkiej nr 775 plan zakłada obniżenie rangi drogi do powiatowej na odcinku Proszowice - Nowe Brzesko przy jednoczesnej adaptacji drogi powiatowej nr 18171 (wg nowej numeracji 15835) Proszowice - Koszyce na drogę wojewódzką. Zgodnie z zapisami planu droga ta powinna zostać sklasyfikowana jako główna.

W odniesieniu do drogi wojewódzkiej nr 776 plan zakłada m.in. budowę obejścia Proszowic. Zgodnie z rysunkiem planu obwodnica miałaby przebiegać po południowo - wschodniej stronie miasta.

W miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy ujęta została realizacja obejścia Proszowic w ciągu drogi wojewódzkiej nr 776. Zgodnie z rysunkiem planu obwodnica przebiega wzdłuż zachodniej granicy miasta a następnie na północ od terenów zainwestowanych wzdłuż doliny Szreniawy.

W Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Proszowice na lata 2004 - 2013 w ramach celu operacyjnego II.1. „Modernizacja i rozwój sieci dróg” przyjęto do realizacji następujące zadania:

- II.1.1. Współpraca z Zarządem Dróg Wojewódzkich w Krakowie oraz sąsiednimi gminami w zakresie modernizacji drogi wojewódzkiej nr 776 – najkrótszego połączenia Proszowic z aglomeracją krakowską.
- II.1.2. Współpraca przy modernizacji drogi wojewódzkiej nr 775 na odcinku Słomniki – Proszowice.
- II.1.3. Rozpoczęcie prac przygotowawczych pod budowę obwodnicy dla miasta Proszowice.
- II.1.4. Opracowanie i wdrożenie programu inwestycyjnego modernizacji dróg gminnych.
- II.1.5. Przygotowanie terenów pod miejsca parkingowe (w rejonie kościoła św. Rafała)
- II.1.6. Uzgadnianie zakresu utrzymania i modernizacji nawierzchni dróg powiatowych, wojewódzkich i krajowych z odpowiednimi instytucjami zarządzającymi siecią dróg pozagminnych.

II.1.7. Uzgadnianie uzupełnienia ciągów pieszych wzdłuż dróg wojewódzkich i powiatowych z odpowiednimi instytucjami zarządzającymi siecią dróg pozagminnych.

6.5.3. Uwarunkowania wynikające z planowanych działań inwestycyjnych

Planowana przebudowa mostu przez Wisłę w Nowym Brzesku (w ciągu drogi wojewódzkiej nr 775) oraz budowa autostrady A-4 w rejonie Bochni i drogi ekspresowej S-7 w rejonie Słomnik mogą w istotny sposób wpłynąć na wielkość i strukturę kierunkową i rodzajową potoków ruchu na podstawowej sieci drogowej gminy. Dotyczy to w szczególności drogi wojewódzkiej nr 775, która wspólnie z drogą wojewódzką nr 965 Zielona - Bochnia - Limanowa stanie się łącznikiem pomiędzy ww. trasami szybkiego ruchu.

7. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z AKTUALNYCH PLANÓW I PROGRAMÓW

7.1 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO I STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO.

/ informacje i wnioski – wytyczne przekazane przez Zarząd Województwa Małopolskiego/

1. Kształtowanie rozwoju osadnictwa poprzez:

- działania prawne – jednoznaczne i precyzyjne ograniczenia w dokumentach planistycznych zmierzające do ochrony terenów otwartych przed zainwestowaniem oraz zahamowania rozwoju zabudowy rozproszonej
- działania organizacyjne – wspieranie uzbrojenia terenów ze środków publicznych jedynie dla obszarów o określonej intensywności zagospodarowania
- oznaczenie stref zagrożenia powodziowego wzdłuż cieków i niedopuszczanie do nowego zainwestowania w tych obszarach
- uwzględnianie wymagań wynikających z potrzeb kształtowania ważnych przestrzeni publicznych

2. Ochrona i właściwe gospodarowanie zasobami środowiska naturalnego poprzez:

- uwzględnianie ustaleń „Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami” w zakresie przewidywanym dla gminy Proszowice
- likwidację „dzikich wysypisk” odpadów;
- ograniczanie tzw. niskiej emisji – centralizacja źródeł ciepła w warunkach uzasadnionych dla odbiorców; budowa sieci gazowych na obszarach wiejskich i małych miast; kontynuacja i rozszerzanie programów wspierających i zachęcających

mieszkańców do zmiany systemu ogrzewania z węglowego na inne bardziej ekologiczne;

3. Ochrona dziedzictwa kulturowego poprzez

- wykorzystywanie walorów środowiska kulturowego dla kształtowania ładu przestrzennego i podniesienia atrakcyjności obszarów;
- nawiązywanie w nowej architekturze do lokalnych wzorów i materiałów i konsekwentnego egzekwowania prawa w tym zakresie
- ochronę najcenniejszych obiektów „in situ”
- PZPWM przewiduje ochronę historycznego układu urbanistycznego Proszowic oraz utworzenie szlaku kulturowego Młyny Doliny Szreniawa

4. Zwiększenie obszaru objętego różnorodnymi formami ochrony przyrody poprzez:

- tworzenie nowych obszarów chronionych. Kształtowanie spójnej przestrzennie sieci powiązań przyrodniczych, uwzględniającej istniejące i projektowane obszary chronione, włączone w sieć krajową, opartej o założenia i koncepcję europejskich sieci ekologicznych

5. Rozwój zagospodarowania turystycznego w harmonii z ochroną przyrody poprzez:

- aktywizację turystyczną i rekreacyjną nowych terenów z zachowaniem ich najcenniejszych walorów, budowę nowych tras turystycznych pieszych, rowerowych i konnych

6. Dobrze rozwinięty system powiązań komunikacyjnych poprzez:

- ustalenia dla terenów dróg i ulic szerokości w liniach rozgraniczających, umożliwiających przebudowę i rozbudowę dróg tzn. poszerzenie przekroju jezdni, korektę łuków, w obszarach zabudowanych dobudowę chodników, zatok autobusowych oraz poboczy
- zapewnienie dla terenów o określonym użytkowaniu dojazdu i dojeżdżalności od drogi publicznej, odpowiednie do przeznaczenia i sposobu użytkowania;
- zabezpieczenie dróg przed osuwiskami i działalnością erozyjną rzek i potoków;
- uwzględnienie rezerw terenowych na potrzeby modernizacji układu drogowego, PZPWM uwzględnia modernizację dróg wojewódzkich nr 775 i 776 wraz z budową obwodnicy Proszowic

7. Infrastruktura techniczna:

- poprawę systemów zarządzania infrastrukturą techniczną, szczególnie wodno-kanalizacyjną, budowę gminnej kanalizacji zbiorczej;
- rozwój sieci gazowniczej – PZPWM uwzględnia budowę gazociągu $\varnothing$ 200 mm Proszowice- Kazimierza Wielka;
- podjęcie inwestycji w dziedzinie reelektryfikacji i porządkowania linii przesyłowych

7.2 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z REALIZACJI „STRATEGII ROZWOJU GMINY I MIASTA PROSZOWICE”

Przyjęta przez Gminę w 2004 r. „Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Proszowice na lata 2004 - 2013” jest dokumentem określającym strategiczne gminy cele oraz działania zapewniające ich realizację.

W pierwszym etapie powstawania „Strategii” istotne znaczenie posiada wypracowany „Profil społeczno- gospodarczy Gminy i Miasta Proszowice” stanowiący diagnozę stanu istniejącego opartą na podstawie materiałów i informacji statystycznych.

W drugim etapie, w wyniku weryfikacji analizy SWOT i głównych kierunków rozwoju wyznaczone zostały cele strategiczne i operacyjne oraz określone działania wdrożeniowe.

Jako główne kierunki rozwoju przyjęto:

- Rolnictwo i przetwórstwo rolne

Cele operacyjne:

- I. Wzrost potencjału ekonomicznego gospodarstw rolnych i ich dostosowanie do wymogów rynkowych
- II. Wspieranie rozwoju przetwórstwa rolno- spożywczego i usług oferujących pozarolnicze miejsca pracy

- Mała i średnia przedsiębiorczość

Cele operacyjne:

- I. Rozwój sektora małych i średnich przedsiębiorstw

- Infrastruktura techniczna

Cele operacyjne:

- I. Przygotowanie i promocja oferty inwestycyjnej gminy
- II. Wzrost dostępności infrastruktury technicznej służącej rozwojowi gospodarczemu i zwiększającej atrakcyjność zamieszkiwania w gminie

- Zasoby ludzkie.

Cele operacyjne:

- I. Zmniejszenie poziomu społecznych skutków bezrobocia w gminie
- II. Wzrost poziomu wykształcenia i aktywności mieszkańców gminy

III. Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa mieszkańców gminy

Do poszczególnych kierunków rozwoju przypisane zostały cele strategiczne i operacyjne .

Zawarte w „Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Proszowice” kierunki rozwoju powinny mieć swoje odzwierciedlenie w „Studium” w odniesieniu do przestrzennych działań zapisanych w celach operacyjnych i zadaniach wdrożeniowych, zwłaszcza takich jak:

- Wspieranie działań przyspieszających regulowanie kwestii własnościowych i scalanie gospodarstw rolnych
- Rozwój Giełdy Rolnej i podnoszenie standardu placów targowych
- Adaptacja wolnych, istniejących obiektów w gminie na cele przetwórstwa rolno-spożywczego
- Opracowanie kompleksowej oferty niezagospodarowanych działek i obiektów na terenie gminy na działalność inwestycyjną w otoczeniu rolnictwa
- Prowadzenie działań mających na celu przemianowanie gruntów rolnych słabej jakości i nieużytków na cele inwestycyjne
- Rozwój programów zalesiania na glebach rolnych niskiej jakości i nieużytkach
- Budowa i remonty budynków OSP
- Prowadzenie skupu gruntów , z położeniem nacisku na tereny zlokalizowane w sąsiedztwie głównych ciągów komunikacyjnych, przekształcanie pozyskanych gruntów w tereny inwestycyjne, uzbrajanie w infrastrukturę rolniczą
- Określenie możliwości wykorzystania na działalność gospodarczą wolnych terenów inwestycyjnych i obiektów
- Modernizacja i rozwój sieci dróg
- Rozwój infrastruktury wodno- kanalizacyjnej
- Wdrożenie sprawnego systemu gospodarki odpadami
- Modernizacja istniejących oraz budowa ekologicznych źródeł ciepła
- Rozwój infrastruktury oświatowej i rekreacyjno- sportowej,
- Rewitalizacja zasobów budownictwa wielorodzinnego
- Rozwój budownictwa realizowanego w formule TBS
- Rozwój rekreacji: tworzenie ścieżek i tras rowerowych na terenie gminy, budowa skateparku, modernizacja i rozbudowa boisk
- Rozwój budownictwa socjalnego
- Budowa noclegowni

Realizując cele i zadania zawarte w Strategii niezbędne jest również zapewnienie lokali w obiektach publicznych na terenie gminy do prowadzenia szkoleń, doradztwa, konsultacji oraz przestrzeni publicznych do organizacji imprez lokalnych i regionalnych.

„Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Proszowice na lata 2004 - 2013” uwzględnia możliwości pozyskiwania środków europejskich na poszczególne zadania.

7.3 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA GMINY I MIASTA PROSZOWICE” UCHWALONYM PRZEZ RADĘ GMINY W 2004 R.

Przyjęty w 2004 r. „Programy ochrony środowiska Gminy i Miasta Proszowice” jest planem strategicznym do 2014 r. jak również planem wdrożeniowym na lata 2004-2008.

Dokument opracowany został przez „Eko – Efekt Sp. z o.o.”

Strategia w zakresie ochrony środowiska została sformułowana w oparciu o ocenę stanu istniejącego oraz tendencje w mające istotne znaczenie dla przyszłości gminy i najważniejsze kierunki rozwojowe. Realizacja programu ma na celu zachowanie walorów środowiska i poprawę jego stanu na terenach zdegradowanych. Określa ona cele oraz zadania służące ich realizacji.

Cele	zadania
Ochrona wód powierzchniowych	Ochrona zasobów i utrzymanie wysokiej jakości wód powierzchniowych <ul style="list-style-type: none"> ▪ Racjonalizacja poboru wody ▪ Tworzenie systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków ▪ Ograniczanie spływu powierzchniowego
Ochrona wód podziemnych i kopalin	Ochrona zasobów i poprawa jakości wód podziemnych Racjonalne użytkowanie kopalin <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ograniczanie zanieczyszczenia ▪ Rozwój monitoringu ▪ Modernizacja systemów zaopatrzenia w wodę
Ochrona powietrza atmosferycznego	Sukcesywne ograniczanie emisji zanieczyszczeń do powietrza, głównie ze źródeł rozproszonych <ul style="list-style-type: none"> ▪ Zmniejszanie zużycia energii ▪ Ograniczanie niskiej emisji ▪ Wykorzystanie alternatywnych źródeł energii ▪ Ograniczenia emisji komunikacyjnej
Ochrona przyrody i krajobrazu	Ochrona i wzrost różnorodności biologicznej oraz racjonalne użytkowanie i rozwój istniejącego systemu obszarów chronionych m.in. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozszerzenie w pzp zapisów określających sposoby użytkowania elementów cennych przyrodniczo ▪ Działania ochronne i konserwatorskie ▪ Zadrzewianie, zalesianie i tworzenie skupisk roślinności ▪ Ochrona gleby
Gospodarka odpadami	Minimalizacja ilości powstających odpadów, wzrost stopnia ich wykorzystania, zwiększenie bezpieczeństwa składowania i stosowanie

	<p>nowoczesnych metod utylizacji odpadów.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Zmniejszenie ilości wytwarzanych odpadów ▪ Kontrola odpadów niebezpiecznych ▪ Usprawnienie systemu selektywnej zbiórki odpadów, ich przetwórstwo i składowanie ▪ Likwidacja nielegalnych składowisk ▪ Uczestniczenie w tworzeniu regionalnego systemu gospodarki odpadami, budowa ZZO w Krakowie ▪ Zapewnienie ciągłości bezpiecznego dla środowiska unieszkodliwiania odpadów- modernizacja składowiska odpadów w Żębocinie, zabezpieczenie terenu do unieszkodliwiania odpadów komunalnych
Ochrona przed hałasem i promieniowaniem	Zmniejszenie uciążliwości zamieszkiwania na terenach zurbanizowanych
Monitoring środowiska	Poszerzenie i aktualizacja wiedzy o stanie środowiska i jego zagrożeniach
Edukacja ekologiczna	Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie ochrony i racjonalnego wykorzystania zasobów naturalnych gminy oraz edukacja ekologiczna osób odwiedzających region

W ramach założonych celów i zadań zostały określone cele ekologiczne do 2008 r. i plan operacyjny 2008 r.

Harmonogram realizacji przedsięwzięć i uruchamiania środków finansowych do roku 2008 obejmuje:

I. Zadania w zakresie ochrony wód powierzchniowych:

1. Modernizacja oczyszczalni ścieków;
2. Budowa kanalizacji w ulicy Krakowskiej i w Jazdowiczkach;
3. Budowa kanalizacji – Opatkowice;
4. Oznakowanie strefy ochrony pośredniej ujęcia wód;
5. Ostateczne przyjęcie Koncepcji gospodarki ściekowej w gminie;
6. Przeprowadzenie szkoleń mieszkańców gminy na temat konieczności uporządkowania gospodarki ściekowej;
7. Systematyczne zabezpieczanie środków finansowych na promocję i wsparcie budowy grupowych i indywidualnych oczyszczalni ścieków, w tym wydzielenie i zakup działek pod oczyszczalnie grupowe;
8. Opracowanie regulaminu udzielania pomocy dla budowy grupowych i indywidualnych oczyszczalni ścieków
9. Przeprowadzenie kontroli wałów przeciwpowodziowych i urządzeń wodnych
10. Przygotowanie koncepcji i projektu zaopatrzenia Proszowic w wodę z ujęcia w Smoniowicach
11. Modernizacja Stacji Uzdatniania Wody ujęcia wód powierzchniowych

12. Budowa sieci wodociągowych we wschodniej części gminy.
- II. Zadania w zakresie ochrony wód podziemnych, kopalin, gleb i powierzchni ziemi, gospodarka odpadami
1. Likwidacja „dzikich wysypisk” śmieci w gminie
  2. Zakup dodatkowych pojemników do selektywnej zbiórki odpadów .
  3. Wdrażanie i rozwijanie systemu selektywnej zbiórki odpadów.
  4. Budowa lub leasing kompostowni
  5. Modernizacja gminnego składowiska odpadów w Żębocinie: uszczelnienie skarpy sektora II, budowa i uszczelnienie sektora III na składowisku, utworzenie Wiejskiego Punktu Zagospodarowania Odpadów – powiększenie terenu, kompostownia
  6. Zakup pojemników na gromadzeni odpadów niebezpiecznych
  7. Przyjęcie w prawie lokalnym stref ochrony GZWP nr 409 i wdrożenie zasad ochrony
  8. Inwentaryzacja i likwidacja nieczynnych i nie nadających się do eksploatacji studni wierconych i kopanych
  9. Inwentaryzacja zbiorników- szamb na nieczystości płynne
  10. Edukacja ekologiczna mieszkańców
  11. opracowanie nowego Regulaminu utrzymania porządku i czystości w gminie
- III. Zadania w zakresie ochrony powietrza
1. Modernizacja kotłowni miejskiej ul. Wolności
  2. Modernizacja sieci ciepłowniczej obsługiwanej przez kotłownię miejską
  3. Sukcesywne zastępowanie pieców i kotłowni na paliwo stałe paleniskami wykorzystującymi gaz ziemny, olej opałowy lub biomasę w obiektach użyteczności publicznej
  4. Gazyfikacja gminy – przyłączenie kolejnych odbiorców do sieci
  5. Współpraca ze Związkiem Międzygminnym do spraw Gazyfikacji, Rozwoju Terenów Wiejskich i Ochrony Środowiska w celu podniesienia świadomości ekologicznej mieszkańców,
  6. Promowanie wykorzystania odnawialnych źródeł energii
  7. Zbadanie możliwości wykorzystania alternatywnych źródeł energii z, np. pozyskania biomasy, wód geotermalnych na terenie Proszowic,
  8. Dalsza termomodernizacja budynków użyteczności publicznej, mobilizacja i pomoc w przeprowadzaniu termomodernizacji budynków prywatnych,

9. Opracowanie projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe,
  10. Realizacja programu zbiórki wyrobów azbestowych,
- IV. Zadania w zakresie ochrony przed hałasem i promieniowaniem
1. Opracowanie i wdrożenie planu działań modernizacyjnych dróg w gminie
  2. Prace przygotowawcze do budowy obwodnicy miasta (wykup terenów)
  3. Organizacja spotkań edukacyjnych z mieszkańcami, w tym nt. przestrzegania zasad BHP.
- V. Zadania w zakresie ochrony przyrody i krajobrazu
1. Prace pielęgnacyjne na terenach zieleni w gminie z (priorytet- pomniki przyrody)
  2. Usankcjonowanie ochrony prawnej projektowanego rezerwatu częściowego w Gniazdkowicach
  3. Usankcjonowanie ochrony prawnej projektowanych użytków ekologicznych i pomników przyrody w gminie
  4. Prace pielęgnacyjne i modernizacyjne istniejących obiektów zabytkowych'
  5. Zalesienie rejonu Lasku Zagrodczyk w mieście
  6. Konserwacja i renowacja urządzeń melioracyjnych
  7. Opracowanie programu przeciwdziałania erozji gleb,
- VI. Zadania w zakresie monitoringu środowiska
1. Monitoring składowiska odpadów w Żębocinie
  2. Budowa i eksploatacja stacji monitoringu powietrza w Proszowicach
  3. Monitoring zasobów i jakości wód podziemnych
  4. Upowszechnianie wyników badań naukowych i wiedzy na temat stanu środowiska
- VII. Zadania w zakresie edukacji ekologicznej
1. Wdrażanie systemu segregacji odpadów,
  2. Konkursy ekologiczne
  3. Szkolenie zawodowe w zakresie stosowania ekologicznych metod produkcji rolnej.

7.4.UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA PROSZOWICE 2006- 2013

Rada Miejska w Proszowicach podjęła 26 stycznia 2006 Uchwałę nr XXXV/204/06 w sprawie przyjęcia Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich dla miasta Proszowice na lata 2006 – 2013. „Program” opracowany został przez Ekoconsulting – Tarnów.

Zidentyfikowano jako główne problemy wynikające :

- z zagospodarowania przestrzennego:
  - niekorzystna struktura własności gruntów w mieście – dominują grunty stanowiące własność prywatną, zły stan wielu wartościowych obiektów dziedzictwa kulturowego w mieście, powodujący konieczność ich rewaloryzacji,
  - słaby nadzór nad elementami zabytkowymi,
  - brak świadomości wśród mieszkańców miasta wielu elementów architektury, co prowadzi w konsekwencji do ich niszczenia podczas: np. remontów, przebudowy,
  - pogarszający się stan niektórych terenów zielonych w mieście,
  - zbyt mała powierzchnia terenów zieleni ogólnodostępnej,
  - znaczny poziom zanieczyszczenia powietrza w mieście,
  - wysoki poziom hałasu przy drogach wojewódzkich wpływający w znaczny sposób na pogorszenie warunków pracy i życia mieszkańców ulic o dużym natężeniu ruchu drogowego,
  - zły stan techniczny dróg i chodników, w tym drogi wojewódzkiej nr 776 relacji Kraków – Proszowice, powodujący konieczność przeprowadzenia ich remontu,
  - brak obwodnicy miasta, prowadzący do nadmiernego ruchu tranzytowego przez miasto i powstaniu wielu uciążliwości dla mieszkańców,
  - brak gazyfikacji, przy jednoczesnym powszechnym stosowaniu węgla jako paliwa,
  - niewystarczająca ilość parkingów i miejsc postojowych
  - niewystarczająca liczba chodników
  - brak oświetlenia na niektórych ulicach Proszowic
  - niewystarczająca infrastruktura informacyjna na terenie gminy,
  - przestarzała stacja uzdatniania wody,
  - mała liczba mieszkań socjalnych,
  - zły stan techniczny zasobów mieszkaniowych
- z sytuacji gospodarczej miasta:
  - wzrost liczby bezrobotnych,
  - słaba dynamika wzrostu liczby firm,

- zmniejszanie atrakcyjności miasta dla potencjalnych inwestorów z uwagi na niedostateczny stopień rozwoju infrastruktury drogowej,
  - konieczność dostosowania działalności firm do norm UE
  - wyzwania związane z uczestnictwem firm w jednolitym rynku europejskim
  - potrzeba stworzenia ekspansywnej promocji lokalnej gospodarki na rynku UE
- z sytuacji społecznej miasta:
    - zmniejszanie się liczby mieszkańców miasta;
    - niekorzystne tendencje demograficzne,
    - ujemne saldo migracji, które w pewnym zakresie jest konsekwencją faktu, że młodzież wyjeżdżająca do ośrodków akademickich,
    - niekorzystna struktura wiekowa ludności – starzenie się społeczeństwa;
    - wysoki udział mieszkańców o niskim poziomie wykształcenia;
    - wzrost nasilenia problemów społecznych – zwiększanie się liczby osób korzystających ze wsparcia socjalnego;
    - znacząca skala bezrobocia sezonowego
    - brak wystarczającej ilości trwałych miejsc pracy;
    - zwiększanie się liczby bezrobotnych bez prawa do zasiłku oraz bezrobotnych długotrwale pozostających bez zatrudnienia
    - przewaga osób młodych wśród bezrobotnych – brak perspektyw dla młodzieży może potęgować chęć „ucieczki” z miasta;
    - niski poziom wykształcenia przeważającej części bezrobotnych
    - zwiększenie się poziomu przestępczości stwierdzonej w mieście;
    - brak poczucia bezpieczeństwa wśród dominującej części społeczności;
    - zmniejszenie się wskaźnika wykrywalności przestępstw;
    - niewielka liczba dzieci w poszczególnych oddziałach niektórych szkół podstawowych – trudność uzasadnienia ekonomicznego utrzymywania dużej liczby szkół.

Celem rewitalizacji miasta Proszowice jest ożywienie gospodarcze i społeczne miasta w wyniku rozwijania nowych form aktywności gospodarczych, zwiększenia potencjału turystycznego i kulturalnego miasta, nadania obiektom i terenom zdegradowanym nowych funkcji, dostosowania infrastruktury do potrzeb prowadzenia nowych przedsiębiorstw przy uwzględnieniu wymogów ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju gospodarczo-społecznego.

„Program Rewitalizacji” powstał z uwzględnieniem możliwości pozyskiwania środków unijnych.

Wyznaczony obszar podlegający rewitalizacji, powstały w oparciu o wnioski z analizy sytuacji w mieście przy uwzględnieniu ograniczeń finansowych budżetu Gminy oraz stopienia złożoności i wykonalności projektów inwestycyjnych obejmuje następujące ulice: od północnego zachodu – ul. Biechońskiego i północnego wschodu – Park Miejski, od południowego wschodu – ul. Kolejowa, od południa – ul. Partyzantów, od wschodu i południowego wschodu – ul. Kosynierów

Obszar objęty rewitalizacją centralną część miasta z jego zabytkowym układem, jedną z głównych tras wylotowych miasta: stary trakt Słomniki – Nowe Brzesko, fragment głównej ulicy miasta 3 Maja stanowiącej główny kierunek przejazdu Kraków – Nowe Brzesko. Wyznaczony obszar charakteryzuje się wysokim stopniem degradacji, przestrzennej, gospodarczej i społecznej.

Program Rewitalizacji Miasta Proszowic zakłada osiągnięcie następujących celów strategicznych:

Cele nadrzędne:

1. Rewitalizacja miasta.
2. Wzrost konkurencyjności i atrakcyjności turystycznej miasta w regionie Małopolski.
3. Zapobieganie przestępczości oraz ochrona bezpieczeństwa mieszkańców i porządku publicznego.

Cele szczegółowe:

1. Stworzenie przestrzennych warunków do jakościowego rozwoju miasta.
2. Poprawa warunków mieszkalnictwa i środowiska życia mieszkańców.
3. Ochrona układu urbanistycznego miasta.
4. Wzrost aktywności środowisk lokalnych, połączony z tworzeniem nowych miejsc pracy.
5. Poprawa stanu środowiska przyrodniczego.
6. Przeciwdziałanie zjawiskom patologii oraz wykluczeniu społecznemu.
7. Poprawa jakości bazy edukacyjnej i kulturalno-turystycznej.
8. Zapewnienie warunków bezpieczeństwa mieszkańców miasta.

Projekty przewidziane do realizacji w ramach Planu Rewitalizacji w latach 2006- 2013 :

1. „Miedzuchy” łączące ul. Jagiełły z Rynkiem w Proszowicach- budowa traktu pieszego /dz. Nr 2373 KW 11769/
2. „Miedzuchy” łączące ul. Jagiełły z Rynkiem w Proszowicach- budowa traktu pieszego /dz. Nr 2391 KW 11769/
3. Ciąg pieszy od ul. Partyzantów w Proszowicach- z dojazd do Caritas Kielecka Dom Brata Alberta w Proszowicach
4. Pierzeja Rynku w Proszowicach- Przebudowa chodników wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 775 - Remont nawierzchni, renowacja zieleni,
5. Ul. Grzymały Siedleckiego- przebudowa nawierzchni z trylinki na nawierzchnię z kostki brukowej tworzący ciąg pieszo jezdny, budowa kanalizacji oraz przebudowa sieci wodociągowej
6. Ul. Biechońskiego- budowa drogi
7. Ul. Głowackiego- remont / przebudowa nawierzchni wraz z obustronnymi chodnikami przebudowa infrastruktury podziemnej
8. Ul. Księdza Mieszkowskiego, ul. Ks. Pawłowskiego- Remont nawierzchni bitumicznej i chodników, wraz z przebudowa sieci wodociągowej
9. Ul. Kilińskiego- przebudowa nawierzchni z trylinki na nawierzchnie, przebudowa infrastruktury podziemnej
10. Ul. Kolejowa- remont bitumicznej nawierzchni wraz z chodnikami, przebudowa infrastruktury podziemnej
11. Ul. Kosynierów- remont nawierzchni bitumicznej i chodników, wymiana zdewastowanych płyt chodnikowych, zagospodarowanie terenu przy szkole podstawowej nr 1, zabezpieczenie skarpy, wymiana infrastruktury podziemnej
12. Ul. Kościuszki boczna- przebudowa ciągu pieszo jezdny
13. Ul. Nowa- remont bitumicznej nawierzchni drogi wraz z chodnikami, przebudowa infrastruktury podziemnej (kanalizacja oraz wodociąg)
14. Renowacja płyty Rynku- renowacja zieleni, przebudowa istniejących miejsc do parkowania, przebudowa fontanny, renowacja pomnika T. Kościuszki, remont szaleatów miejskich
15. Ul. Ojca Rafała- remont istniejącej nawierzchni drogi oraz przebudowa traktu pieszego , renowacja granitowych schodów stanowiących wejście na Rynek, przewiduje się również budowę miejsc postojowych od strony muru przy zabytkowym Kościele NMP w Proszowicach, budowa kanalizacji , wymiana sieci wodociągowej
16. Ul. Parkowa- wymiana nawierzchni z trylinki na nawierzchnie z kostki brukowej, przebudowa granitowych schodów od ul. Królewskiej, budowa kanalizacji
17. Ul. Wesoła- wymiana nawierzchni z trylinki na nawierzchnie bitumiczną, budowa kanalizacji, wymiana rur wodociągowych
18. Centrum Kultury i Wypoczynku, amfiteatr- termomodernizacja budynku CKiW – elewacja, kotłownia, budowa szaleatów, remont sceny, remont terenu widowni
19. Park- renowacja zieleni (odnowienie trawników, wycinka chorych drzew), ogródek jordanowski, budowa oświetlenia wzdłuż alejek, odwodnienie, remont alejek spacerowych, ławki parkowe wraz z koszami na śmieci.
20. Gimnazjum- termomodernizacja budynku gimnazjum, odwodnienie, remont dachu, wymiana okien
21. KZGM- przebudowa systemu grzewczego, zastąpienie paliwa stałego paliwem gazowym
22. Miejska Biblioteka Publiczna- termomodernizacja i rozbudowa budynku, zagospodarowanie terenu przyległego do biblioteki

8. UWARUNKOWANIA I PODSTAWY ROZWOJU GMINY I MIASTA PROSZOWICE – PODSUMOWANIE.

8.1 UWARUNKOWANIA ROZWOJU GMINY

Gmina miejsko- wiejska Proszowice położona jest powiecie proszowickim w północno-wschodniej części województwa małopolskiego w niewielkiej odległości od Krakowa (30 km) będącego znaczącym rynkiem zbytu produktów rolnych, a zarazem ośrodkiem usług w skali regionalnej (kultury, edukacji, handlu). Znaczenie dla zbytu żywności ma również niezbyt duża odległość od Aglomeracji Górnośląskiej. Gmina została włączona (jako część powiatu proszowickiego) do Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego.

Z uwagi na występowanie gleb najwyższych klas bonitacyjnych (I- III b) na terenie całej gminy – stanowią one 93% powierzchni ogólnej gruntów ornych- dominującą funkcją w gminie powinno być rolnictwo wspomagane innymi funkcjami, dostosowanymi do lokalnych potrzeb. Wyodrębnione na terenie gminy kompleksy gleb o szczególnie korzystnych warunkach dla rozwoju rolnictwa, powinny być chronione przed degradacją a zwłaszcza zainwestowaniem, nie związanymi bezpośrednio z produkcją rolniczą.

Gmina położona jest pomiędzy obszarami węzłowymi sieci ECONET o znaczeniu krajowym. Przez jej teren nie przebiegają korytarze ekologiczne o znaczeniu międzynarodowym ani krajowym. Głównym korytarzem ekologicznym przechodzącym przez gminę jest dolina Szreniawy. Doliny Szreniawy i Ściekca posiadają szczególne znaczenie dla zachowania walorów przyrodniczo – krajobrazowych i dlatego powinny podlegać ochronie pełniąc przede wszystkim rolę przyrodniczą. Są to równocześnie obszary zagrożone wodami powodziowymi, co ogranicza możliwości ich wykorzystania.

Obszar gminy należy do słabo zalesionych, jednak ze względu na wysokie klasy gleb dolesienia stosować należy na terenach trwale nieprzydatnych dla rolnictwa, w rejonie istniejących lasów i na terenach o dużych spadkach powyżej 12% (ochrona przeciwoerozyjna).

Teren gminy znajduje się w obszarze występowania deficytu wód podziemnych, w zachodniej części znajduje się bardzo niewielki fragment głównego zbiornika wód podziemnych GZWP nr 409 Niecka Miechowska SE. Północna i wschodnia część gminy pozbawiona jest użytkowych poziomów wodonośnych

Powiązania komunikacyjne regionalne odbywają się w oparciu o drogi wojewódzkie relacji Kraków – Busko- Zdrój i Słomniki- Nowe Brzesko. Gmina nie jest obsługiwana przez drogi o znaczeniu krajowym i międzynarodowym, a także transport kolejowy.

Zachodzące zjawiska demograficzne charakteryzują się zmniejszaniem liczby mieszkańców związanej z ujemnym przyrostem naturalnym, malejącą ilością zawieranych

małżeństw, niekorzystną strukturą wiekową. Korzystnymi zjawiskami jest brak odpływu ludności z terenu gminy i stały współczynnik feminizacji.

Na terenie gminy obserwuje się stały wzrost podmiotów gospodarczych (wzrost o 23,6% w okresie ostatnich 7 lat) Najwięcej podmiotów znajdowało się w sekcji G (handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów mechanicznych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego). Gmina nie posiada dużych zakładów przemysłowych.

Zakresie wyposażenia gminy w infrastrukturę społeczną zauważyć można: dość korzystną sieć szkół podstawowych pod względem ich rozmieszczenia oraz dbałość władz gminy o funkcjonowanie szkół; dostateczny dostęp do podstawowych usług medycznych, brak instytucji zajmujących się wyłącznie kształtowaniem kultury (zastępczą rolę pełnią świetlice w remizach OSP), bardzo uboga baza sportowo – rekreacyjna.

Obecna struktura przestrzenna gminy charakteryzuje się dużym rozproszeniem zabudowy. W przestrzeni gminy wyróżniają się wsie skupione, o czytelnej części centralnej oraz układy wiejskie rozproszone, tworzące ciągi zabudowy wzdłuż dróg bez wyraźnie określonej strefy centralnej. Zabudowa utrzymuje podobne gabaryty na całym obszarze.

Charakteryzując gminę nie można pominąć jej zasobów kulturowych; istniejących zabytków, licznych, niezwykle cennych dla nauki, stanowisk archeologicznych datowanych na okres od neolitu do wczesnego średniowiecza, historycznych układów zabudowy, a także walorów krajobrazowych. Odpowiednia promocja tych mało znanych wartości kulturowo-krajobrazowych gminy może stanowić jeden z elementów rozwoju gminy i regionu.

Z przeprowadzonych badań wynika, że główne kierunki aktywizacji i rozwoju gminy Proszowice związane z funkcją rolniczo – produkcyjną, usługową, głównie w zakresie obsługi rolnictwa, a także drobnej przedsiębiorczości nierolniczej oraz mieszkaniową.

1. O charakterze rolniczym gminy Proszowice zdecydowały bardzo dobre warunki glebowe i przyrodnicze, mało skażone środowisko oraz położenie gminy w strefie żywicielskiej aglomeracji krakowskiej.

Dalszy, opłacalny rozwój tej funkcji jest związany z restrukturyzacją rolnictwa. Dotyczy to m.in. specjalizacji gospodarstw rolnych, rozwoju przemysłu przetwórczo – spożywczego i większego nasycenia gminy usługami „z otoczenia rolnictwa” oraz stopniowej zmiany stosunków agrarnych.

Rozwój funkcji rolniczej i przystosowanie jej do reguł gospodarki rynkowej wiąże się z pokonywaniem wielu barier, które tworzą:

- rozdrobnienie gospodarstw indywidualnych (23% o powierzchni poniżej 1ha), ale znacznie korzystniejsze niż średnia w województwie,
- brak zorganizowanych grup producenckich, tworzących regionalne lobby skupione wokół zagadnień reklamy, zbytu i przeciwdziałaniu konkurencji,
- brak zaufania do współdziałania w ramach spółdzielni,
- niskie kwalifikacje użytkowników gospodarstw rolnych,
- istniejący układ zabudowy wiejskiej sprzyjający produkcji drobnotowarowej, a niekorzystny dla większych inwestycji gospodarczych,
- brak wystarczających działań zmierzających do scaleń i zamiany gruntów,
- niska dochodowość produkcji rolnej,
- brak dostatecznych własnych zasobów finansowych rolników pozwalających na korzystanie z funduszy UE ,
- niedostatecznie rozwinięta infrastruktura techniczna,
- rozdrobniona struktura własnościowa terenów budowlanych,
- niedobór zasobów gruntów komunalnych, co utrudnia włączenie się samorządu w gospodarkę przestrzenną gminy i pozyskiwanie na cele inwestycyjne większych obszarowo terenów.

Możliwości i szanse rozwoju rolnictwa na obszarze gminy należy upatrywać przede wszystkim w:

- ochronie najcenniejszych zasobów gruntów rolnych, generalnie wyłączonych z zabudowy,
- rozwoju instytucji i organizacji rynku rolnego,
- rozwoju rolnictwa ekologicznego
- zapewnieniu warunków do poprawy struktury obszarowej gospodarstw,
- przeciwdziałaniu rozpraszaniu drobnotowarowej zabudowy wiejskiej,
- ułatwieniu w lokalizacji inwestycji rynkowych,
- zapewnieniu dostępu do zbiorczych systemów uzbrojenia terenów położonych w strefach usługowo- produkcyjnych

Wyżej wymienione działania stworzą warunki do rozwoju funkcji rolniczej oraz rozszerzą ofertę dla zagospodarowania terenów na różne funkcje gospodarcze, w tym również nie związane bezpośrednio z rolnictwem. Ułatwią również starania o środki pomocowe z UE.

2. Na terenie gminy Proszowice występuje niedostateczny rozwój pozarolniczej sfery gospodarki, w szczególności związanej z przetwórstwem i obsługą rolnictwa. Gospodarka

lokalna nie wykorzystuje w pełni możliwości wynikających z bogatych zasobów naturalnych
Poprawę warunków do rozwoju przedsiębiorczości pozarolniczej mogą spowodować:

- prowadzenie działań mających na celu przemianowanie gruntów rolnych słabej jakości i nieużytków na cele inwestycyjne
- prowadzenie skupu gruntów, przekształcanie pozyskanych gruntów w tereny inwestycyjne, uzbrajanie w infrastrukturę rolniczą
- określenie możliwości wykorzystania na działalność gospodarczą wolnych terenów inwestycyjnych i obiektów
- adaptacja wolnych, istniejących obiektów w gminie na cele przetwórstwa rolno-spożywczego

3. Rozwój funkcji mieszkaniowej wiąże się z zabezpieczeniem terenów pod budownictwo mieszkaniowe i usługi komercyjne.

W obecnej chwili dominuje na terenie gminy zabudowa zagrodowa i jednorodzinna. Preferuje się utrzymanie istniejących typów zabudowy z dopuszczeniem wprowadzania usług nieuciążliwych.

Istotnym problemem jest rozpraszanie się zabudowy. Sprzyja temu dość gęsta sieć drożna. Proces ten powinien zostać ograniczony. Nie wskazane jest rozpraszanie budownictwa mieszkaniowego ze względów ochrony gleb, krajobrazowych i ekonomicznych (infrastruktura techniczna). Zabudowa w poszczególnych sołectwach, powinna uzupełniać istniejące budownictwo zagrodowe, w nawiązaniu do jej obecnego charakteru w korzystnych fizjograficznie warunkach.

Niezbędne jest wskazanie możliwości w zakresie doinwestowania gminy w zabudowę usługową związaną z obsługą ludności.

4. Funkcja rekreacyjna w gminie posiada słabą bazę. Stanowią ją głównie obiekty przyszkolne; boiska sportowe bez zaplecza. Proponuje się rozwój i modernizację istniejących boisk, także pozyskiwanie terenów na nowe urządzenia sportowe.

Niewielka atrakcyjność turystyczna gminy (mała ilość lasów, brak zbiorników wodnych, mało urozmaicona rzeźba terenu) skutkuje brakiem bazy turystycznej, a także gospodarstw agroturystycznych. Walorem gminy jest charakterystyczny krajobraz Płaskowyżu Proszowickiego oraz zespoły i obiekty zabytkowe, często bardzo zniszczone. Przez obszar gminy przechodzić ma proponowany „Szlak Młynów Doliny Szreniawy”

Należy wykorzystać walory krajobrazowe gminy takie jak: otwarte przestrzenie, dalekie widoki, tworzyć warunki do rozwoju turystyki rowerowej i konnej, wykonać mapy tras rowerowych i miejsc atrakcyjnych.

5. Układ drogowy w gminie: sieć dróg wojewódzkich, powiatowych, gminnych pod względem gęstości jest wystarczająca dla potrzeb transportowych. Przewiduje się niedrożność miejskiego odcinka wspólnego przebiegu dróg wojewódzkich- ul. 3 Maja. W 2003 roku uchwalony został miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Proszowic i wsi Opatkowice pod kątem budowy drogi ruchu tranzytowego tzw. "obwodnicy północnej", którego realizacja ma zmniejszyć uciążliwość komunikacyjną istniejącej trasy.

Obecna sieć komunikacyjna wymaga przeprowadzania remontów i prac modernizacyjnych dróg, szczególnie niższych kategorii.

6. Rozwój gospodarczy gminy a zwłaszcza podniesienie komfortu zamieszkania jest związany z pozostałymi elementami w zakresie infrastruktury technicznej. Należy do nich gospodarka wodna, kanalizacja, gazownictwo, ciepłownictwo, elektroenergetyka, telekomunikacja, usuwanie i utylizacja odpadów.

- Zaopatrzenie w wodę. W obecnej chwili z sieci wodociągowej korzysta ok.80% mieszkańców wsi. W 2007 roku przewidziane jest zakończenie wodociągowania. Sołectwa nie objęte siecią wodociągową zostaną dołączone do II strefy wodociągu „Radziemnice” (Mysławczyce, Wolwanowice, Bobin, Czajęczyce, Koczanów)
- Gospodarka ściekowa i składowanie odpadów. Na terenie gminy nie ma zbiorczego systemu kanalizacji istniejąca oczyszczalnia ścieków Klimontów – Szreniawa Zakładu Przetwórstwa Owocowo- Warzywnego ze względu na zaprzestanie produkcji przewidziana jest do likwidacji (korzysta z niej ok. 50 gospodarstw. Ścieki są gromadzone w bezodpływowych zbiornikach i wywożone do najbliższej oczyszczalni ścieków lub wylewane w miejsca przypadkowe). Obecnie proponowane są dwa warianty systemu odprowadzania ścieków. I- odprowadzenie ścieków do oczyszczalni w Proszowicach z 16 sołectw oraz budowa oczyszczalni w Koczanowie dla 11 sołectw i w Ostrowie dla 2 sołectw; II- odprowadzenie wszystkich nieczystości do oczyszczalni w Proszowicach. Gmina nie posiada także kanalizacji deszczowej ani podczyszczalni ścieków opadowych. Nie planuje się w gminie budowy zbiorczego systemu kanalizacji deszczowej, jedynie wykonanie jej w większych sołectwach.

Na terenie gminy w Żębocinie znajduje się międzygminne składowisko odpadów. Konieczna jest likwidacja dzikiego wysypiska śmieci w Bobinie.

- Obecnie zaopatrzenie w gaz posiada północna część miasta Proszowice oraz wsie Jazdowiczki i Więckowice. Przewiduje się zaopatrzenie gminy w gaz w oparciu o stację redukcyjną w Opatkowicach. Obecnie gazyfikacja została wstrzymana ze względu na brak zainteresowania potencjalnych odbiorców.
- Na terenie gminy nie ma zbiorczej ciepłowni obsługującej większy obszar. Wszystkie obiekty mają indywidualne kotłownie, a stara zabudowa ogrzewa domy z urządzeń piecowych na paliwo stałe. Nie planuje się na terenie gminy budowy zbiorczej ciepłowni.
- Podstawowym systemem zaopatrzenia w energię elektryczną całego terenu gminy Proszowice pozostanie istniejąca stacja transformatorowo– rozdzielcza GPZ 110/15 kV „Proszowice”, powiązana po stronie wysokich napięć ze stacją systemową 220/110/15 kV „Lubocza”, a drugostronnie z GPZ 110/15 kV Kazimierza Wielka. Nie przewiduje się budowy na terenie gminy nowych urządzeń zasilających o charakterze ponadpodstawowym. Rozbudowie może podlegać sieć średnich napięć 15 kV, co może być wynikiem wzrostu zapotrzebowania na energię w gminie.
- Na terenie gminy Proszowice znajdują się centrale telefoniczne TP S.A.: w Klimontowie i Kościelcu oraz Proszowicach. Centrale te obsługują abonentów z terenu całej gminy. Przewiduje się dalszą rozbudowę sieci abonenckich.
- Obszar całej gminy znajduje się w zasięgu trzech operatorów telefonii cyfrowej: ERA GSM, Plus GSM i ORANGE. Na terenie gminy jest obecnie jedna bazowa stacja telefonii cyfrowej w Makocicach – ERA GSM. Projektowana jest kolejna stacja bazowa w Ostrowie.

8.2 UWARUNKOWANIA ROZWOJU MIASTA

Miasto Proszowice stanowi siedzibę władz gminy, równocześnie jest stolicą powiatu. Położone jest w centralnej części terenu gminy powiatu i południowej powiatu. Miasto przecinają drogi wojewódzkie relacji Kraków – Busko- Zdrój i Słomniki- Nowe Brzesko. Odległość od miasta wojewódzkiego Krakowa wynosi ok. 30 km. Zamieszkuje je około 40% mieszkańców gminy.

Osie komunikacyjne miasta tworzą dwie drogi wojewódzkie. Ich przebieg przez centralny obszar miasta powoduje kumulację ruchu tranzytowego i wewnątrzmijskiego. Problem ten ma pozostać rozwiązany w wyniku realizacji planowanej obwodnicy.

Na rozwój społeczno- gospodarczy ma wpływ sytuacja demograficzna. Zachodzące niekorzystne zjawisko to zmniejszająca się liczba mieszkańców wynikająca z ujemnego przyrostu naturalnego, zmniejszającej się liczby urodzeń i stałego ujemnego salda migracji.

Miasto posiada lepszą strukturę wiekową ludności niż średnia w pozostałych miastach województwa.

W mieście zaobserwować można wzrost podmiotów gospodarczych. W okresie ostatnich 7 lat znaczny wzrost procentowy odnotowuje się w sektorze publicznym, przy pewnej stabilizacji sektora publicznego. W mieście dominuje zatrudnienie w sektorze publicznym (74,5% zatrudnionych). Wynika to z rangi miasta jako ośrodka administracyjno usługowego dla całej gminy i powiatu.

Wyposażenie miasta w infrastrukturę społeczną w zakresie przedszkoli oraz szkół podstawowych i ponadpodstawowych jest wystarczająca. Również za dostateczny można uznać dostęp do podstawowych usług medycznych, konieczne jest jednak podniesienie standardu i różnorodności usług oraz lokalowe. Na obszarze miasta działa Centrum Kultury i Wypoczynku. Baza sportowo– rekreacyjna na obszarze miasta wymaga doinwestowania. Istniejące obiekty winny być właściwie zarządzane oraz modernizowane. Ogólnodostępnym miejscem rekreacji jest park miejski.

Struktura przestrzenna miasta charakteryzuje się czytelnym układem urbanistycznym o utrzymanych gabarytach zabudowy. W obszarze miasta wyróżnia się zespół historycznego miasta z dominującą sylwetą kościoła i zwartymi kwartałami zabudowy. Główna ulica miasta 3 Maja, skupia ruch miejski. Koncentrują się przy niej najważniejsze obiekty administracyjne oraz liczne sklepy i inne usługi. Tereny obrzeżne zabudowane są w przewadze domami jednorodzinnymi wolnostojącymi. Struktura gruntów zabudowanych wskazuje, że 45% z nich stanowią tereny mieszkaniowe. Najmniejszy udział procentowy w tej strukturze zajmują tereny przemysłowe (1,3%).

Zasoby kulturowe miasta stanowią zespoły i obiekty zabytkowe umieszczone w ewidencji zabytków, w tym zachowany układ średniowiecznego miasta, bardzo liczne obiekty zarejestrowane w rejestrze zabytków a także stanowiska archeologiczne.

Miasto Proszowice posiada opracowany i uchwalony Plan Rewitalizacji Miasta Proszowice na lata 2006- 2013 i wyznaczony obszar objęty rewitalizacją

Główne funkcje Proszowic wynikają z ich roli w zakresie usług administracji, szkolnictwa, opieki zdrowotnej, także wynikają z rolniczego charakteru gminy- obsługa rynku rolnego.

Główne kierunki aktywizacji i rozwoju miasta Proszowice będą wiązać się z funkcją administracyjną, mieszkalno- usługową i produkcyjną, w oparciu o szeroko pojętą sferę usług publicznych i komercyjnych, rozwój małej i średniej przedsiębiorczości oraz obsługę rolnictwa.

1. Ranga miasta Proszowice jako siedziby władz gminnych i powiatowych powoduje funkcjonowanie na jego obszarze wielu instytucji i urzędów, które obsługują ludność miasta i powiatu. Ponadto jest to najważniejszy sektor odnośnie zatrudnienia mieszkańców miasta i okolicy. Znaczenie miasta uzależnia w dużej mierze ilość urzędów administracji publicznej.

2. Na terenie miasta nie występują większe zakłady produkcyjne, jedynie małe, najwyżej zatrudniające najwyżej kilkadziesiąt osób, prywatne zakłady (głównie z branży usługowo-handlowej). Zgodnie ze „Strategią Rozwoju Gminy i Miasta Proszowice na lata 2004 – 2013” w dziedzinie rozwoju sektora małych i średnich przedsiębiorstw jako cele wyznaczono stworzenie sprzyjających warunków dla rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw inwestujących w gminie Proszowice i kreowanie postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców gminy. Ich osiągnięciu mają sprzyjać następujące działania:

- przygotowanie ofert terenów pod przedsiębiorczość w postaci bazy danych pozwalającej na uzyskanie niezbędnych informacji dla potencjalnych inwestorów (informacje o stanie własności, przeznaczenie gruntów w planie zagospodarowania przestrzennego gminy, wyposażenie w media itp.),
- promocja ofert terenów do zainwestowania wśród mieszkańców miasta jak i do inwestorów z zewnątrz,
- propagowanie wśród mieszkańców szkoleń w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej, przekwalifikowań zawodowych.

Miasto Proszowice winno prowadzić wiodącą rolę w zakresie usług rolniczych i instytucji rozwoju rolnictwa dla wiejskich terenów gminy i całego powiatu. Znajdujące się tutaj urzędy administracji samorządowej oraz inne instytucje winny współpracować na rzecz środowiska wiejskiego w zakresie pozyskiwania środków na rozwój infrastruktury, przedsiębiorczości, tworzenia pozarolniczych miejsc pracy itp.

3. Rozwój funkcji mieszkaniowej wiąże się z zabezpieczeniem terenów pod budownictwo mieszkaniowe i usługi komercyjne. Preferuje się zabudowę jednorodziną skomasowaną lub wielorodzinną, osiedlową (domy dwurodzinne, szeregowo, wielorodzinne, zabudowę rezydencjonalną i willową). Należy określić możliwości budowy mieszkań socjalnych lub adaptacji istniejącej zabudowy do potrzeb w tym zakresie.

4. Obecnie funkcjonujący układ komunikacyjny jest niesprawny z powodu przeciążenia ruchem tranzytowym centrum miasta. Budowa proponowanej drogi obwodnicowej znacznie usprawni ruch w mieście. Należy również rozważyć budowę południowej obwodnicy, w

odniesieniu do proponowanych kierunków rozwoju miasta. Problemem wymagającym rozwiązania jest brak dostatecznej ilości parkingów w mieście.

5. Najważniejsze problemy w zakresie infrastruktury technicznej obejmują:

- Zaopatrzenie w wodę. Sieć wodociągowa obejmuje w 95% obszaru miasta. Źródło wody dla terenu miasta stanowi ujęcie wody w Opatkowicach zasilające wodociąg „Proszowice”.
- Gospodarka ściekowa. Miasto jest skanalizowane w około 85 %. Kanalizacja wykonana jest w systemie mieszanym.. Ścieki odprowadzane są do miejskiej oczyszczalni ścieków zlokalizowanej w północno– wschodniej części miasta. Obecnie najważniejszym problemem do wykonania jest rozłączenie sieci kanalizacji deszczowej od sieci kanalizacji sanitarnej,
- Składowanie odpadów. Proszowice posiadają zorganizowany system odbioru odpadów. Odbiorcą jest składowisko w sołectwie Żębocin. Na terenie Proszowic prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów, w mieście istnieje punkt skupu surowców wtórnych :makulatury, szkła, złomu, tworzyw sztucznych.
- Gazownictwo. Gazyfikacja miasta oparta jest o stację redukcyjno– pomiarową gazu pierwszego stopnia, wykonaną tuż ponad północną granicą miasta w sołectwie Opatkowie, Sieć gazownicza została wykonana jedynie na części obszaru miasta, (ulice: Brodzińskiego, Królewskiej, 3 Maja, O. Rafała, części Rynku, części ul. Raclawickiej, Parkowej, Grzymały– Siedleckiego, Kosynierów, Kilińskiego, Biechońskiego, Kościuszki, Leśnej, Kleszczyńskiego, Szpitalnej i Kopernika).
- Ciepłownictwo. Proszowice nie posiadają zbiorczej ciepłowni obsługującej całe miasto. Jest kilka sieci ciepłowniczych, obsługujących osiedla mieszkaniowe i urzędy. Pozostałe budynki korzystają z indywidualnych źródeł ciepła. Ciepłownia miejska jak i większe kotłownie osiedlowe znajdujące się na obszarze miasta korzystają z gazu sieciowego. Miejska ciepłownia nie wykorzystuje swojej całej nominalnej mocy. Do tej ciepłowni można dołączyć nowych użytkowników.
- Elektroenergetyka. Miasto, podobnie jak cała gmina zaopatrywana jest w energię elektryczną ze stacji transformatorowo– rozdzielczej zlokalizowanej w południowej części miasta. Istniejąca elektroenergetyczna sieć miejska nie ma niedoborów mocy.
- Telekomunikacja. Miasto i tereny przyległe obsługuje centrala telefoniczna TP S.A.. znajdująca się w Proszowicach przy ul. Wolności. Miasto znajduje się w zasięgu trzech operatorów telefonii cyfrowej: ERA GSM, Plus GSM i ORANGE. W Proszowicach

znajdują się dwie stacje bazowe telefonii cyfrowej: na terenie TP S.A. przy ul. Wolności – Centertel i na szpitalu – Plus GSM.

Uwarunkowania rozwoju gminy i miasta Proszowice podane w podsumowaniu w formie skrótowej, zostały szczegółowo omówione w rozdziałach problemowych zawartych w niniejszym opracowaniu.

Natomiast wstępnie określone kierunki rozwoju gminy Proszowice będą poddane konsultacji Rady Gminy oraz wskazanych społeczności lokalnych i będą stanowić wytyczne do opracowania Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy i Miasta.